

SIIRTOLAISUUS MIGRATION

1/2015

**Instituutti sai
uuden kyltin!**

Siirtolaisuus – Migration 1/2015

42. vuosikerta / 42th year
ISSN 0355-3779 (painettu)
ISSN 1799-6406 (verkkojulkaisu)

Julkaisija/Publisher

Siirtolaisuusinstituutti
Migrationsinstitutet
The Institute of Migration
Eerikinkatu 34, 20100 Turku, Finland
Puh. / tel. (0)2-2840 440
email: kirsai@utu.fi
<http://www.siirtolaisuusinstituutti.fi>
<http://www.migrationinstitute.fi>
info@siirtolaisuusinstituutti.fi

Päätoimittaja/Editor-in-Chief

Ismo Söderling

Toimitussihteeri/Editorial Assistant

Kirsi Sainio

Toimittajat/Editors

Krister Björklund, Elli Heikkilä

Toimituskunta/Editorial Board

Siirtolaisuusinstituutin hallitus
Administrative Board of the Institute
of Migration

Taitto/Layout

Kirsi Sainio

Tilaushinta 2015/Subscriptions 2015

4 numeroa / nummer / issues
20 €/vuosi/år/year

VAMMALAN KIRJAPAINO OY

Yksittäisten kirjoittajien mielipiteet ovat
heidän omiaan.

*Kansi: Siirtolaisuusinstituutti sai
uuden, näyttävän nimikyltin!*

Sisältö • Contents

Ismo Söderling

Pääkirjoitus: Pitääkö uskonnota vinoilla?

Ieva Kripiene

Forms of Attachment to a Home Country:
Lithuanians in the USA

Ana María Aragonés & Uberto Salgado

Finland and Sweden: Matching Labor Market
Needs with Talented Migrants

Ismo Söderling

Turun kaupungin maahanmuuton tulevaisuus
vuoteen 2030 mennessä

Ruth Bonetti

Finland Through Australian Eyes

Elli Heikkilä

Tutkimusjohtajan palsta

Lilli Kojo

Informaatikon palsta

Jarno Heinilä

Arkistonhoitajan palsta

Markku Mattila

Aluepäällikön palsta

Magnus Enlund

Centret för Svenskfinland

Siirtolaisuusmuseon kuulumisia

Kirjaesittelyt

Seminaarit – Konferenssit

Tiedotuksia – Tapahtumia

Pitääkös uskonnosta vinoilla?

Ismo Söderling

Läntinen Eurooppa tuntuu menneen sekaisin parista valitettavasta ja surullisesta episodista. Ensin kaksi ranskalaista hyökkäsi Charlie Hebdo -lehden toimitukseen Pariisissa 7.1.2015 ja brutaalisti surmasi sekä vartijoita että toimittajia. Draamaan liittyi myös hyökkäys samana päivänä juutalaisten ylläpitämään puotiin. Surmansa sai 17 henkeä. Kuukautta myöhemmin Tanskassa surmattiin kolme henkilöä vastaavanlaisessa hyökkäyksessä. Sekä Tanskan että Ranskan tapauksessa hyökkääjät olivat paikallisia muslimeja. Läntinen tiedotusyhteisö uutisoi asiaa nopeasti ja monipuolisesti. Ranskan yleinen TV-kanava näytti myös poliisin teloittamisen Charlie Hebdo -lehden toimituksen edessä.

Läntinen lehdistö vaati sananvapauden säilyttämistä. Oma yleisradiomme keskusteli teemasta ”Selviääkö pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta Tanskan kaltaisista konflikteista”. Erilaiset spekuloinnit ja salaliittoteoriat saivat vauhtia sosiaalisessa mediassa tyyliin ”Hyökkäys Charlie Hebdota vastaan oli odotettu, kun tunnettu Rotschildien pankkirisuku Israel-yhteyksineen oli hankkinut joulukuussa 2014 lehden haltuunsa”.

Charlie Hebdo kutsuu itseään satiiriseksi pila-lehdeksi, jolla on omien sanojensa mukaan tarkoitus ”pilkata kaikenlaista ääriajattelua ja uskonnollista fundamentalismia” (http://fi.wikipedia.org/wiki/Charlie_Hebdo). Lehti on toiminnallaan saanut aikaan melkoista säpinää ranskalaisessa yhteiskuntapoliittisessa keskustelussa: osa puolustaa lehteä ja sen oikeutta sanomisen vapauteen. Osa kysyy julkiesti, ”miksi heittää bensiiniä liekkeihin?”.

Ottamatta kantaa lehteen sinällään, kysynpähän vain, miksi henkilökohtaisista ja tärkeistä asioista pitää vinoilla. Raja hyvän maun ja hyvän käytöksen välillä on kuin veteen piirretty viiva. Olemme oppineet vähitellen pesemään flunssaisena kätemme, emme pidä homoseksuaalisuutta poikkeava-

vana seksuaalisena käyttäytymisenä, emme vinoile feministeille. Avoimen rasistinen vitsinvääntökin on jätetty olutpubien höyryisiin takahuoneisiin. Mistä sitten kumpuaa oikeus ja into pilkata toisen uskontoa (Kielitoimiston mukaan satiirilla tarkoitetaan ”pilkkaa, ivaa, sukkelaa ilkeyttä”, kts. www.kielitoimistonsanakirja.fi)? Me jokainen uskomme johonkin – uskonto on uskon asia. Maahanmuuttajissa on vähän koulutettuja ja siirtolaisuustautansa vuoksi syrjäytymisvaarassa olevia. He ovat usein oppineet uskontoon liittyvät asiat suullisena perintötietona, ja siksi he ovat heikoilla koettaessaan puolustaa syvintä minäänsä länsimaista mediarummutusta vastaan.

Siirtolaisuuteen liittyvä leimaaminen on tuttua jopa meille suomalaisille. Kun Ruotsissa irvittiin 1960-luvulla suomalaisten juopottelusta ja rötöstelestä, otti se luonnollisesti monen suomalaisen luonnolle. Luen parhaillaan Inkeri Lamérin vavahduttava käsikirjoitusta Göteborgin telakan suomalaisista rautakourista. Kun ruotsalaiset saivat heidän luottamuksensa (tai päinvastoin), oli yhteispelin tuloksena kukoistava telakkateollisuus. Sen tuhoutumiseen vaikutti aasialaisten ryntääminen laivamarkkinoille. Ruotsin yhteiskunnalta jäi huomaamatta ja ehkä ymmärtämättäkin, että Suomessa oli vielä 1960-luvulla satojatuhansia sodankäyneitä miehiä, joista huomattavalle osalle sotaan liittyvien traumakokemusten hoito tapahtui koskis-pullon kautta.

Siirtolaisuus luo monia paineita, joihin pitää puuttua ajoissa ja yhdessä. Maahanmuuttaja ei saa olla objekti vaan subjekti, osa parempaan vievää prosessia. Ranskan joutuminen ”tulilinjalle” ei ollut suuriakaan yllätys. Maassa on 4–5 miljoonaa muslimia, maan vähemmistöpolitiikka on jo pitkään ollut varsin olematonta. Varsinkin Pariisiin ja Marseillen lähiöt ovat ihmisten säilöntäpaikkoja ilman sen suurempia yhteiskunnallisia palveluja. Jo 10 vuotta sitten Rans-

kassa leimahtivat ensimmäiset suuret lähiömellakat – ja niitä on riittänyt vaihtelevasti näihin päiviin asti. Ranskan edelliselle presidentille huomautettiin useaan otteeseen, että hän ei tunne Ranskassa asuvien maahanmuuttajien elämää. Siitäpä hän sitten suuren mediarummutuksen myötä lähti tapaamaan uusranskalaisia. Kirjoituksen lopussa on linkki vierailukuvaan, joka puhukoon puolestaan.

En hae minkäänlaista oikeutusta väkivallanteoille, kerta kaikkiaan se ei ole hyväksyttävää. Sen sijaan koetan luoda ymmärrystä ja taustaa teoille, joiden en toivoisi toistuvan. Läntinen Eurooppa tulee kansainvälistymään väestöllisesti jatkossakin – ja kiihtyvällä vauhdilla. Tämä prosessi koskee myös Suomea. Maamme on kuitenkin harvoja läntisen Euroopan maita, jossa lähiöt eivät ole roihunneet ja puntarit heiluneet uskontoryhmien välillä.

Is it really necessary to deride someone else's religion?

Western Europe seems to be in an uproar over a couple of unfortunate and very sad events. First, on January 7, 2015, two Frenchmen attacked the offices of the *Charlie Hebdo* newspaper in Paris, brutally murdering security personnel and journalists. The day's dramatic events then extended to a Jewish-owned grocery store, and after the day was over, seventeen people had lost their lives. A month later in Denmark, three people were killed in similar attacks. In both France and Denmark, the assailants were local Muslims. Western media covered the events quickly and in depth, and France's public television channel showed the execution of a police officer that occurred in front of *Charlie Hebdo's* offices.

Western media issued demands for safeguarding freedom of speech. In Finland, our own public radio held a discussion entitled “*Can Nordic welfare societies withstand conflicts like the one that happened in Denmark?*” Social media abounded with speculation and conspiracy theories, along the lines of “*An attack against Charlie Hebdo was not unexpected after the well-known Rothschild banking family, with its Israeli connections, purchased the newspaper in December 2014*”.

The fundamental question, of course, is whether it is necessary to deride matters of religious faith that are important to someone else. To satirize means to mock and to deride. Many immigrants live

Viime vaaleissa Perussuomalaiset sai jättipotin. Keskustelua puolueen maahanmuuttovastaisuudesta viriteltiin aika ajoin, osin syystäkin. Suurena kuviona oli kuitenkin se, että konsensusyhteiskuntamme ei eristänyt uutta tulokasta, vaan otti uuden poliittisen voimatekijän mukaan yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Niinpä puolue on mukana valtiollisella tasolla tehtävissä sote- ja kuntaratkaisuisissa. Suomella taitaa olla PISA-tulosten perusteella toinenkin vientituote, jonka yhteys rauhalliseen maahanmuuttoon ja vähemmistöpolitiikkaan on ilmeinen. Kysymys kuuluukin: ymmärrämmekö me itsekään, miten toimiva konsensusyhteiskunta on vaikkapa vähemmistökysymyksissä ja hallitussa kotoutumisessa. Vientimallia voisi testata ensimmäiseksi Ruotsissa, jossa valtapuolueiden eristämä maahanmuuttovastainen ”Sverigedemokraterna” kasvaa ja voi hyvin.

in situations where they have less access to education and are at greater risk for social isolation. In the name of satire, we are insulting some of their most deeply-held values. This type of “integration by way of satire” will inevitably lead to conflict.

In Finland, in the last Parliamentary elections, the Finns Party won a landslide. The issue of the party's anti-immigration views was brought up repeatedly, in part for good reason. What was paramount, however, was that Finland's “consensus society” did not shut out the new political power player, but rather, included it in national decision making. Now the party takes part in national decisions over issues such as social welfare and health and municipal mergers.

Over and beyond Finland's **PISA rankings**, it looks like we might have another export item on our hands, with an apparent connection to peaceful immigration and policies on minorities. The question is whether we Finns even understand how well our **consensus society** is functioning when it comes to matters such as minority populations and managed integration. Perhaps we should run a pilot program for *this* export item, for example in Sweden where, thanks to the exclusionary tactics of the country's majority parties, the anti-immigration Sweden Democrats is doing well – and growing.

Forms of Attachment to a Home Country: Lithuanians in the USA

Ieva Kripiene

This article looks at the ways Lithuanian emigrants in the U.S. experience attachment to their homeland. The text intends to conceptualize the importance of ethnicity, creation of emotional bond with the home country, fellow citizens, and the government. Empirical data were collected by the author of the article during the ethnographic fieldtrip in the USA. A pilot fieldwork was conducted in March, 2007, on the West Coast, California: San Diego, Santa Monica, Los Angeles, Mission Viejo, and Orange County. The main field study was done in April-June, 2008, on the East Coast: New York (NY), Pittsfield (MA), Jersey City (NJ), Philadelphia (PA), Brattleboro (VT); and in the Central part: Chicago (IL). The last stage of the fieldwork was completed in October-November, 2013, again, on the East Coast – in New York (NY). During the fieldwork, “emic” data and visual recordings were collected through participant observation and qualitative semi-structured interviews.

As the article points out, while living in the U.S., “Lithuanian” symbols help emigrants to maintain the transnational link with their country of origin allowing to create their private spaces of “home” where they feel safe and, sometimes, as if they have never left Lithuania. Despite the fact that Lithuanian Americans express predominantly negative attitudes toward their home country and people who remained there, it could not be argued that they have emotionally distanced themselves from their motherland in order to re-create their own identity by denying ethnic roots. Even negative narratives about Lithuania reveal the presence of nostalgia, the immigrants’ need to talk about Lithuania and the mass of questions that remain unanswered or unresolved.

Keywords: transmigration, Lithuanians in the USA, ethnic symbols, “home”, nostalgia.

The current trends of emigration from Lithuania, in a sense, cannot be called forced emigration, since the major reasons for emigration today are not “hunger-driven” or salvation, but rather search of a better life and better living conditions, a wish to learn about different cultures, as well as the intensifying tendencies of “brain drain”. Other forces of mobility are connected to various academic and professional opportunities, job exchanges, cooperation programmes, etc.

Recent developments of communication technologies, as well as democratic forms of national governments, enable the emigrants to maintain links with Lithuania and constantly re-evaluate changing conditions, which played a role in their decision to leave the country. So, in this article, I would like to analyse various forms of attachment that emigrants from Lithuania in the U.S. express to their country of origin more comprehensively and examine their emotional bond to Lithuania. I

Dr. Ieva Kripiene is a Postdoctoral Fellow in the Project “Postdoctoral Fellowship Implementation in Lithuania”, financed by the Research Council of Lithuania. ievsia@yahoo.com

believe that this is an important step in shaping long-term strategies of cooperation with emigrants, assessing opportunities and implications of transnational mobility.

Anthropologic debates on transnational migration usually focus on individuals' need to change their place of residence, establishment in a country of destination, whether it is moving to a neighboring country or migrating across the continents. In some cases, a place of residence is changed once, leading to a stable settlement and even assimilation; yet in others – migration destination can be changed multiple times, including coming back to previous places of living or a birthplace. Consequently, people's (non)adherence to several places of residence comes by no surprise. Perhaps this is why there is a need not only to analyse push-pull factors of migration, trends of adaptation to a new country, but also to try to assess migrants' emotional bond with their country of origin, attachment or non-attachment arguments.

Historical perspective on migration from Lithuania

Historically, the emigration and re-emigration – or at least, everyday wish to return to the birthplace – are not new phenomena. Since previous observations from anthropological fieldwork as well as qualitative data from the interviews included representatives of different waves of emigration from Lithuania, I would like to present a historical perspective on emigration from Lithuania to the United States (Baskauskas 1981, Van Reenan 1990, Fainhauz 1991, Dapkute 2006), for it illustrates the context where different waves of emigration have formed. Different reasons for emigration presuppose different trends of establishment in a receiving country, varying prospects of migrants' self-perception and creation of relationships with the environment, different opportunities for the potential return, as well as different forms of attachment to the home country.

There is no doubt that driven by personal motives single Lithuanians have emigrated since old times (the first Lithuanian emigrant mentioned in written sources – A. Kursius – went to America as early as 1659); however, more attention is paid to a wave of “greenhorns” (*grynoriai*), known as

the first wave of emigration at the end of the nineteenth century, which lasted until 1930s. Russification policy of Tsarist Russia forced a number of intellectuals, priests and refugees from the Czarist army to flee the country during that period (especially, after the Military Conscription Law in 1874), as well as many participants of the uprisings of 1795, 1831, and 1863. However, most of these emigrants, counted to about 635,000 by D. Fainhauz, especially, after the barren years of 1867 to 1868, were poorly educated peasants, who left to work in American coal mines, factories, slaughterhouses with the sole purpose – to make money and return to Lithuania or to fund their families moving to the U.S. (Fainhauz 1991). Most of the emigrants stayed in the United States; religious ones grouped into the Lithuanian parishes and communities, established organizations, published newspapers, and tried to keep their own language and customs alive.

The second big wave of emigration took place during World War II. Seeking to avoid the Soviet deportation to Siberia and in search of political asylum, Lithuanian intellectuals took off to the West. At that time, about 60,000 people left the country. In the fifth decade of the twentieth century, *dipukai*, i.e., people from Displaced Persons Camps (DPs), resettled in the United States, Canada, Australia, Great Britain, and other countries. Thus, DPs from German refugee camps arrived to already established Lithuanian communities and parishes in the USA. The biggest social, cultural and political centers of Lithuanian political migrants first emerged in Pennsylvania (Fainhauz 1991) and were followed by Lithuanian Communities in Chicago and Los Angeles.

For the DPs, Lithuania remained a homeland whereto, after regaining the independence they hoped to return, to give a hand to Lithuania, to help their sovietized compatriots become “true Lithuanians” again. Some of the Lithuanian emigrants who came from refugee camps in the United States have accepted the U.S. acculturation model and successfully settled in terms of social and economic wellbeing across the U.S. Most of them attended colleges, became politically active, did not experience discrimination by general American society; on the contrary, they established affiliations and close ties, created mixed marriages, and, if willing, got rid of visible marks that distinguished them from the host society (Baskauskas 1981, 278). How-

ever, the majority of DPs continued living in the U.S. according to a complex, well-integrated social networking model that was formed back in refugee camps – they took part in associations within the ethnic group boundaries, applied common symbols and marks (Baskauskas 1981, 279), supported the efforts of active members of local Lithuanian communities to incorporate the newcomers into parish's activities, organizations, organization of and participation in common events. Upon the emergence of political circumstances that allowed the return to their own or their parents' country of origin, just a very small part of the emigrants took up the challenge. Regardless of the model of integration, a large part of DPs met the requirements and acquired American citizenship.

A third major wave of economic emigration to the West began after the restoration of Lithuania's independence in 1990, when massive changes in the political and economic situation have occurred. The transition from centralized to the market economy has resulted in decreasing number of jobs, wage decline, as well as growing taxes and uncertainty about future. Of course, individual emigration cases took place several years before the collapse of the Soviet Union, too. The name of this wave – *tarybukai* (little Soviets) – is derived not from nuance of establishment in a receiving country, like *grynoriai* (greenhorns), not from a local name of a temporary residence before leaving for a receiving country, like *dipukai* (DPs), but from the political regime of the country of residence, which, as earlier waves of emigration representatives in America believed, undoubtedly formed political, cultural, and moral values of the emigrants. However, the members of *tarybukai*, migration waves of which continue to this day, for their very distinctive social features, varying goals and ways of emigration have acquired various other names, for example, “third-wavers” (*trečiabangiai*), “new-wavers” (*naujabangiai*), “new aliens” (*naujieji atėiviai*). Slowly, *third-wavers* get involved in ethnic organizations inherited and reformed by DPs from *greenhorns*; there are more cases of assimilation or individual propagation of Lithuanianess. Sense of nostalgia as well as desire to return to Lithuania are also strong within this wave, yet, even if formal political, economic or technological conditions for return are met, this is not a common practice among emigrants.

Theoretical Perspectives on Forms of Attachment to a Home Country

In order to analyse the forms of migrants' attachment to a sending country, we should discuss “home” building strategies within the emigration and pay attention to the components studied by theorists (see more: Rapport and Dawson 1998; Svašek 2002; Al-Ali and Koser 2002; Barnard and Spencer 2006; Parutis 2006).

In the late twentieth century, migration studies interpreted migration processes as movements of individuals from one country to another, “pushed” and “pulled” by the forces of capitalism,” while, “more recently there has been a greater interest in the cultural contexts of migration, examining the ideas and values around which migration is organized and the changes in these ideas and values that migration brings” (Barnard and Spencer 2006, 371). Thus, we will focus on “home” building within the emigration, the use of ethnic items for creating “emotionally safe home”, by trying to distinguish different strategies of different emigration waves and different generations. For the purposes of this article, we will limit our discussion to the significance of “Lithuanian” symbols in migratory experiences, as well as to homeland related emotions, both positive and negative, present in ordinary routine.

Migrants constantly cross the “boundaries” between the familiar and the unknown, “own” and “strange”, a homeland and a foreign country, and “simultaneously become foreigners in the country where they live while becoming foreign to the country from which they came” (Waldinger, Soehl 2013, 334). Therefore, M. Svašek raises the question of what and where the “home” is when the state borders and cultural boundaries are crossed both voluntary and being forced by certain circumstances (Svašek 2002, 495). Within the migratory processes of uncertainty and ambiguity, migrants are trying to find or create something close, familiar, to be engaged in the activities which would not allow to completely lose bonds with their home country or that of their parents.

As some theorists argue, “only through displacement one comes to feel a real sense of belonging.” V. Parutis states that “in order to realize where your “home” is it is necessary to become estranged and alienated from it to some degree” (Parutis 2006, 1). During our field study a number of examples

revealed that immigrants from Lithuania realized only after they had emigrated how dear Lithuania was to them, how strong the feeling of nostalgia could be, even causing radical life changes. They said to have realised that they were proud of being *Lithuanians* and that *their real home*, regardless of their country of residence, would always be Lithuania. Moreover, it is common to *take one's home together* and reconstruct it in the new environment, adapting to the new circumstances, and “create a place where personal and social meanings are embedded” (Al-Ali and Koser 2002, 7).

The concept of “home”, particularly in the context of transmigration, is rapidly changing with the challenges of globalisation. According to Al-Ali and Koser, “a postmodern approach to the lives of transnationals, where local space is opposed to global one, leads to formation of global identities and “home” as multi- or translocal” (Al-Ali and Koser 2002, 6). Therefore, transmigrants, while crossing geographical borders of their home countries, often remain committed to their motherland and simultaneously create “home” in a new country.

Paraphrasing A. Giddens, M. Svašek argues that it makes sense to form a theoretical distinction between a place of residence and space (Svašek 2002). A place should be understood as an actual, everyday structure in which we are housed (Parutis 2006). “Space, by contrast, is the general idea people have of where things should be in physical and cultural relation to each other (...). It is rather a mental picture than a particular locality” (Svašek 2002, 498). In our case study we may draw clear parallels between the idealisation of “native home” by displaced Sudeten Germans, analysed by M. Svašek, and the political emigrants from Lithuania, since both of these groups, after having lost their physical residence, were forced for the decades to be content with only the idea of native “home”, which was idyllically formulated, based on ethnic symbols, and, territorialized.

Contemporary “home” is “neither here nor there, rather, itself a hybrid, it is both here and there – an amalgam, a pastiche, a performance” (Rapport and Dawson 1998, 7). Over the time, ties with the country of immigration become stronger, whereas ties with the country of origin begin to weaken. A successful creation of home in the new environment reduces migrants’ nostalgia for home as well as their chances to return. “Therefore,

home in the minds of migrants is often something that no longer relates to space and time, but to their origins, which become the basis of their identity” (Parutis 2006, 5).

Methodology of the fieldwork

The anthropological fieldwork was conducted in the United States, where “the largest, best organized Lithuanian diaspora has been effectively functioning to this date” (Kuzmickaitė 2004, 15). Nevertheless, this study is nearly an anthropological research “at home”, among “our own people”, for the researcher is culturally and socially close to most of the study informants – her mother tongue is Lithuanian, too, moreover, she is acutely aware of the social, cultural, and economic context, which they have left behind. On the other hand, various factors, for instance, that she does not reside in the U.S., does not face the same problems as they do, does not always have a good sense of the political and economic context of the informants’ country of residence – have increased the distance between the researcher and informants. For the emigrants, she was not “one of them”, but the one, who *is still staying in Lithuania for some reason*. Therefore, the researcher did not experience the trouble of so called “cultural blindness”, when some things are seen as obvious and self-evident, thus, not necessary to put on a record.

Collection of ethnographic data took place in three phases. Having established initial contacts with potential informants living in California, while still being in Lithuania, the exploratory field study was carried out in March, 2007, on the West Coast of the USA, in California (CA): San Diego, Santa Monica, Los Angeles, Mission Viejo, and Orange County. The main field study was done in April–June, 2008, on the East Coast: New York (NY), Pittsfield (MA), Jersey City (NJ), Philadelphia (PA), Brattleboro (VT), and in the central part: Chicago (IL). The third phase of the study took place in October–November, 2013, again, on the East Coast: New York (NY). Informants were searched in dating websites, using a “snow ball” method, and, finally, visiting Lithuanian community venues.

Empirical data were collected by the methods of semi-structured interviews and participant observation. The method of observation was used on

a daily basis both, in formal and informal environments¹ – at the work or leisure places of today’s immigrants from Lithuania and Lithuanian-Americans. Intense and persistent visits that researcher paid to informants’ meeting places and their homes allowed her to become “one of them”, to gain confidence and critically observe behavior and actions of individuals in informal, ordinary situations, allowing to collect reliable data.

The data observed was regularly described in the “journal of field notes” by recording the non-verbal communication, the informants’ moods and changes of moods, informants’ gestures and meaningful position in the course of the conversation, fragments of informal conversations, the informants’ relationship with the surrounding people or with the environment, personal reflections of the researcher, as well as most frequently recurring and most highlighted by informants topics. In the study journal, there have been described over 100 spaces, events, meetings observed during all phases of the field study. It should be noted that during the first phase of the fieldtrip, the researcher has stayed with the families of nine informants (from 2 to 8 days each). Ethnographic study involved making photographs of the informants’ activities and relationships. Of high importance are also the data from secondary sources of information, for example, personal photographs of informants or the snapshots that document activities with the researcher involved. This allows the researcher to interpret attitudes of the informants and emotional involvement in certain activities.

Another method of inquiry, supplementing the observation methods described above and offering as much valuable information, is a semi-structured

¹ It is worth mentioning Maironis Lithuanian School in New York, Alexandra Kazickiene Lithuanian Saturday School in Riverhead, St. Casimir Lithuanian School in Los Angeles and the celebration of the March 11th that took place in it, Transfiguration Roman Catholic Church and Annunciation of the Blessed Virgin Mary Catholic churches in New York City, St. Casimir’s Church in Los Angeles, Lithuanian Catholic Religious Aid Organization, the parish hall, where Lithuanian American Community’s New York County 4-district council meetings took place, Mother’s Day celebration festival, Consulate General of Lithuania in New York, the basketball team’s practice hall, Lithuanian Square, Brattleboro “Neringa” camp in Vermont, as well as bars, cafes, restaurants, parks, saunas, private houses of informants.

interview with open-ended questions, which, after the verbal consent of the informants, were recorded with the voice recorder. The informants were informed that data collected would be used only for scientific purposes, anonymously. Throughout all the phases of fieldwork, there were 43 interviews conducted in total. Informants’ age ranged from 24 to 71 years, involved 25 men and 18 women. During the first interviews the researcher has noticed that informants were very reluctant to speak about their education, work experience acquired in Lithuania, their current immigration status, while some openly said they wanted to forget everything that happened before arrival to the U.S. and start a new life here, look for new opportunities; they said they wanted to be appreciated for what they were now, rather than what they had been *there*. Therefore, in each case, the researcher did not attempt to learn about social characteristics of the informants and classify them accordingly.

Upon her return from the fieldtrip, virtual relationships are maintained, key informants, who and provided the most useful information for the study and eventually became friends, are met during their holidays in Lithuania. There are good conditions to maintain the access to the field, retain within the problematics of research spaces, keep in touch with the informants and continue “observing” their lives.

The meaning of symbols in the transnational migration

As the findings from the fieldtrip have shown, a central basis for emotional security of Lithuanian immigrants in the U.S. is “Lithuanian” symbols. They not only help to maintain transnational links with Lithuania, but also allow creating their “home” in the U.S., ethnic private space of home where migrants feel safe, and, sometimes, even as if they have not left their home country.

Since most items do not mean anything *per se*, but rather hold the importance as symbols that “give us the capacity to make meaning” (Cohen 2003, 16), thus, such items make you feel like in Lithuania. A 25-years-old student in the United States says, *I do not focus on items from Lithuania so much, I rather focus on the feeling that I am in Lithuania. This way, I create Lithuania at home in America.*

First and foremost, migrants refer to the tricolor flag and the coat of arms of Lithuania as the decoration of their homes. It should be noted that such symbolic artifacts are not usually brought along by the informants as necessary household items. Usually, their relatives and family's elderly take care of this, seeing Lithuanian identity as closely connected to the citizenship and ethnicity, whereas young people downplay such feelings. *Yep, you know, grandma has sent me a flag, so I've got the flag now, not so openly displayed, in a small vase... this flag. Such a small, my grandma's, says a 28-years-old woman.*

During the fieldtrip, the researcher has found out that, regardless of age or social status, immigrants from Lithuania have at home variety of things: paintings, amber or stoneware, candles, Lithuanian seaside sand, T-shirts with "Lithuanian" attributes, table cloths, small angels, maps of Lithuania and Europe, Lithuanian carvings, historical books, photo albums about Lithuania. Informants have often admitted that they had not kept such symbols at home back in Lithuania and nobody had ever made such gifts. Therefore, it can be assumed that today's immigrants actively support "little transnationalism" (Vertovec 2009), expressed by active social memory, connection with family members.

Every time my daughter goes to Lithuania she buys lots of books, and I also always bring them along and, and... You know, photobooks about Lithuania, it's an exhausted topic, and yet, there are different kinds of interesting ones, for example, History of Lithuania by Bumblauskas, such a thick recent book "History of Old Lithuania" that we have brought. Now, my husband said he bought a book in Lithuania about the Battle of Grunwald, a very attractive and interesting book edition, well, that one is for sure to be brought (a woman, 67).

At home of practically all informants, you can find family photos, pictures resembling travel impressions – *photos capture the longing, I feel good and do not think I'm so lonely anymore*, confides 52-years-old woman, whose daughter is living in Ireland, and the other one has stayed in Lithuania. On the house number plate, people tend to glue a tricolor or *Lithuanian squirrel* in order to inform passers-by that Lithuanians are living here. The same is true for small Lithuanian flags on car number plates or stickers with symbols of Lithuania on people's

cars. Quite negative comments are on *Rupintojėlis*, the agonizing Christ, as a symbol of Lithuanian culture, which Lithuanians are even ashamed to acquaint foreign friends with:

Well, a symbol of Lithuania is official and national, namely, national. Oh, right, there is such uncle, he's sitting, with his cheek resting on the palm of his hand, and thinking... and its name is Rupintojėlis, just try to explain it to a German or American... why, the hell, is he sitting and thinking and does nooothing at all? (a man, 36).

Some of the youth tend to have a *clean walls policy* and do not exaggerate things. So, when they are being sent items resembling their country from relatives in Lithuania, perhaps, so that Lithuania and its identity would not be forgotten, they do not bother to stow all of them at home.

Jesus, they bring a lot, send everything here, I barely manage to throw those things away, no end to this stuff. Why to keep it? To hang a coat of arms in the room? Nope, no crosses in my room either (a woman, 28).

Emigrants who do not appreciate "Lithuanian" symbols, explain that any item, even with the symbolic meaning, needs to have their practical use. A 26-years-old informant told me that upon her stay in Lithuania, her mother reminds her every time to buy an amber necklace, but she adamantly refuses, since she will neither wear such jewelry in Lithuania, nor will she put it on in America. This is partially due to continuous traveling mood and no permanent place of residence, and partially – due to withstanding archaic traditions. *Well, I think a Lithuanian, perhaps, is a little exaggerating with that homeland of his, as if to the edge of doom (a woman, 33).*

It is therefore not surprising that DPs' home, as a "muzealisation" of "Lithuanian" symbols (Kockel 2002), for some of today's immigrants from Lithuania is a beautiful style, for others – a weird hobby, a whimsy, a pastime. None of the *third-wavers* has mentioned that "Lithuanian" symbols in houses of political refugees were a *chance to spiritually survive the pain of losing Lithuania, the support to Lithuanian artists*, as a frequent DP tells.

There are people whom you visit and may immediately say, you just walk into their apartment and can immediately tell that Lithuanians are living here. The whole lot – carved wooden plates with Lithuanian motifs and towel-horses, and hanging bands... Just very much of that (a woman, 67).

An item, falling neither in a category of “Lithuanian” symbols nor Lithuania-resembling household articles is a body art. At one basketball training, researchers have accidentally noticed a permanent tattoo on the player’s stomach, which was not publicly displayed and represented the image of Lithuanian Vytis.

Thus, today’s immigrants from Lithuania perceive home as a stable physical place of residence (Svašek 2002, Parutis 2006), it is not connected to such emotions and feelings that political refugees from Lithuania have attached to their home. Therefore, “Lithuanian” symbols do not deserve a special attention, are not collected at home and even cause a discontent when being sent by relatives from Lithuania, especially – impractical items that symbolize “Lithuanianness” and emphasize ethnicity in a foreign community. This could be explained by modes of continuous movement of third-wavers, constant construction of cultural identity, the search for new forms; thus, confirming the position of U. Kockel, who claims that detachment of material objects and everyday experiences from their real-life context, called “muzealisation” or fixation, enables talking about the “invented culture”, rather than inherited or preserved (Kockel 2002).

Narrative of disappointment in Lithuania

The fact, that today’s immigrants from Lithuania have chosen the role of emigrants would cause an assumption that they are not satisfied with what is happening in Lithuania, with existing private lives, however, during the study, the *emic* approach was applied, that is, a “demotic” discourse analysis was conducted (Baumann 1997) in order to hear their own attitudes, arguments, as well as observe how much of the opinion, expressed emotions about Lithuania are important for decision of the *third-wavers* to be transmigrants, perhaps, to pursue assimilation in America, or, maybe, to return to Lithuania, or simply create an (un)attachment to a home country.

The disappointment... disappointment in Lithuania, yeah, complete... in other words, waiting for hitting the bottom so that then, perhaps, to start from nothing again. When returning before the European Union, after the European Union – it was like a ghost

town for me so ... somehow ... all of them... as I say, all of the brains gone. After all, the brain drain has stopped, ‘cause the brains have long been drained from Lithuania (a man, 36).

However, a DP interviewed in California would oppose the latter informant, in the discussion with other representatives of her migratory wave she objected that the majority of today’s emigrants from Lithuania are educated individuals:

Hey, look, there are, as far as I meet them through my son, there are indeed. You know what, most intelligent ones and those who have the best opportunities, are not afraid to stay in Lithuania, as they see that they’re going to have a bright future. The ones leave who cannot do anything in Lithuania (a woman).

American Lithuanians are frustrated by the abundance of scandals in Lithuania and by the unwillingness, inability, incompetence of politicians to work for the good of the country, by their *meddling in politics* for purely selfish gain; *the old Soviets just want to fight the new politicians*. Most of the informants are convinced that just a few percent of those holding ranks in Lithuanian Parliament are worthy of being in that position. *I don’t like this kind, this carnage in Seimas and stuff like that, and I’m far from willing to read about all this, I’m totally not interested*, said a 37 years-old man, who has gained a master’s degree in one of New York’s universities.

Immigrants from Lithuania are concerned about the situation of teachers and retirees in Lithuania since elderly parents of many informants remained living in Lithuania. Much pain is caused by listening about high numbers of accidents and people killed in them. Low level of intelligence and personal culture of news commentators online are depressing. Country’s economic and political instability is truly worrying. Giving a real example of what happened to his relatives, a DP from California criticizes the spread of corruption in Lithuania:

If you want the country to even begin to live rightly, we have to put the court system in order, but look what’s going on now? There is a backing system in force, everything is run under the table. They demand from anybody and for anything. My brother had run a company, so, they told him – either you pay 50 thousands Litas or the company will go bankrupt. He still tried to fight it, but how can you fight? He was forced to fall to pieces. The corruption becomes like the rule, destroying everything (a man, 75).

Bribery has also shrouded an evaluation system in schools. The latter cited DP continued his story as follows:

I have heard from relatives that even in Lithuanian schools parents bribe schoolteachers so that their child is a good pupil. While teacher smiles, praises, a child thinks that it's for his merits, but, in fact, it was daddy who just bribed a teacher (a man, 75).

Disappointment is expressed not only in formal institutions, officers in Lithuania, but also in the attitude of remaining inhabitants of Lithuania who, maybe, being jealous, or, maybe, resenting that emigrants are not involved in Lithuania's development process, condemn the emigrants and do not try to understand in what difficult conditions they are living: *Lithuania's people are either uninformed or misinformed, they do not realize how we live here (a woman from Riverhead)*. While on the other hand, people staying in Lithuania keep sending the symbols of "Lithuanianness" to America as if inviting emigrants not to forget their motherland, ethnic roots, not to hide and openly display their origins, as if expressing their reliance on those well-representing Lithuanian culture in a foreign country.

The state of Lithuania is doing everything to be despised by us, however, it does not want to be despised. After all, we send money home. In any case, the money flows to retirees. So bad, it's very silly that Lithuania condemns emigrants (a man).

However, dissemination of information that conveys the true living conditions of emigrants would remedy the situation, so that Lithuania would not repel or condemn those who have left for the United States. *Third-wavers from Riverhead, half-seriously – half-jokingly say: to reach mutual understanding with Lithuanians in Lithuania, we need to exchange places of residence for five years.*

The informants highlight that they have got familiar with negative attitudes of Lithuanians in Lithuania towards emigrants via the media, through hearsay. However, the validity of invited reviews in publications, motivating emigrants to return to Lithuania, with emphasis on their acquired competencies and significance for Lithuania, is questionable. The informant, who came with a Lithuanian friend to the church, before the start of the Mass, said:

I do not get what's going on in Lithuania, so many articles are against emigration and calling us back. It's even irritating, 'cause if everything was all that

good, then people would not run from Lithuania like this (a woman, 26).

The study revealed one tendency: there was no emphasis on economic reasons for emigration from Lithuania; instead, emigrants have stressed that leaving Lithuania was induced by accidentally won "Green Card", an impulsive decision to travel, study, take the opportunity to "Work and Travel in the USA," do the "Au Pair in the USA" program, also, frustrated personal life, desire to try oneself in facing new challenges, as well as marriage to a foreigner acquainted via the Internet. Nevertheless, some informants are openly happy to have left Lithuania for in their homeland nothing but deprivation, a lack of opportunities and no work in accordance with one's education could be expected.

I don't spit in Lithuania's face, but I could not find a job matching my profession. And since I studied and worked in Lithuania I cannot work as a cleaner there (a woman).

While living in the U.S., informants try not to be overly concerned with negative things that take place in their homeland, as they perceive it. Although loved ones, parents, friends of *third-wavers* are living in Lithuania, they try to distance themselves from the analysis of political, economic, and social situation in Lithuania, since it no longer has any direct impact on their lives; nonetheless, the "little" transnationalism (Vertovec 2009) is activated by the social memory when liaising with relatives. As one *third-waver*, an active member of Lithuanian community in Riverhead has put it, *here you even stop worrying about that nonsense produced by Lithuania. You focus on the community, children and try to do your best for your children*. So, at practical level, there is a clear disappointment in Lithuania, in opportunities to reside there, while at the emotional level by engaging the selectivity of social memory (Svašek 2002), Lithuania is beloved and idealized.

The role of nostalgia in everyday life of expatriates

Despite the fact that interviews with Lithuanian Americans are predominated by negative attitude toward Lithuania and people remaining there, one cannot conclude that migrants have emotionally distanced themselves from the mother country

and recreated their own identity by denying ethnic roots. Even the negative narratives about Lithuania evidence the presence of nostalgia experienced by immigrants from Lithuania, their need to talk about Lithuania, and the existence of unanswered or unresolved questions.

In the era of globalization, the recent technological boom along with a better access to the means of communication, enabled emigrants to not feel isolated from their mother country, virtually and directly communicate with relatives, friends in Lithuania, follow everything what is going on in the homeland. Today's communication technology as well as symbols of "Lithuanianness", brought along or invented, make emigrants feel like living in Lithuania day to day, allow them being "surrounded" by Lithuanians, when needed, or, in other words, let them create "Lithuanianness" not in their living place, but in their space (Svašek 2002).

The vast majority of research participants mentioned they were reading Lithuanian newspapers online and contributing to the "yellow press" by writing comments in the commentary field while drinking their morning coffee at work or home. Others said they skip through Lithuanian newspapers published in the U.S., e.g., "American Lithuanian" ("Amerikos lietuvis"), "Worker" ("Darbininkas"). However, as emigrants admit, they do not follow the news systematically or very closely; just take a look *in a hurry*. Others said they learn relevant news by talking to relatives by phone or via Skype. This kind of relationship to Lithuania would be defined as "participatory in cybernetic communities" by S. Vertovec (2009, 48) and R. Cohen (1999).

Immigrants who read Lithuanian newspapers collect plenty of conversation topics for a longer time:

Talking about Lithuania is as if wreaking your anger, I think. You know, it's kind of giving... giving, somewhat, 20 minutes to the subject ... of the entire conversation and, and ... and, and, and all the talks result in "but need to go back, we should go back," and that's all, and no more talks about it, as it is a completely exhausted topic (a man, 25).

When visiting Lithuania, some of the informants feel the distinction from local inhabitants, seek a special attention from them, arrange parties for friends, *make schedules for meetings*, bring gifts. Also, they try to provide support for those who stayed in their homeland – they think such support is essential: *obviously, they are poor, so I bought a*

music CD. I will rather support them than anyone else (a man, 39). The informant, who has been living in America for 12 years now, then adds:

I've brought gifts, don't know, have bought Nikes here (Nike t-shirts), you know what, somewhat around five dollars, twelve Litas here, gifts for everybody; while in Lithuania you come to a store – they cost 200 Litas, so, you know, it's cool for a kid. I don't know, it's just everything simpler here (a man, 39).

The informants, who maintain strong and intense relationships with relatives in Lithuania, have a financial capacity and, most importantly, the legal status, to meet with their relatives every year. Being able to visit one's country of origin and home shows a higher status than being just arrived in a foreign country, and that is an indicator of the quality of life, showing the potential to get emotional benefits of close relationships with family and friends in their home country (O'Flaherty, Skrbis and Tranter 2007, 819). Part-time studies in Lithuanian higher schools, when emigrants fly from America, where they work unskilled jobs, to Lithuania during the sessions or just to pass exams, could be examples of "circular" migration (Vertovec 2009) between Lithuania and the U.S. It also concerns the sales of cars that are shipped to Lithuania and a search for prospect buyers there, annual health checkups and treatments in medical institutions, the use of beauty industry services, and so on. Although emigrants do not feel any threat of deportation, however, the illegal status precludes them from returning to Lithuania for longer years.

Several informants could not return to Lithuania for more than ten years because of the fear of losing the possibility to ever come back to America. Third-wave family from Riverhead mentions desirable options to solve this problem: *the visa-free regime would re-unite many families. At least, they would see their families. But those who live here – would not dare to go to Lithuania.*

Also, as it turned out at the party, one-month long vacations in Lithuania help to recover from America. It is emphasized that, even though it is financially more comfortable to live in America, however, morally better it is in Lithuania: *It is more secure in America, but in Lithuania – better for the soul (a man, 51).*

To recover from America (laughing), well, seriously, well, not kidding, as others have said, yeah, others also ask me, so, why do you go to that Lithua-

nia, you'd better go, well, to some Dominica, Florida, well, Hawaii, somewhere else... (a man, 40).

On the other hand, the vacation in Lithuania puts the informants out of balance, as they say, they begin to feel unstable in both countries: in Lithuania, they experience a strong emotional shock, whereas upon return to the United States it is hard to re-adapt, to get into the flow of activities. Before each vacation in Lithuania migrants are afraid of returning to the U.S., *and this jumping really freaks me out, so, I haven't been to Lithuania for two years now*, says a 25 years-old student.

It is not a secret that vacation in Lithuania for a family with two children would cost about 10 thousand dollars, which is a lot of money, and not every family can afford such luxury. "As everyday cross-border activities are resource-absorbing, not to mention the legal status, only a selected minority of migrants enjoy "living lives across borders" (Waldinger 2010, 23). They also mention a negative attitude toward emigrant status in Lithuania. It is very humiliating experience that remains engraved in one's memory for a long time:

It offends when, upon arrival to Lithuania, officials act up, asking about money, personal stuff. This mocking in customs, it hurts for a long time thereafter (a man).

Some of the informants say that *time takes its toll: you lose your friends, all links disappear*, especially, if you sell a real estate. There is no longer any motivation to come back to Lithuania for celebrating festivities or spending vacation. A 26 years-old woman, living in America for 6 years, is joking by saying, *so, then, I look, the more I come back, the more I somehow think – gosh, what is there to do for me?* Thus, after several years passed in America, when a circle of friends in Lithuania shrinks, emigrants begin spending their vacations in other U.S. states or countries. The only object of attraction in Lithuania remains their families, unless they have not immigrated to America by the time and a "family reunification" has not taken place.

If adaptation to the U.S. is successful, this country becomes a home where they feel secure, and relate their future plans only to the U.S. However, the availability of resources for being constantly mobile and the absence of political constraints remain important, together with the realization that the world turns into "transnational social field linking migrants and stay-at-homes" (Waldinger and Soehl 2013, 335).

Just as you live out here, well, then, like they say, you feel at home here, you know. Well, indeed, all the same, as you think, those eight hours and there, so... well, ten hours. Besides, how you'll plan your trip... But, on the other hand, anyway, everybody... you might look globally at all of that whether here is house or there is home, there is home everywhere now, what's the difference. But after reading Lithuanian newspapers – it is suddenly no longer home... (a woman, 33).

Both, virtual communication with Lithuania and visits to the homeland, verify the transnational experience of today's immigrants from Lithuania, therefore, it should be researched by focusing not only on personal ties of migrants, but also on governmental and civic institutions, cultural structures, such as national identity and values (O'Flaherty, Skrbis, and Tranter 2007, 819). Transnationalism is "a social process whereby migrants operate in social fields that transgress geographic, political, and cultural borders" (Brettell 2008), where they are assisted by a variety of transportation services available, opportunities provided by telecommunications, that reduce the distance between the home and receiving countries. Thus, a constant online contact with a family, relatives in Lithuania or visits to Lithuania, without employing DPs' proposed strategies on saving the "Lithuanian" identity, helps immigrants from Lithuania to re-invent identity and "to adapt quickly to their new environment" (Kuzmickaite 2004, 83).

Conclusions and discussion

The goal of this article was to try to answer the questions: What are the forms of attachment to home country of emigrants from Lithuania in the U.S.? What main emotions toward Lithuania prevail in narratives of casual conversations? We have presented empirical data of the anthropological fieldwork conducted in three phases, and have analyzed the research material.

In the era of globalization and intensified migration, "few people in the world today do not have a friend, relative, or co-worker, who is not on the road to somewhere else or already coming back home, bearing stories and possibilities" (Appadurai 1996, 4). Thus, it is particularly important to understand the migration process-induced areas, intensity,

localization, transnationality of moving personal identities. Therefore, anthropological field studies are indeed important not only in a sense of integration, acculturation of immigrants, emergence of their conflicts with surrounding environment and people, but also for the evaluation of potential options of re-immigration to their home country.

Immigrants from Lithuania in the United States do not seek to completely assimilate, but frequently attempt to remain “Lithuanian”, go into a mode of nostalgia, and make their private home spaces cozy by collecting “Lithuanian” symbols. Economic situation in Lithuania, instability of labor market, poor social benefits, and discrimination on the grounds of sexual orientation would not let them even think about building a permanent home in Lithuania. Despite that, rarely one categorically claims to never come back to live here. In any case, none of them are going to take any real actions and will rather remain content with transnational ties to Lithuania, thus, opposing C.B. Brettell, who states that “in most cases, return to their home country is influenced by maintenance of close family ties, rather than the economic failure, lack of financial success” (Brettell 2008, 116). For that reason some of the transmigrants remit money to the relatives staying in Lithuania and keep coming back there for vacations, public holidays. However, within such a short period, they lack time to experience a real life here, they are caught by ambiguous feelings – uncertainty over where their *real home* is and the feeling of “always and yet never at home” (Rapport and Dawson 1998).

Some other immigrants, particularly those having successfully adapted, and who “even after having lost their own homeland, acquired a new one” (Øverland 2005), have established new strong social relationships in the U.S., no longer have any motivation to keep coming back to Lithuania. Especially, if with time they have lost relatives in Lithuania, have sold real estate, and are no longer keeping in touch with friends.

It is emphasized that the “Lithuanianness does not change”. However, a deeper interpretation of identification can take different forms. During the first year of living in a foreign country, nostalgic moods of overestimating the mother country’s culture usually dominate. Over the years, upon getting familiar with a cultural diversity of a new receiving country of residence, these feelings are

not so much emphasized and become of little importance.

Attachment to Lithuania diminishes with the course of time due to the non-renewal of practical knowledge; however, the *spiritual liaison* remains. It is emphasized that in the public space, where conditions and circumstances allow, Lithuanian emigrants show resemblance to Americans. However, within the ethnic community of compatriots, organizations or private homes, they stay or try to stay *Lithuanians*. Again, this can be explained by transmigrationalism of today’s immigrants from Lithuania in the U.S. Their identity does not undergo assimilation moods into the mainstream of the receiving society or political constraints in engaging with the country of origin (Glick Schiller 2005), therefore they do not have the necessity to develop their ethnic identity, as political migrants did.

Contemporary immigrants from Lithuania in the U.S. often judge their home country and Lithuanians in Lithuania quite negatively, thus, the frequency of *third-wavers’* trips to Lithuania to visit the relatives decreases, affecting the prospects of return to re-settle in the country. Summing up the climate prevailing among immigrants from Lithuania in the U.S. in terms of possibilities to return to live in the country of origin, we can conclude by these two quotes: *all of us would come back to Lithuania, but let’s be realistic* (a man, 25). *The last who leaves Lithuania, please, turn off the lights at the airport* (popular phrase in online forums).

References

- Al-Ali, Nadjé & Koser, Khalid (2002): Transnationalism, international migration and home. In: Al-Ali, N., & Koser, K., (eds.): *New Approaches to Migration? Transnational Communities and the Transformation of home*. London and New York, Routledge, Taylor and Francis Group.
- Appadurai, Arjun (1996): *Modernity at Large: Cultural Dimensions of Globalization*. Minneapolis, University of Minnesota Press.
- Barnard, Alan & Spencer, Jonathan (eds.) (2006): *Encyclopedia of Social and Cultural Anthropology*. London, Routledge.
- Baškauskas, Liucija (1981): The Lithuanian Refugee Experience and Grief, *International Migration Review*. 15(1), pp. 276–291.

- Baumann, Gerd (1997): Dominant and Demotic Discourses of Culture: their Relevance to Multi – ethnic Alliances. In: Werbner, Pnina; Modood, Tariq (eds.): *Debating Cultural Hybridity: Multi-Cultural Identities and the Politics of Anti-Racism (Postcolonial Encounters)*. London, Zed Books.
- Brettell, B. Caroline (2008): *Theorizing Migration in Anthropology. The Social Construction of Networks, Identities, Communities, and Globalscapes*. In: Brettell, B. C.; Hollifield, F. J. (eds.): *Migration Theory: talking across disciplines*. London and New York, Routledge, Taylor and Francis Group.
- Cohen, Anthony Paul (2003): *The Symbolic Construction of Community*. London, Routledge.
- Dapkutė, Daiva (2006): Tarp dviejų pasaulių: tapatumo kaita emigracijoje. In: Andrijauskas, Antanas (red.): *Lietuviškojo europietiško raida: dabarties ir ateities iššūkiai*. Vilnius, Kultūros, filosofijos ir meno institutas.
- Fainhauz, David (1991): *Lithuanians in the USA: Aspects of Ethnic Identity*. Chicago, Lithuanian Library Press.
- Glick Schiller, Nina (2005): Blood and Belonging: Long – Distance Nationalism and the World Beyond. In: McKinnon, Susan & Silverman, Sydel (eds.): *Complexities: Beyond Nature and Nurture*. Chicago, The University of Chicago Press.
- Kockel, Ullrich (2002): *Regional Culture and Economic Development. Explorations in European Technology*. Ashgate Publishing Company.
- Kuzmickaitė, D. Kristina (2004): *Tarp dviejų pasaulių: naujieji imigrantai lietuviai Čikagoje (1988–2000)*. Kaunas, VDU leidykla.
- O’Flaherty, Martin & Skrbis, Zlatko & Tranter, Bruce (2007): Home visits: Transnationalism among Australian migrants. *Ethnic and Racial Studies*. 30(5), pp. 817–844.
- Øverland, Orm (2005): *Identities of Exile, Emigration and Immigration, Beginnings and Ends of Emigration. Life without Borders in the Contemporary World*. Vilnius, Versus Aureus.
- Parutis, Violetta (2006): *Construction of Home by Polish and Lithuanian Migrants in the UK*. Centre for the Study of Economic and Social Change in Europe: Working Papers, <http://www.ssees.ucl.ac.uk>. Accessed on July 1, 2014.
- Rapport, Nigel & Dawson, Andrew, (eds.) (1998): *Migrants of Identity. Perceptions of Home in a World of Movement*. New York, Oxford.
- Svašek, Maruška (2002): Narratives of “Home” and “Homeland”: the Symbolic Construction and Appropriation of the Sudeten German Heimat. *Identities: Global Studies in Culture and Power*. 9, pp. 495–518.
- Van Reenan, J. Antanas (1990): *Lithuanian Diaspora, Königsberg to Chicago*. Lanham MD, University Press of America.
- Vertovec, Steven (2009): *Transnationalism*. London, Routledge.
- Waldinger, Roger & Soehl, Thomas (2013): The Political Sociology on International Migration: Borders, Boundaries, Rights, and Politics. In: Gold, J. Steven & Nawyn, J. Stephanie (eds.): *The Routledge International Handbook of Migration Studies*. London and New York, Routledge, Taylor and Francis Group.
- Waldinger, Roger (2010): Rethinking Transnationalism. *EMPIRIA. Revista de Metodología de Ciencias Sociales*. 19, pp. 21–38.

Siirtolaisuusinstituutin apurahat 2015 nyt haettavissa

Siirtolaisuusinstituutin vuoden 2015 apurahat siirtolaisuustutkimuksen edistämiseen ja tukemiseen ovat haettavissa 22.4.2015 mennessä.

Kaarle Hjalmar Lehtisen rahastosta on jaossa yhteensä 2 000 euroa.
Niilo ja Helen M. Alhon rahastosta on jaossa yhteensä 2 000 euroa.

Lisätietoja ja hakuohjeet:

<http://www.migrationinstitute.fi/fi/rahastot-apurahat/hakuohjeet>

IOM vierailulla instituutissa

Kansainvälisen muuttoliikejärjestön, International Organization for Migration (IOM), Suomen toimipisteen edustajat vierailivat instituutissa 5.2.2015. Tapaamisen tarkoitus oli kahtaallinen. Ensinnäkin esittelimme kumpikin toimintamme nykyvaiheita. Toisaalta IOM:n edustajat olivat menossa samana päivänä Turussa järjestettyyn maahanmuutto- ja kotouttamistapaamiseen. Vieraat halusivat hieman taustoittaa tietoaan paikallisesta muuttoliikelanteesta. Instituutissahan on viime toukokuussa valmistunut Turkua ja koko Varsinais-Suomea koskeva väestöselvitys, jonka antia oli jaettavissa.

Suomi on ollut IOM:n jäsenvaltio vuodesta 1991. Suomen hallituksen kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti IOM:n Helsingissä sijaitseva aluetoimisto perustettiin vuonna 1994 vastaamaan järjestön toiminnasta Baltian maissa ja Pohjolassa. Heinäkuussa 2005 toimiston alaisuuteen tulivat myös Armenian, Azerbaizanin, Georgian, Moldovan, Ukrainan ja Valko-Venäjän toimistot.

Vuonna 2006 IOM:n Suomessa sijaitsevasta aluetoimistosta tuli myös IOM:n pakolaisten uudelleensijoittamisesta Pohjoismaissa vastaava keskus, jolloin IOM Helsingin toimisto vastasi koko maailman kattavista pakolaisten ja perheen yhdistämistapausten uudelleensijoittamistoiminnoista kaikissa Pohjoismaissa. Näihin toimiin kuuluivat terveystarkastukset, maastapoistumismuodollisuuksien ja matkojen järjestelyt, sekä saattajan tai lentokenttäavustajan järjestäminen.

Tapaaminen oli innovatiivinen – kokouksessa pohdittiin aktiivisesti erilaisia yhteistyömahdollisuuksia tulevaisuudessa.

Tekstit ja kuvat: Ismo Söderling.

JMC täytti vuoden!

Turun yliopiston yhteyteen perustettu Pohjois-Amerikan tutkimuksen John Morton Center (JMC) täytti vuoden. Johtokunnan kokouksessa nautittiin yksivuotissynttäririkakku. Vasemmalta hallituksen jäsenet Auvo Kostiainen ja Markku Henriksson. Oikealla keskuksen johtaja Benita Heiskanen.

Finland and Sweden: Matching Labor Market Needs with Talented Migrants

Ana María Aragonés & Uberto Salgado

The latest financial crisis has given rise to sweeping transformations in labor markets. Today, many developed countries require a variety of skilled workers in order to develop a knowledge economy. Since these countries face certain internal demographic and educational problems that are obstacles to sustained economic growth, they require skilled migrant workers. Our study analyzes these situations in two Nordic countries, Finland and Sweden. We found that both countries are using an active strategy through policies aimed to attract and retain the most talented foreign students and workers, easing their entrance into labor markets and granting them permanent residence.

Key words: high skilled migration, skilled worker, knowledge economy, demographics, foreign students.

PhD in labor rights Ana María Aragonés and Uberto Salgado, Master in Economics are working at Institute for Economic Research – National Autonomous University of Mexico.

Introduction

The world is still struggling in the aftermath of the financial crisis that began in the United States in 2007/2008 and spread to all the capitalist countries at that time; it continues to have recessive effects in many countries. Many developed countries are facing demographic and educational difficulties and have to find a way to deal with the new migratory patterns, in which skilled migrant labor plays a significant role.

Up until the crisis, migratory flows up were, as always, determined by the demands of international labor markets. After the crisis, international labor markets require not only low-skilled laborers, but, increasingly, highly skilled workers. These requirements surfaced as plans were implemented to deepen innovation, science, and technology to create what can be called the "knowledge economy." Host countries require these types of workers not only because they have the competitive qualifications for joining the knowledge economy, but because their own demographic and educational problems are becoming obstacles for continuing development.

It is noticeable, however, that in contrast to previous crises, although the flow of skilled migrant labor declined slightly, it began to recover fairly quickly, and is rising steadily despite the crisis.

We first noted in our research on the United States (Aragonés and Salgado, 2013) that demographic and educational problems were largely behind the needs for highly skilled migrant workers. Subsequently we analyzed conditions in the five countries (the United States, Canada, the United Kingdom, Australia, and Japan) that are the main recipients of skilled immigrants worldwide according to OECD data (Aragonés and Salgado, 2014). We also found that these countries had a very specific interest in retaining the most talented students with graduate degrees in disciplines like engineering, mathematics, technology, and computer science; this interest was demonstrated by certain facilities the countries offered them in obtaining permanent residence visas. It is not surprising that the students' disciplines were also closely related to the knowledge economy.

In this paper, we turn our attention to two Nordic countries, Finland and Sweden. Various international organizations consider that Finland and Sweden enjoy the highest indicators of human development and play a very important role in the knowledge economy.

Our hypothesis revolves around the idea that developed countries show internal structural problems at a demographic and educational level, which become obstacles for pursuing their plans to advance the knowledge economy. Their strategy for quickly overcoming these obstacles has been to incorporate highly qualified immigrants into their work force. These types of migrants are now becoming a determining factor in new migratory flows, not only because of their importance in overcoming the crisis, but as a complement to the domestic work force, compensating for internal structural problems. Demographers point to the difficulty countries face once they enter into a downward spiral in fertility rates, because the trend might not be reversed through internal measures (Ordorica, 2005; McDonald, 2008). As for the educational factor, it is easier and faster to attract migrant workers in the numbers and quality the labor markets require. Because highly qualified migrant workers are scarce, the strategy for attracting them involves making immigration policies more flexible, offering better conditions than those traditionally in place.

We analyzed demographic and educational conditions in Finland and Sweden to understand whether these are the factors that oblige them to make their immigration policies increasingly welcoming, not only to attract highly qualified immigrants but to keep them, given the scarcity of highly qualified native-born workers to stimulate the knowledge economy.

This article is divided into sections. First, we analyze demographic issues; second, we study the impact of policies for improving internal educational levels; finally, we present a brief analysis of the various immigration policies aimed at recruiting and retaining global talent in or-

der to contribute to the development of the knowledge economy.

Demographic Aspects of Nordic Countries.

In Finland and Sweden, as in the rest of Europe, the population is aging. Life expectancies have risen to an average of 79 years in 2013 as a result of the welfare programs introduced by governments in the past. Mortality rates will continue to decline in the future, but in various degrees according to projections for each country. Sweden is more heavily populated, with 9.6 million inhabitants, while Finland had 5.4 million inhabitants in January 2014 (Nordic Council of Ministers, 2014).

Population aging in these countries is a result of a dramatic reduction in fertility rates that rarely reaches the level of population replacement (2.1 births per woman of childbearing age). Sweden and Finland reached this situation in 1968/1972 (Figure 1).

Population growth below the replacement rate in these countries has resulted in a gradual aging of their populations. According to demographic projections, the elderly adult population will more than double the old-age dependency ratio during the period 2007/2050 (Mamolo and Scherbov, 2009). This demographic situation is in part responsible for the shortage of workers in the labor market and is in turn an obstacle for long-term economic growth potential. It is interesting to note that despite the

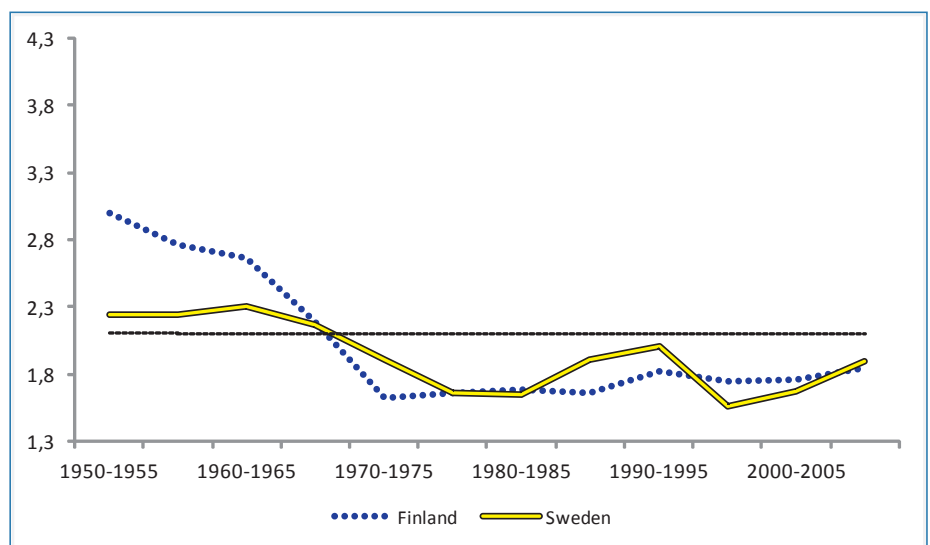

Figure 1. Fertility rates and replacement level of Nordic countries by five-year period, 1950–2010. Source: Statistics from the UN, World Population Prospects.

tremendous effort that countries have made to educate their populations, internal contingents remain insufficient to meet the demand of strategic sectors for building their knowledge economy.

Educational Aspects in Finland and Sweden

Knowledge is the driving force in international economic competition and the capacity to reach higher levels of development. For this, a country needs enough human capital trained in certain professions, such as science, engineering, mathematics, and computer science, enabling innovations that can generate an extraordinary surplus. Because of this, Finland and Sweden have made a huge effort to educate their populations, spending in 2011 6.5% and 6.3% of GDP, respectively, on education (OECD 2014).

This educational effort can be seen in Figure 2, where we find that a substantial proportion of young people (20/29 year olds) are enrolled in institutions of higher learning in Finland and Sweden. We have included the United States in this graph as a point of reference, and it is interesting to note that both countries' enrollment rates are higher than those in the United States.

When we look at graduation rates, we find that in almost all countries, slightly fewer than half of enrolled students complete their degrees. The country with the worst performance in this regard

is Sweden, which reported a graduation rate of 39% in 2012, very close to the U.S. rate (Figure 3).

With a gradually aging population and less than half of young people completing their academic degrees, labor market demands within the framework of the knowledge economy cannot be met by internal contingents. This makes it necessary to incorporate highly qualified migrant workers. Finland and Sweden introduced two mechanisms to recruit global talent. The first is easing immigration policies to facilitate the transition from temporary to permanent residence visas. This type of change began to be seen during the worst part of the recent economic crisis of 2008/2009. The second mechanism is to attract foreign university students, offering them the guarantee of a job and permanent residence. This is a crucial mechanism, not just for the central role that education plays in the knowledge economy, but because it increases the exchange of goods, services, and knowledge in receiving countries.

Clearly, advances in communications technology and transportation have increased education-based migration to unprecedented levels (Institute of International Education, 2011). However, in order to make this student mobility and acquired knowledge a strategic mechanism for the countries of origin, the governments must have planned and created the infrastructure needed to fully incorporate these new professionals and employ them at

a level that matches their exceedingly high level of training. This is what could make student mobility a trigger for greater competitiveness based on knowledge. It would in turn contribute to the development of the countries of origin. The problem is that very few underdeveloped countries strategically plan for this student mobility, and it therefore becomes an obstacle for workers who wish to return. Ironically, it also becomes an incentive for host countries that urgently need to attract talent from all around the world. International students are ideal candidates, because over time they have adapted to different countries' cultural and

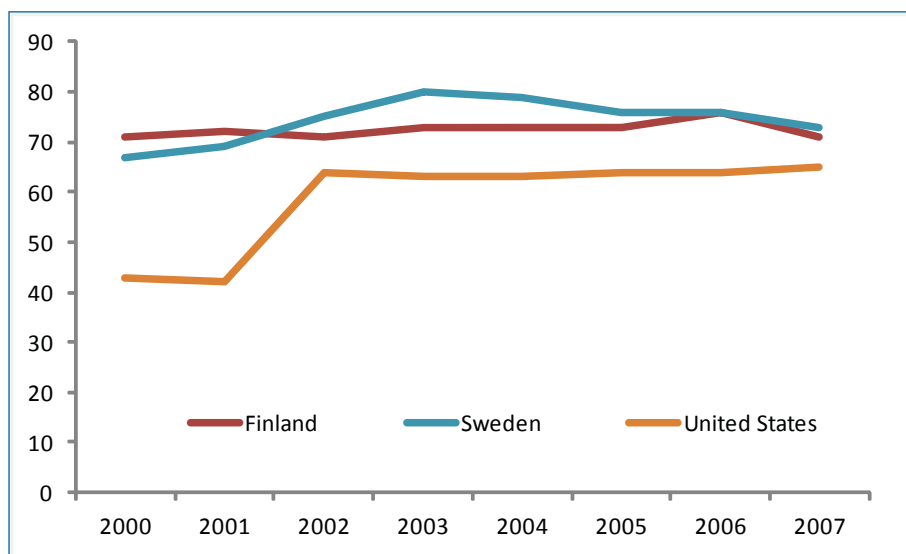

Figure 2. Students enrolled in higher education in Scandinavian countries (undergraduate students as a percentage of the population in the age group corresponding to this educational level); 2000–2007. Source: In-house calculations, OECD.

social characteristics. The problem is that these countries' main objective is to make up for the scarcity of talent in their own labor markets, so they would not want highly skilled immigrants to return to their countries of origin (Anderson and Solitander, 2014).

Finland does not charge international students tuition; this, combined with the availability of programs in English, explains the sharp rise in the number of foreign students enrolled in this country between 2003 and 2012. However, there is ongoing debate in Finland over the introduction of enrollment fees for foreign students due to the costs they represent for higher education in Finland. However, public loan programs are available for these students. The *Erasmus Mundus* program was introduced, offering to cover all or part of the enrollment cost; most of the beneficiaries are from China, Pakistan, Russia, and Iran (Myklebust 2014). Sweden has introduced tuition fees that have been compensated by scholarships for students from outside the European Area. In this sense, the government has encouraged this scholarship program, allocating around US\$15 million in 2013 to finance foreign students' tuition and living costs (Diaz, 2014). In Sweden, foreign student enrollment declined sharply between 2007 and 2008, but began to rise again after that and is now showing a clear recovery (Figure 4).

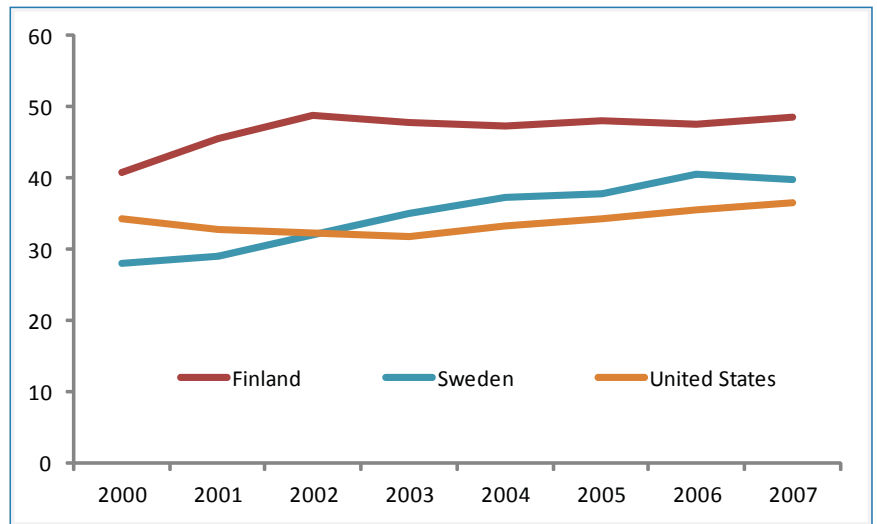

Figure 3. Terminal efficiency rate of higher education in Scandinavian countries (ratio of higher education graduates to population in the age group typical of graduation). Source: In-house calculations, OECD.

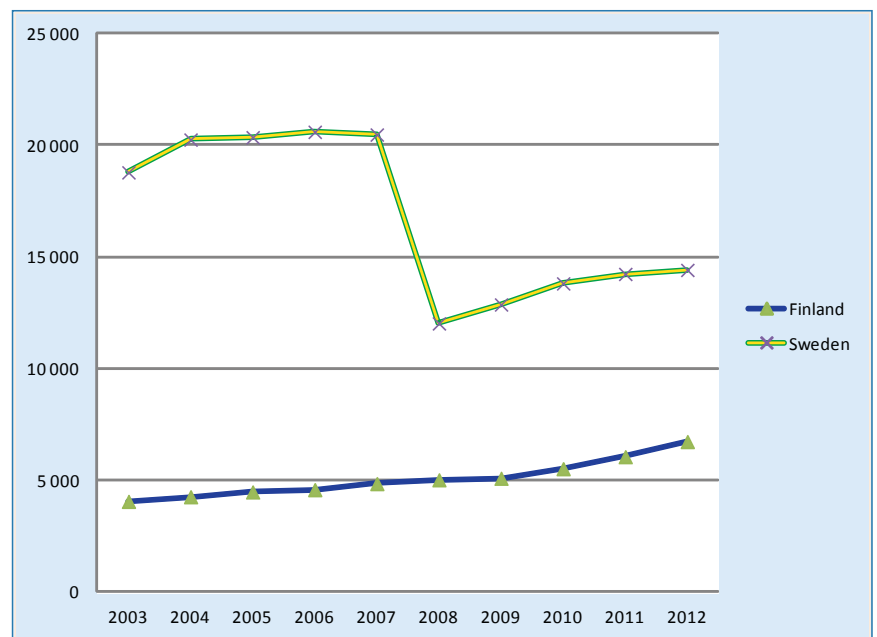

Figure 4. Foreign students enrolled in higher education, 2003–2012. Source: In-house calculations, OECD.

Highly Qualified Labor in the Context of the Crisis

Although the migration of skilled workers is not new, what makes today's trends different from what was happening 20 years ago is the surprising increase in the flow of this type of worker, encouraged also by increased intense global competition (Duncan and Waldorf, 2010). What is more interesting still is that

the situation has prompted developed countries to introduce a set of immigration policies to attract these workers by offering them better conditions, even during the global economic crisis.

It is useful to recall that in recent years, migrant workers were the first to feel the effects of the

economic crisis. This happened in France and Germany during the serious crisis that began in 1970. It prompted them to virtually halt their guest worker programs (ibid.) in an effort to protect their labor markets from unemployment. The difference today is that even during the crisis, some countries hesitate to place restrictions on the inflow of highly qualified workers, because they bring special abilities, training, and experience that cannot easily be replaced in the short term. It is also a way for the countries to make up for the scarcity of this type of worker in their home markets and thus meet labor market demands (Cerna 2010).

Finland and Sweden are characterized by their rapid economic growth and the development of new technologies. They also maintain an extensive, modern system of social protection and regulation of labor markets that subjects all workers, whether immigrants or native, to the same standards. These countries have introduced research and development strategies consistent with changes in global economic conditions.

Finland carried out one of the most successful economic reconfigurations following the crushing 1990 crisis, including a restructuring of its institutions to modernize the economy. The strategy was coordinated by the prime minister based on social consensus and complemented by a centralized wage negotiation system (Benner, 2003). The traditional industries that had dominated manufacturing in Finland were based on commodities, primarily paper, wood, and metals. The country began a sweeping change in its industrial focus, moving toward high-tech products, particularly telecommunications equipment, helped by substantial increases in the research budget. Investments in R&D went from 1.5% of GDP at mid-1980 to 3.5% in 2001, backed by both public monies and private enterprise (Blomstrom, Kokko and Sjöholm, 2002). Because of these policies, Finland is now one of the countries that invest the most in R&D according to World Bank data. It spent 3.5% of its GDP on this budget item in 2012, just below Israel, which invested 3.9% of its GDP in the same year. According to the Global Innovation Index Finland is ranked as the fourth most innovative country (Dutta, Lanvin & Wunsch-Vincent 2014).

In 1991/1993, the Swedish economy was hit by a grave financial crisis, but it was able to recover over the course of the decade by decisively promoting

research to substantially increase its competitiveness (Blomstrom, op. cit). Of all the world's economies, Sweden ranks third economy in its R&D investment, 3.4% of GDP, just below Finland, according to World Bank data. As a result of these policies, Sweden has been ranked as the third most innovative country in the world according to the 2014 global innovation index (Dutta, Lanvin & Wunsch-Vincent 2014).

Additionally, both Finland and Sweden are highly committed to reducing carbon dioxide emissions by increasing the importance of renewable sources in overall energy production and by improving energy efficiency in all industries. Sweden is recognized as one of the most environmentally friendly economies in all of Europe. In Finland and Sweden, the main renewable sources are biomass and hydroelectric energy. In Sweden, hydroelectric energy makes up about 84.6%, and in Finland, approximately 58% of renewable sources (Lindqvist 2010).

The renewable energy sector of the economy is very important for the Nordic countries, and creates demand for highly qualified workers to promote environmentally friendly innovations, together with investments in the knowledge economy. It is interesting to observe the ways in which these countries have eased immigration policies to benefit highly qualified immigrant workers. They have also tried to intensify measures for retaining foreign students in order to continue satisfying domestic demand.

The following is a brief analysis of changes introduced into the immigration policies of Finland and Sweden.

Sweden

A work permit can be issued to highly qualified workers to come to Sweden; if they are from member countries of the European Union (EU) or from Nordic nations (EEA members), they do not require this type of permit. These permits are valid for two years and can be renewed for up to four; after four years, immigrants are guaranteed a permanent residence visa.

Certain categories of workers who are citizens neither of the EU nor the EEA do not require work permits. These categories include high-skilled occupations, such as company representatives; visiting researchers or teachers in higher education; performers, technicians, and other tour personnel;

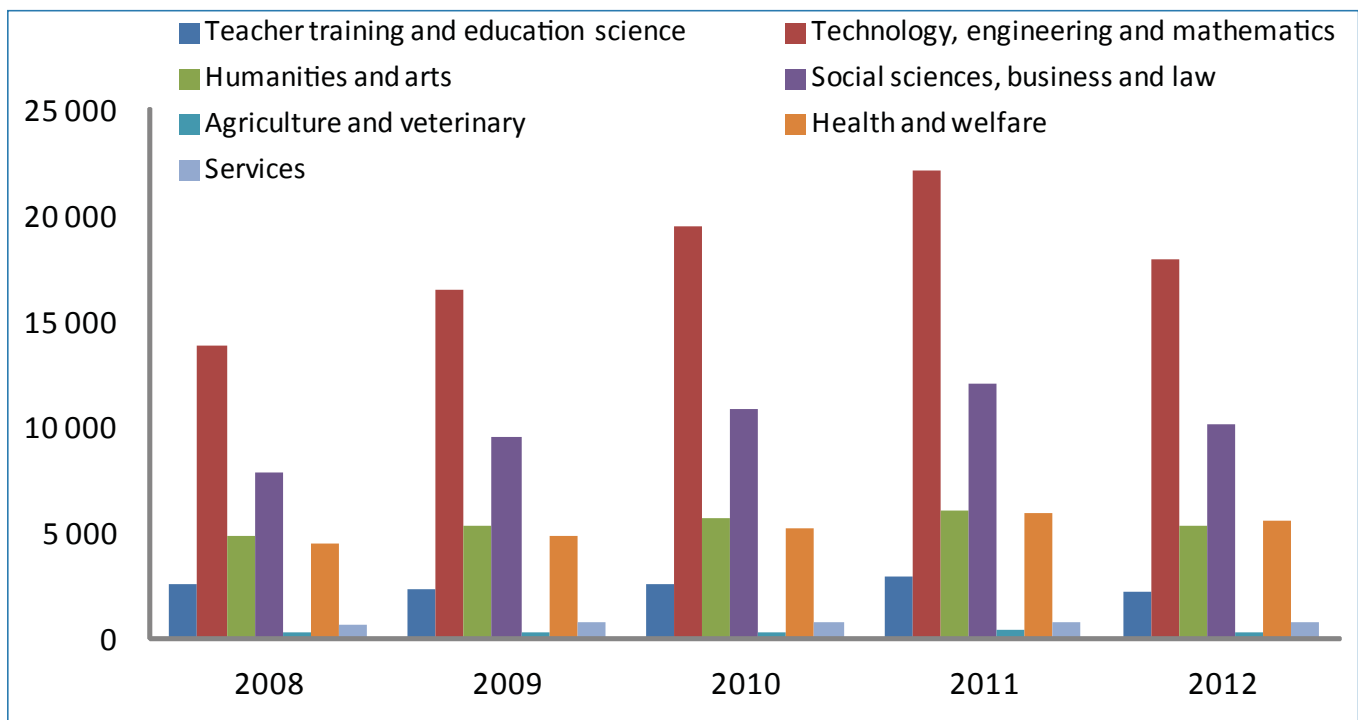

Figure 5. Foreign students by field of study in Sweden, 2008–2012 (number of persons). Source: In-house calculations, EUROSTAT.

specialists' temporarily employed by a multinational corporation (Migrationsverket 2015).

In Sweden there are also a tax relief for foreign key personnel stipulated on the Chapter 11 Section 22-23 of the Income Tax Act of 1999, since 2001 they have covered experts, specialists, researchers and other key personnel; this legislation will provide a 25 percent reduction of taxable income of a foreign key worker, this reduction will apply to the first three years of the temporary stay in Sweden (forskarskattenamnden.se).

Because of this kind of policy aimed at facilitating access and retention of highly qualified immigrants, residence permits for researchers have risen considerably between 2005 and 2013, increasing from 341 to 1,129 respectively, according to the Swedish Migration Office.

To retain students, Sweden introduced measures to allow them to gradually enter the labor market even before they graduate. International students do not need work permits during the valid period of their residence permit: they can work while they study without restrictions of duration, specific profession, or employer. In 2011 the Parliamentary Committee on Circular Migration suggested that international students should be allowed to stay up

to six months after completing their studies to look for a job; this law came into effect in June 2014. This could be a path to permanent residence in Sweden, because after graduation, they can obtain a work contract, which is needed to apply for a two-year, renewable work permit. After four years in Sweden, these students can apply for a permanent residence permit (Allison and Solitander 2014).

These foreign students are most likely working in industries related to the knowledge economy since many of them are working in the fields of science, mathematics, and engineering (see Figure 5). It can therefore be said that foreign students play a central role in the knowledge economy for host countries.

Finland

Like other Nordic countries, Finland has special immigration policies for workers from the EU or the EEA, who face no obstacles at all for working in Finland. Immigrants from other regions can enter the Finnish labor market through a residence permit scheme. Work-related residence permits are limited to certain professional fields and depend not on

the employer, but on the government, which determines labor market needs in accordance with guidelines designed by the Finnish immigration service.

Highly qualified immigrants have an unlimited right to work in fields such as sports or as professionals in sciences, executives or mid-level corporate managers, experts with extraordinary abilities or professionals in the field of communications on the base of a residence permit. Another set of residence permit categories give immigrants limited rights to work, such as training-related work, the permit is good for only six months (The Finnish Immigration Service 2015a). Finally, a third category exists which allows the immigrant to work for just three months without having to request a residence permit (as long as they have documents validating their entry). This category includes interpreters, professors, specialists, artists, athletes, assistants working under contract, and fruit pickers (The Finnish Immigration Service 2015b).

Finland offers to highly skilled immigrants a special tax regime. If their stay is longer than six months but shorter than 4 years they can pay a flat rate 35 percent tax on their earned income, this special rate is applied to persons working as teachers or researchers in an institution of higher education in Finland, this applies also to workers whose duties in the service of a Finnish employer require special skills (Finnish Tax Administration 2012).

With this immigration policy, Finland favors the entry of the type of immigrants it requires and compensates for its demographic challenges. To further boost the flow of qualified immigrants into the labor market, in 2007 the Finnish government began to gradually change its immigration policy, assigning working rights to a larger number of occupations in various areas and thus ensuring the exact type of workers needed in the labor market (*ibid.*). These policies have brought about a slight increase in residence permits for specialists and researchers in the sciences, from 1,382 in 2011 to 1,519 in 2013, according to Finnish Immigration Service data.

Despite substantial changes in immigration policies to encourage the entry of highly skilled immigrants, the changes have proved insufficient to meet labor market demand. Accordingly, Finland introduced an interesting program aimed at retaining students already in the country. While the students complete their studies, they are allowed

to work part time and full time during vacations, making the transition easier from a student permit to a work permit. It also gives them an incentive for remaining in the country by allowing them to apply for a residence permit for six months after completing their degree, in order to give them time to find a job. Those who are unable to find a permanent job after they graduate and still want to remain in Finland are encouraged to take any job. However, without proper orientation about their rights, these young people often agree to work under labor conditions below the standards of other Nordic countries just to be able to stay, because residence permits are based on labor contracts (*Helsinki Times* 2010).

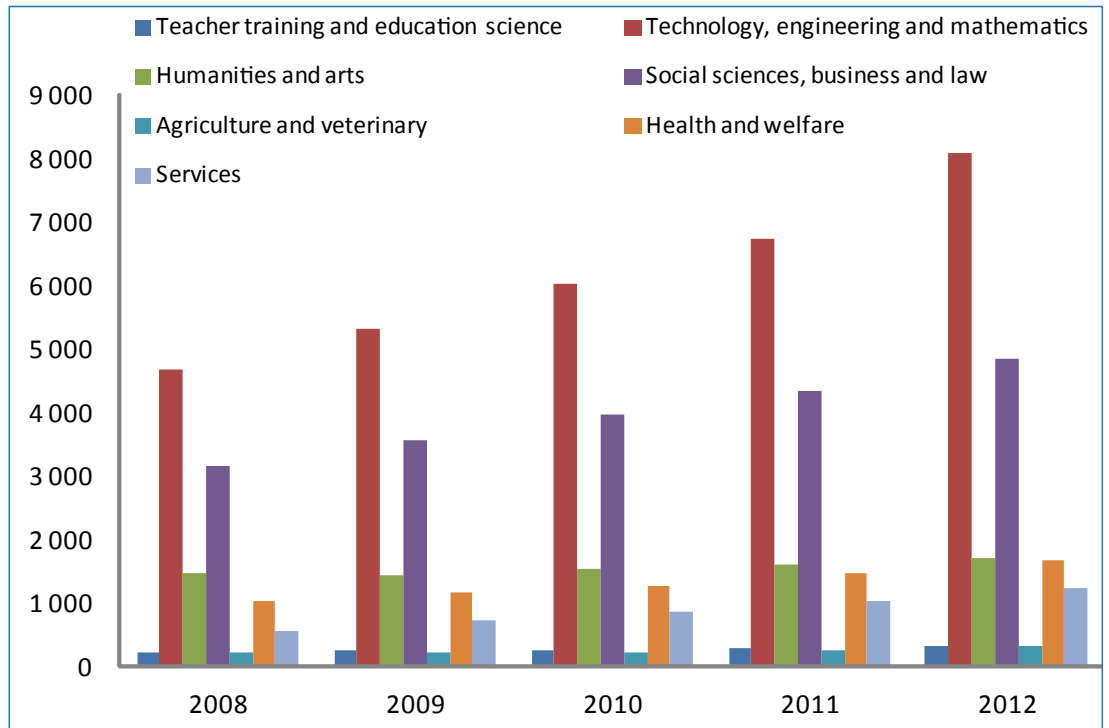
Finland ranks ninth among the countries with the highest retention rates for foreign students, according to data from the OECD. In 2008, 22% of foreign students who completed their education in Finland were able to change their temporary immigration status to permanent residence. This will contribute greatly to Finland's efforts to participate in the knowledge economy, particularly given that most of the foreign students graduate in fields relating to mathematics, science, and engineering (see Figure 6).

Final Thoughts

Capitalist structural crises have given rise to transformations in patterns of accumulation, which modify immigration patterns by changing international labor market demands and needs and the forms of center-periphery articulation. "The crisis of the old does not open an array of infinite possibilities – quite the contrary" (Valenzuela 2012). It is therefore not surprising that in the new migratory pattern taking shape in response to the 2007/2008 structural crisis, highly qualified workers who began to play an important role toward the end of the last century are now becoming increasingly important, because the dominant world powers are convinced that one of the ways to overcome the crisis is to deepen the knowledge economy. However, since qualified workers are an insufficient supply in their countries because of the demographic and educational problems we have analyzed in this study, they will have to import highly skilled workers to overcome their domestic shortage. It cannot

Figure 6. Number of foreign students by field of study in Finland, 2008–2012. Source: In-house calculations, EUROSTAT.

be ruled out that we will soon see an international competition for talent.

There has been renewed interest among foreign students to join these countries' work forces once they earn their degrees, in particular those whose professions are directly related to the knowledge economy. This strategy implies tremendous benefits for the host countries, because it gives them a supply of already trained, qualified immigrants. With regard to foreign students who receive training in these countries, the advantage is that their qualifications are consistent with labor market needs. If this process continues, what may happen is that the world's countries will begin to have to compete for this talent, which would have different repercussions. Among them, highly qualified immigrants would become a form of subsidy for developed countries with no positive impact on the immigrants' countries of origin (Aragonés and Salgado, 2011). This would deepen asymmetries with developed countries, condemning developing nations to remain in the same condition.

Another possibility, however, is that countries of origin will realize that development requires not only educating their population in the framework of the knowledge economy, but also addressing the pressing need to transform their economic,

political, and social projects to create centers for research, technological innovation, universities, etc., so they can absorb their own human resources and avoid forcing their graduates and trained professionals to emigrate. This would trigger a basic change that could alter the inequitable relationship of forces and allow countries to progress toward development.

If not, these countries will continue to lose human resources and will remain in a pattern that is becoming a new way of deepening asymmetries among countries.

References

- Andersson, Marcus & Solitander, Adrian (2014): Talent retention policy and initiatives in the Baltic Sea Region: a situation analysis. Tenderson, Swedish Institute, Baltic SEA Region.
- Aragonés, Ana María & Salgado, Uberto (2011): Puede la migración ser un factor para el desarrollo de los países expulsores?. *Migración y Desarrollo*, vol. 9, no. 17, Zacatecas, pp. 450–68.
- Aragonés, Ana María & Salgado, Uberto (2013): La crisis y la economía del conocimiento en Estados Unidos. Su impacto en la política migratoria. *Norteamérica*, vol. 8, no 2, México, pp. 71–104.

- Aragónés, Ana María & Salgado, Uberto (2014): Competencia internacional por la migración altamente calificada?. *Comercio Exterior*, vol. 64, no. 2, México, pp. 18–26.
- Benner, Mats (2003): The Scandinavian challenge. The future of advanced welfare States in the knowledge economy. *Acta Sociological*, vol. 46 no. 2, London, pp. 132–149.
- Cerna, Lucie (2010): Policies and practices of highly skilled migration in times of the economic crisis. International Labour Office, International Migration Programme, Genova.
- Dutta, Soumitra; Lanvin, Bruno & Wunsch-Vincent, Sacha (2014): The Global Innovation Index 2014: The Human Factor In innovation, Fontainebleau, Ithaca, and Geneva.
- Díaz, Alejandra (2014): Sweden boosts scholarships for international students. *hotcourseabroad.com*, student finances, 28 July, available at: <http://www.hotcoursesabroad.com/study-in-sweden/student-finances/sweden-increase-scholarships-international-students/>
- Duncan, Natasha & Waldorf, Brigitte (2010): High skilled immigrant recruitment and the global economic crisis: The effects of immigration policies. Department of Agricultural Economics, Purdue University.
- Finnish Tax Administration (2012): Taxation of employees from other countries. Available at: [https://www.vero.fi/en-US/Precise_information/International_tax_situations/Employers/Taxation_of_employees_from_other_countries\(14371\)](https://www.vero.fi/en-US/Precise_information/International_tax_situations/Employers/Taxation_of_employees_from_other_countries(14371)). Accessed on January 30, 2015.
- Helsinki Times (2010): Immigrants handed the dirty work. Available at: <http://www.helsinkitimes.fi/helsinkitimes/2010may/issue19-149/helsinkitimes19-149.pdf>. Accessed 3.4.2014.
- Institute of International Education (2011): A New Book from the Institute of International Education Examines National Strategies in Six World Regions that Impact Global Student Mobility. Institute of International Education Press release, March 28, Available at: <http://www.iie.org/en/Who-We-Are/News-and-Events/Press-Center/Press-Releases/2011/2011-02-22-Atlas-Book-Student-Mobility-Internationalization-Higher-Education>
- Lindqvist, Maria (2010): Regional Development in the Nordic Countries. Nordic Center for Spatial Development, Nordriego Report 2010:2, Sweden.
- Mamolo, Marija. & Scherbov, Sergei (2009): Population Projections for Forty-Four European Countries: The Ongoing Population Ageing. *European Demographic Research Papers 2*, Vienna Institute of Demography, http://www.oeaw.ac.at/vid/download/edrp_2_09.pdf. Accessed 14.1.2010.
- McDonald, Peter (2008): Very low fertility consequences, causes and policy approaches. *The Japanese Journal of Population*, vol. 6, no. 1, Marzo, pp. 19–23.
- Migrationsverket (2015): Exemptions from the work permits requirements. Available at: <http://www.migrationsverket.se/English/Private-individuals/Working-in-Sweden/Employed/Special-rules-for-certain-occupations-and-citizens-of-certain-countries/Exemptions-from-the-work-permit-requirements.html>. Accessed on January 30, 2015.
- Myklebust, Jan (2014): Universities will not charge fees for non-europeans. *University World News*, Finland, Issue No:324. Available at: <http://www.universityworldnews.com/article.php?story=20140613071332364>
- Nordic Council of Ministers (2014): *Nordic Statistical Yearbook 2014*. Copenhagen, Nordisk Ministerråd, Volume, pp. 52–157.
- OECD (Organization for Economic Commerce and Development) (2014): *Education at glance 2014*. OECD indicators, OECD publishing. Available at <http://dx.doi.org/10.1787/eag-2014-en>
- OECD (Organization for Economic Co-Operation and Development) (2011): Who studies abroad and where?. *Education at a glance*, OECD Publications. Available at: <http://www.oecd.org/edu/skills-beyond-school/48631079.pdf> Accessed 12.4.2014.
- Ordorica, Manual (2005): La población, sus ondas y su momentum demográfico. *Boletín de los Sistemas Nacionales Estadístico y de Información Geográfico*, vol. 1 núm. 1, México.
- Pentland, William (2013): World's 15 most inventive cities. *Forbes*, Energy, September 7, Available at: <http://www.forbes.com/sites/williampentland/2013/07/09/worlds-15-most-inventive-cities/forskarskattenämnden.se>: Tax relief for for-

eign key personnel. Available at: <http://skatterattsnamnden.se/forskarskattenamnden/summaryinenglish/taxreliefforforeignkeypersonnel.4.383cc9f31134f01c98a800018147.html>. Accessed on January 30, 2015.

The Finnish Immigration Service (2015a): Right to work. Available at: http://www.migri.fi/working_in_finland/right_to_work. Accessed on January 30, 2015.

The Finnish Immigration Service (2015b): Right to work without a residence permit. Available at: http://www.migri.fi/working_in_finland/right_to_work_without_a_residence_permit. Accessed on January 30, 2015.

Valenzuela, José (2012): América Latina: alternativas frente a la crisis / II de V. Opinión section

in La Jornada del Oriente, January 24, Mexico. Available at: http://www.lajornadadeoriente.com.mx/opinion/puebla/opinion/america-latina-alternativas-frente-a-la-crisis-ii-de-v_id_2387.html Accessed 25.4.2014.

Aknowledgments

¹The authors are grateful for the support of the UN-AM Program for the Support of Research Projects and Technological Innovation (PAPIIT), which funded project IN300913, "Migration and development: Debates and proposals." We are also grateful to Andrea Luna Ceballos, Gloria Elizabeth Ortiz Trejo, and Rafael Valencia González for locating and systematizing the information.

Otamme vastaan lahjoituksia

Siirtolaisuusinstituutilla on sääntöjensä mukaan oikeus ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja Suomesta ja ulkomailta. Aikaisemmin saamansa lahjoitukset instituutti on sijoittanut mm. tutkimusrahastoonsa, josta tuetaan vuosittain suomalaiseen siirtolaisuuteen liittyvää tutkimusta, dokumentaatiota ja konferenssitoimintaa.

Instituutissa ylläpidettävä siirtolaisuusarkisto ottaa myös vastaan lahjoituksena erilaisia dokumentteja jälkipolville säästettäväksi. Tällaista materiaalia ovat mm. käsikirjoitukset, kirjeet, valokuvat, äänilevyt ja pienimuotoiset tarve-esineet.

Yhteydenotot:

Johtaja Ismo Söderling,
Arkistonhoitaja Jarno Heinilä,

isoder@utu.fi +358-50-511 3586
jshein@utu.fi +358-2-28 404 60

Turun kaupungin maahanmuuton tulevaisuus vuoteen 2030 mennessä – omavarais- ja muuttoliikemalleihin perustuva tarkastelu

Ismo Söderling

Kirjoittaja on Siirtolaisuusinstituutin johtaja.

Artikkelissa tarkastellaan vuoteen 2030 ulottuvaa Turun ja Varsinais-Suomen väestökehitystä sekä Tilastokeskuksen yleisen väestöennusteen että StatFin-tilastotietokannan avulla. Omavaraismallilla tarkastellaan väestönkehitystä syntyvyyden ja kuolevuuden perusteella. Muuttoliiketarkastelussa edellisiin liitetään myös nettomuutto-olettamus, eli lähtö- ja tulomuuton ero.

Tulosten perusteella havaitaan, että Turun tuleva väestönkehitys on lähes täysin riippuvainen maahanmuutosta ja sen tuomasta väestönkasvusta. Omavaraislaskelman perusteella Turun väestön ennustetaan kasvavan vuoteen 2030 mennessä vain noin 350 hengellä. Omavaraismallin perusteella havaitaan myös, että Turun huoltosuhde (työikäisten suhde ei-työikäisiin) käy Turulle varsin haastavaksi. Muuttoliikemalliin perustuvassa ennusteessa Turun väkiluvun kasvu seuraavina 15 vuoden aikana olisi 13 000 henkeä. Kaikkiaan muuttoliikemallin perusteella oletetaan, että vuonna 2030 Turun väestöstä maahanmuuttajataus-
taisia (= ulkomailla syntyneitä ja heidän jälkeläisiään) olisi 15 % nykyisten 9 %:n sijasta.

Avainsanat: Väestöennuste, Turku, omavaraismalli, muuttoliikemalli, StatFin-tietokanta.

1. Johdanto

Tässä artikkelissa tarkastellaan Turun nykyistä väestörakennetta sekä luodaan katsaus vuoteen 2030. Tarkastelun pohjana on Tilastokeskuksen vuonna 2012 julkaisema valtakunnallinen väestöennuste. Koska Tilastokeskuksen ennusteessa ei huomioitu vieraskielisten osuutta, on tässä tarkastelussa käytetty apuna Helsingin kaupunkia koskevaa tuoretta ennustetta (Vuori 2013); siinä käytettyjä oletuksia Helsingin maahanmuuttajaväestön väestöllisestä rakenteesta on hyödynnetty myös tässä tarkastelussa. Muina alueellisina taustamateriaaleina on käytetty mm. Turun kaupungin maahanmuuttajien kotouttamisohjelmaa vuosille 2014–2017 (Turun kaupunki 2014) ja Varsinais-Suomen maakuntastrategiaa (Varsinais-Suomen liitto 2014).

Vuoden 2012 väestöennusteessa on kunnittain toteutettu kaksi mallia: **omavaraismallissa** tarkastellaan kuntien (tässä Turun) väestökehitystä pelkästään luonnollisen väestönkasvun, so. syntyvyyden ja kuolevuuden perusteella. **Muuttoliikemallissa** on luonnollisen väestönkasvun lisäksi huomioitu myös muuttoliike, ts. maan sisäinen muuttoliike ja siirtolaisuus. Vähennettäessä muuttoliikemallin tuloksesta omavaraismallin tulos, saadaan tietää ennusteeseen sisältyvä muuttoliikkeen vaikutus. Ennusteessa ovat väestöllisinä muuttujina ikä ja sukupuoli. Turku koskeva analyysi on toteutettu Tilastokeskuksen avoimesta StatFin-tietokannasta. Kuviot 1–10 on toimitettu Tilastokeskuksesta.

Artikkelin tarkastelu jakautuu ajallisesti ja temaattisesti viiteen osaan:

1. Turun maahanmuutotilanne vuoden 2013 lopussa, luku 2.
  2. Turun kaupungin väestötilanne v. 2030 omavaraislaskelman perusteella (tilanne ilman maahanmuuttoa), luku 4.
  3. Turun kaupungin väestötilanne 2030 sisältäen muuttotarkastelun, luku 5.
  4. Eri mallien vertailu, luku 6.
  5. Ennusteisiin perustuvat kulttuuriset ja väestölliset vaikutukset, luku 8.
- Luvussa 9 esitetään lyhyesti yhteenveto ja johtopäätökset.

2. Turun kaupungin maahanmuuttotilanne vuoteen 2013 mennessä

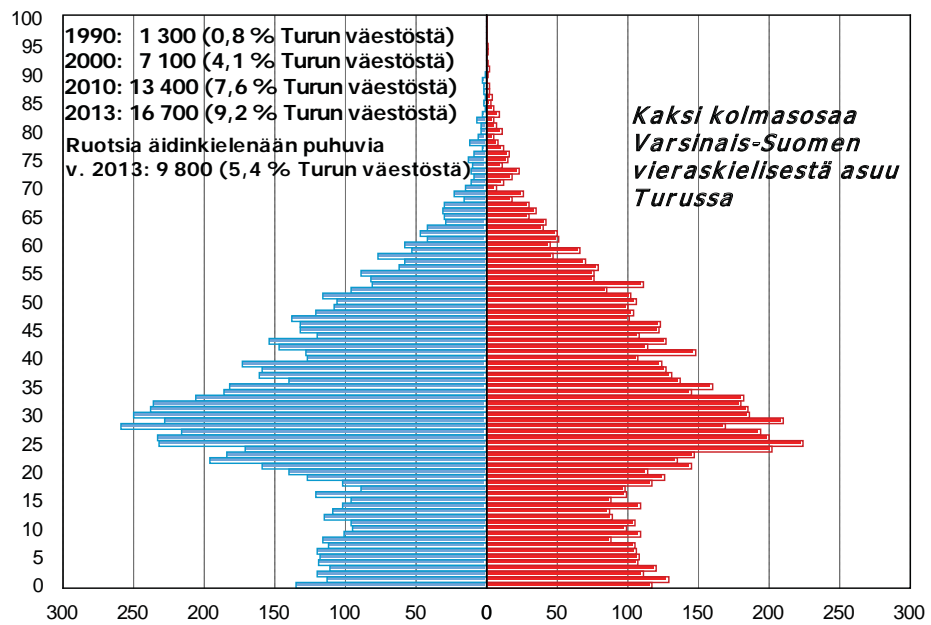
Maahanmuutto aktivoitui Suomeen noin 25 vuotta sitten. 1970-luvun lopulta lähtien vietnamilaisia muutti Suomeen, Neuvostoliitto hävisi maailman poliittiselta kartalta ja alkoi inkeriläisten muutto. Myös somalien muutto Suomeen alkoi 1990-luvun alussa. Turku oli osa tätä Suomen väestöllistä kansainvälistymisprosessia. Vuosien 1990–2013 välisenä aikana Turun vieraskielisen väestön määrä on noin kolminkertaistunut. Vuoden 2013 lopussa asui Turussa 16 700 vieraskielistä, eli reilut 9 % kaupungin väestöstä (kuvio 1).

Turku on väestöllisesti mitattuna selvästi kansainvälisempi kuin Tampere, jossa vieraskielisten osuus kaupungin väestöstä on ”vain” 6 %. Helsinki sentään pääkaupunkina on ottanut selkeästi kaulaa kumpaankin kilpailijaansa (n. 13 %).

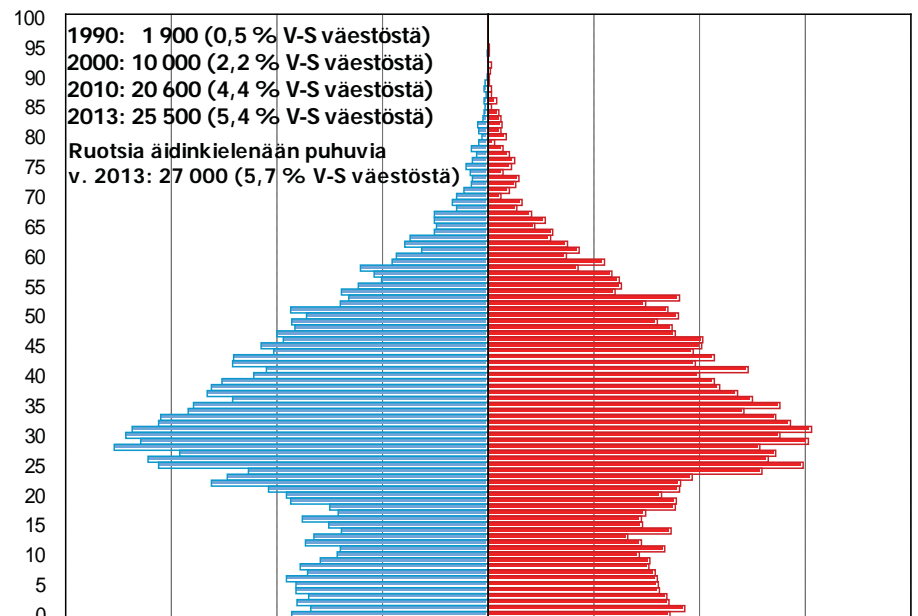
Varsinais-Suomen vieraskielisestä väestöstä noin kaksi kolmesta asuu Turussa – suhdeluku on ollut tässä suhteessa hämmästyttävän vakaa: vuonna 1990 Varsinais-Suomen vieraskielisistä asui Turussa 67 %, 23 vuotta myöhemmin 66 %. Turun suurempi kansainvälisyys näkyykin siinä, että kun vuonna 2013 Turun väestöstä vieraskielisiä oli reilut 9 %, V-S:n vastaava luku oli n. 5 % (vrt. kuviot 2 ja 3).

Selvästi puhutuin kieli Turussa on venäjä, jota puhuu lähes 3 000 henkeä Seuraavana olevaa arabiaa puhuu vain reilut 1 500 henkeä, eli venäjä on selkeästi Turun ykköskieli maahanmuuttajien keskuudessa.

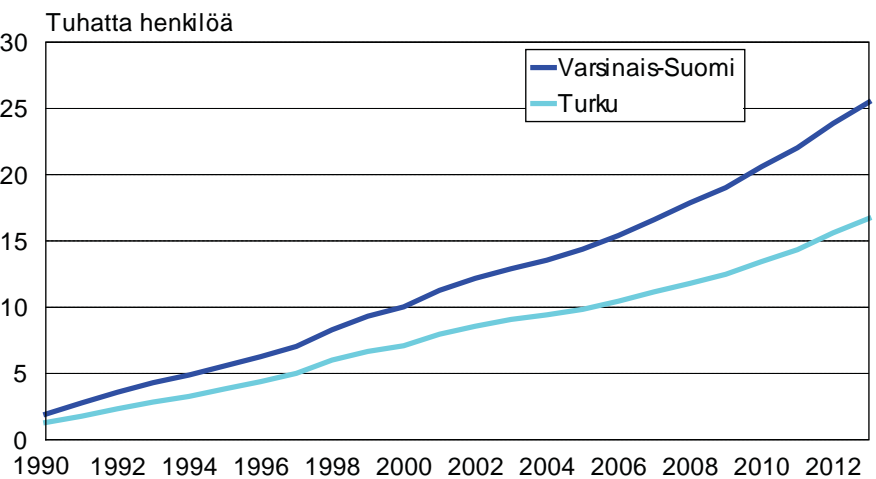
Verrattuna koko Varsinais-Suomen tilanteeseen, venäjän kieli dominoi edelleen, joskaan ei yhtä ylivoimaisena kuin Turussa. Niinpä kuvioita 4 ja 5 vertailtaessa havaitaan, että V-S:n arabiaa puhuvista noin 90 % asuu Turussa, sen sijaan venäjää puhuvista kaksi kolmesta ja viroa puhuvista ”vain” vajaa puolet. Yleensäkin mitä kauempaa maahanmuuttaja on tullut, sitä todennäköisemmin hän asuu Turussa.

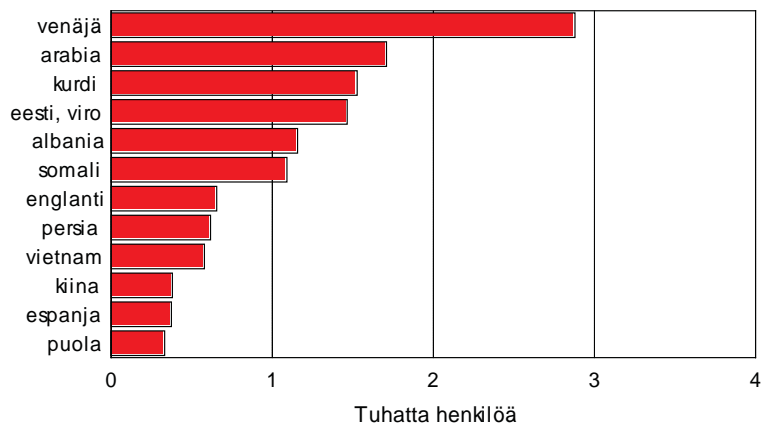
Kuvio 1. Turun vieraskielinen väestö iän ja sukupuolen mukaan 31.12.2013.

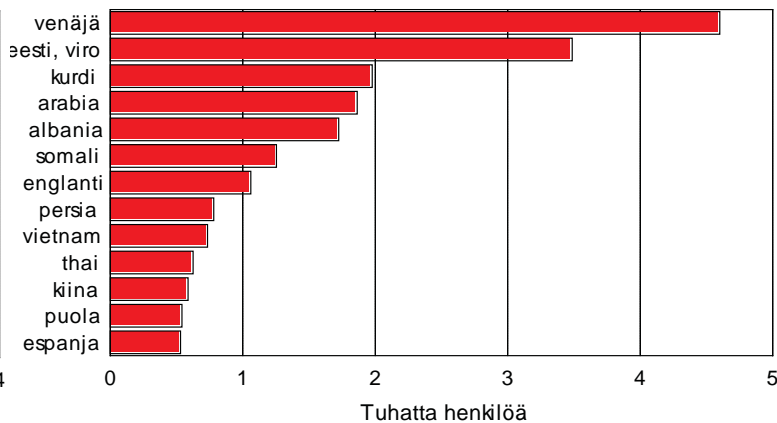
Kuvio 2. Varsinais-Suomen vieraskielinen väestö iän ja sukupuolen mukaan 31.12.2013.

Kuvio 3. Vieraskielisen väestön määrän kehitys – Varsinais-Suomi ja Turku 1990–2013.

Kuvio 4. Turun 12 suurinta vieraskielistä ryhmää 2013 (N > 300).

Kuvio 5. Varsinais-Suomen 13 suurinta vieraskielistä ryhmää 2013 (N > 500).

Taulukko 1. Turun maahanmuuttajaväestö taustamaan osan mukaan vuosina 1990–2013, %.

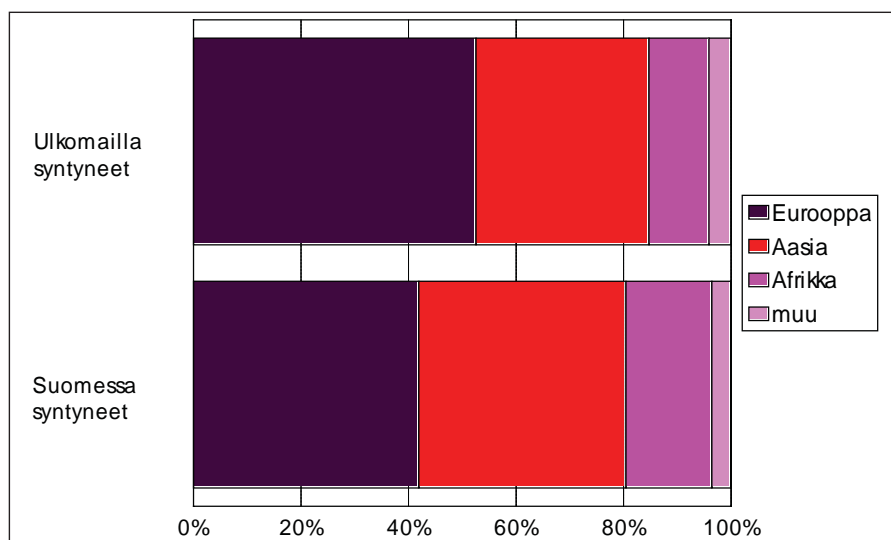
Vuosi	Ulkomaalaistaustaiset yhteensä	Muut EU-maat	EU:n ulkopuoliset maat	Afrikka	Amerikka	Aasia + tuntematon	Yht. %
1990	2 028	25	32	5	8	30	100
1995	4 619	23	38	9	4	26	100
2000	7 899	19	41	9	3	28	100
2005	10 605	18	38	9	3	31	100
2010	14 146	18	33	12	3	33	100
2013	16 314	20	31	12	3	33	100

Valitettavasti Tilastokeskuksen StatFin-tietokannasta ei saa tietoa kunnittain maahanmuuttajien puhumasta kielestä. Jos halutaan **ajallista tarkastelua**, on mahdollisuus käyttää muuttajan syntyperää (= syntyperältään ulkomaalainen). Tällöin ulkomaalaiseksi lasketaan myös ulkomailla syntyneiden lapset, eli toinen sukupolvi.

Tällä hetkellä eniten Turussa asuu Aasiasta muuttaneita, eli heitä on kolmannes maahanmuut-

tajista. Vuodesta 1990 suhdeluku on kasvanut tasaisesti, sillä tarkastelujakson alussa heitä oli viidenes Turkuun muuttaneista. Toiseksi eniten tulijoita on EU:n ulkopuolisesta Euroopasta, eli vuonna 2012 vajaa kolmannes Turun ulkomaalaisväestöstä kuului tähän kategoriaan. EU:n ulkopuolelta tulleiden merkitys on vähentynyt Viron liittyttyä unioniin vuonna 2004. EU-maiden tulijoita on Turun ulkomaalaisväestöstä viidennes.

Sukupolvitarkastelua voidaan syventää kuvion 6 perusteella. Siinä havaitaan, että ulkomailla syntyneissä (= 1. polven siirtolaisissa) eurooppalaisuus dominoi selkeästi. Sen sijaan saman kuvion perusteella havaitaan, että toisen polven kohdalla aasialaisten ja afrikkalaisten osuudet ovat selvästi suurempia. Tämä selittyy osaltaan hedelmällisyyseroilla. Esimerkiksi somalilaistaustaisten hedelmällisyys (keskimääräinen lapsiluku/hedelmällisyysikäinen nainen) on 4.0, irakilaisilla 3.0 ja vietnamilaisilla 2.1 Vastaavasti virolaisilla ja venäläisillä hedelmällisyysluku on sama kuin koko Suomen keskiarvo (1.8).

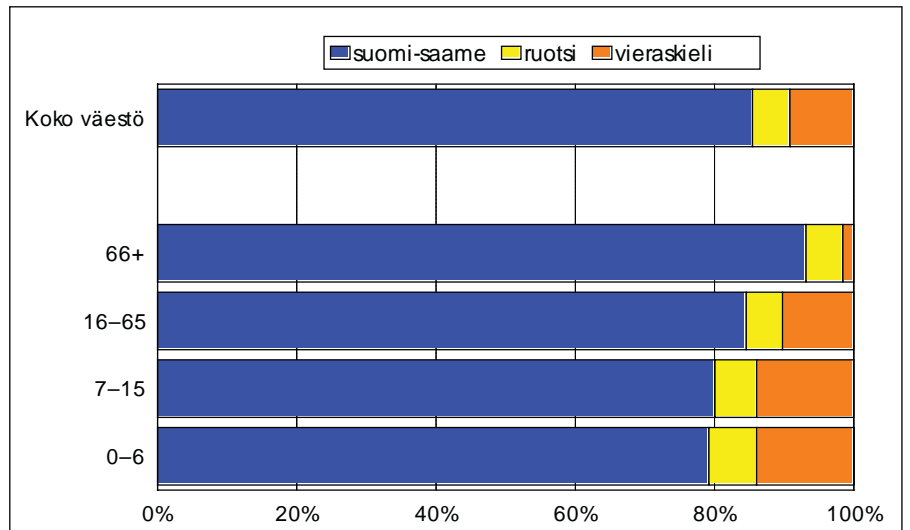
Kuvio 6. Ulkomaalaistaustainen väestö Turussa taustamaan mukaan 31.12.2012.

Kieli näkyy mielenkiintoisella tavalla myös iän mukaan tarkasteltuna: mitä nuoremmasta ikäryhmästä on kysymys, sitä suurempi on vieraskielisten osuus. Niinpä eläkeikäisistä (66+ -väestö) vieraskielisiä on vain pari prosenttia (kuvio 7), 15-vuotiailla ja nuoremmilla sama suhdeluku on noin 13.

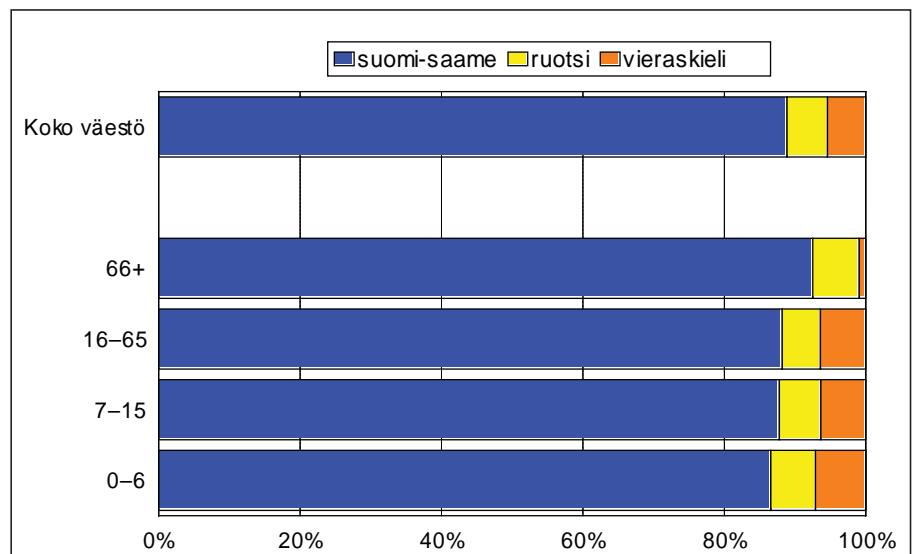
Voidaan olettaa, että Turun n. 3 000 toisen polven ulkomalaisesta lähes kaikki puhuvat jossain määrin suomea. On kuitenkin huomattava, että koko valtakunnan tasolla vuonna 2013 kaikista toisen polven syntyneistä lapsista (so. Suomessa syntynyt lapsi, jonka molemmat vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla) merkittiin 95 % kieleltään muuksi kuin jotain Suomen kansalliskieltä puhuvaksi. Suhdeluvun voidaan olettaa olevan samansuuntaisen Turusakin.

Koko Varsinais-Suomen osalla iän ja kielen yhteys on paljolti samansuuntainen kuin Turusakin, eli mitä nuoremmasta ikäryhmästä on kysymys, sitä suurempi on vieraskielisten osuus (kuvio 8).

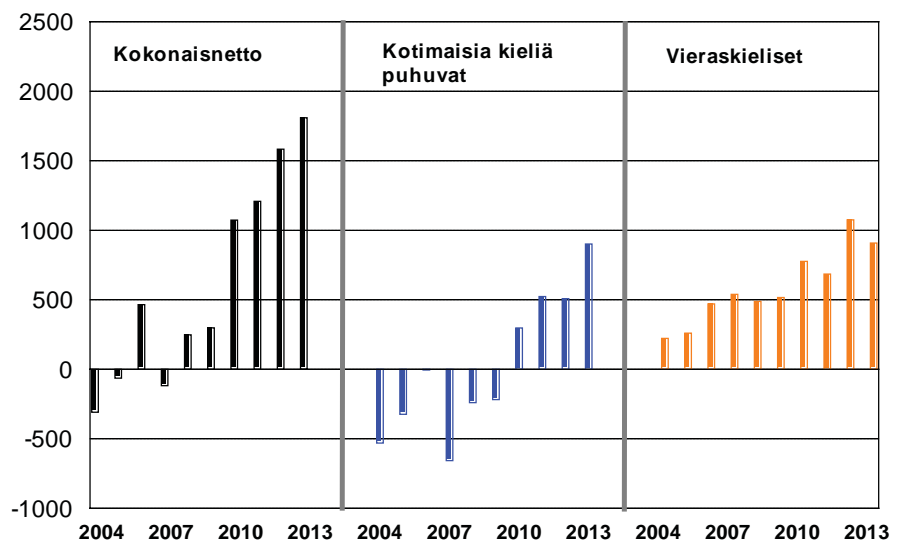
Turun muuttotase on positiivinen. Vuodesta 2010 lähtien kotimaisia kieliä puhuvia on muuttanut Turkuun enemmän kuin sieltä poistunut. Vieraskielisten kohdalla tase on viimeisten 10 vuoden aikana ollut koko ajan nousevasti positiivinen viimeistä tarkasteluvuotta lukuun ottamatta. Edelliseen liittyen vuonna 2013 vieraskielisten muuttotase oli pienempi kuin vuonna 2012 (kuvio 9). Aika näyttää, onko kysymys pysyvästä ilmiöstä. Aikaisemmin on jo havaittu, että Turku ei pysty Tampereen ja Helsingin tavoin sitouttamaan korkeakouluistaan valmistuneita. Onko sama käyttäytymismalli siirty-

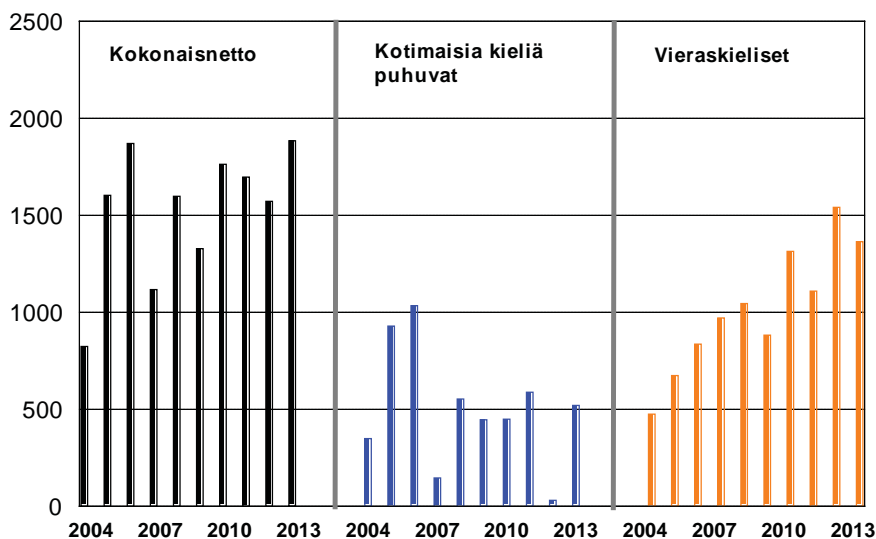
Kuvio 7. Turun väestö iän ja äidinkielen mukaan 31.12.2013.

Kuvio 8. Varsinais-Suomen väestö iän ja äidinkielen mukaan 31.12.2013.

Kuvio 9. Turun nettomuutto äidinkielen mukaan 2004–2013 (sis. Kvmu ja nettosiirtolaisuuden).

Kuvio 10. Varsinais-Suomen nettomuutto äidinkielen mukaan 2004–2013.

nyt myös maahanmuuttajiin, jää jatkotutkimuksella selvitettäväksi. Ilmiö koskee koko Varsinais-Suomea (vrt. kuvio 10).

3. Väestöennusteiden taustoista

Väestöennuste kuvaa tulevaa väestönkehitystä. Tilastokeskuksen väestöennusteet ovat ns. demografisia trendilaskelmia, joissa lasketaan, mikä olisi alueen tuleva väestö, jos viime vuosien väestönkehitys jatkuisi samanlaisena. Kunnittaisia ennusteita laskettaessa tuotetaan myös ns. omavaraislaskelma, joka kuvaa, millainen väestönkehitys olisi ilman muuttoliikettä.

Väestöennusteesta on saatavissa koko maan, kuntien tai muiden kuntajakoon perustuvien alueiden ennustettu väkiluku ja ikärakenne kunkin ennustevuoden lopussa. Väestöennusteesta on myös saatavissa ennusteen mukaiset syntyneiden, kuolleiden ja muuttaneiden määrät sekä ennusteen laskennassa käytetyt hedelmällisyys-, kuolevuus- ja muuttokertoimet.

Tietoja on saatavilla erilaisilla kuntajakoon perustuvilla aluejaoilla, lukuun ottamatta ennusteessa käytettäviä laskentakertoimia, joita on saatavilla vain kunnittain. Väestöennusteessa käytetään sen vuoden aluejakoa, joka on voimassa ennusteen julkistamishetkellä. Ennustetut väkiluvut luokitellaan 1– tai 5–vuotisikäluokkiin.

Suomen väestötilasto perustuu maistraattien ylläpitämään Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmään. Väestörekisterikeskus toimittaa

tiedot väestönmuutoksista Tilastokeskukselle. Tilastokeskuksen väestöennusteessa väestön tuleva määrä ja rakenne lasketaan hedelmällisyys-, kuolevuus- ja muuttokertoimien avulla. Kertoimet lasketaan lopullisista väestömuutostilastoista. Ennusteen laatimisessa käytettävistä menetelmistä on tarkempaa tietoa väestöennusteen laatuselosteesta.

Väestöennuste on toistaiseksi tehty kolmen vuoden välein. Viimeisin väestöennuste on julkistettu syyskuussa 2012. Tässä tarkastelussa nojaututaan Turun osalta kyseiseen ennusteeseen. (lähde: Tilastokeskus 2015a).

Kunnat on jaettu 88 lähtömuuttokategoriaan 0–6- ja 16–44 -vuotiaiden lähtömuuttoalttiuden perusteella vuosina 2007–2011. Asukasluvultaan 35 000 hengen kunnat ovat omia lähtömuuttoalueitaan. Asukasluvultaan pienemmät kunnat on yhdistelty noin 20 000–40 000 hengen lähtömuuttoalueiksi. Asukasluvultaan pienille kunnille on etsitty saman lähtömuuttoalttiuden omaavia kuntia koko maan tasolla. Aiemmin yhdistelyt suoritettiin maakuntien sisällä. Lähtömuuttoalueiden ikäryhmittäiset lähtömuuttokertoimet sukupuolittain on laskettu vuosien 2007–2011 perusteella.

Koko maa on jaettu 15 suurmuuttoalueeseen. Suurmuuttoalueet ovat vähintään 100 000 hengen alueita, jotka on muodostettu suurten aluekeskusten ympärille (pl. Uusimaa ja Ahvenanmaa). Kunnan suurmuuttoalue määräytyy sen mukaan, mihin aluekeskukseen tai aluekeskuksen ympäristökuntiin kunnasta on eniten muuttoliikettä ollut vuosien 2007–2011 aikana. Etelä-Suomeen muuttoalueita on muodostettu enemmän, koska väestön määrä ja alueella tapahtuvien muuttojen määrä vaativat pienempiä aluekokonaisuuksia.

Suurmuuttoalueiden välisiä muuttoja väestöennusteessa lasketaan muuttotodennäköisyyksien avulla. Ensin lasketaan kunkin suurmuuttoalueen lähtömuuttajien kokonaismäärä summaamalla suurmuuttoalueeseen kuuluvien kuntien lähtömuuttajien määrä. Tämän jälkeen muuttotodennäköisyyksien avulla lasketaan kuinka suuri osa lähtömuuttajista jää omaan suurmuuttoalueeseen ja kuinka suuri osa menee muihin suurmuuttoalueisiin. Ikäryhmittäiset suurmuuttoalueiden väliset muuttotodennäköisyydet sukupuolittain on lasket-

tu vuosien 2007–2011 perusteella. Laskelma sisältää myös maahanmuuttajat

Kunnille on laskettu tulomuutto-osuudet kussakin ikä- ja sukupuoliryhmässä:

- omaan suurmuuttoalueeseen jääneistä muuttajista,
- muilta suurmuuttoalueilta tulevista muuttajista ja
- ulkomailta suurmuuttoalueelle muuttajista.

Vuoden 2012 ennusteessa väestön hedelmällisyysolettamuksena on 1.82, nettomaahanmuutto on vastaavasti +17 000 henkeä vuodessa. Elinajanodotteeseen (kuolevuuteen) ei tehty muutoksia edelliseen ennusteeseen verrattuna. Tilastokeskuksen vuosittaista nettomuuttoarviota (+ 17 000) voidaan perustellusti pitää varovaisena, sillä jo vuonna 2013 siirtolaisuuden nettomuutto oli samaiset + 17 000 henkeä.

4. Turun kaupungin väestö v. 2030 omavaraislaskelman perusteella (tilanne ilman maahanmuuttoa)

Omavaraislaskelmassa on siis otettu huomioon vain syntyvyys ja kuolevuus, ei muuttoliikettä (Söderling 2013).

Turussa oli vuoden 2013 lopussa 178 978 asukasta. Omavaraislaskelmaan perustuen väkiluku vähenisi noin 350 hengellä vuoteen 2030 mennessä, eli kaupungin väestö vähenisi tarkasteluajanjaksolla -0.2 % (taulukko 3). Vähennys ei siis ole suuri, mutta miinusmerkkinen. Tampere sen sijaan tuntuu porskuttavan kohtuullisessa myötätuulessa, sillä omavaraislaskelman perusteella tarkasteltuna sen väestö lisääntyy noin 4 000 hengellä eli 2 %. Tampereelle on ollut tunnusomaista korkeampi syntyvyys ja pienemmät kuolevuusluvut Turkuun verrattuna (Tilastokeskus 2015b)

Eniten omavaraismalli ”rokottaa” Turussa lapsia (0–6 -vuotiaita) ja työikäisiä, joiden kohdalla kehitys vuosien 2013 ja 2030 välillä on negatiivinen. Sen sijaan ikääntyneet eli 66+ väestö kasvaa voimakkaasti eli lähes 10 000 hengellä. Turun omavaraismalliin perustuva huoltosuhte tulee todella haastavaksi. Huoltosuhteella tarkoitetaan tässä työikäisten (16–65 -vuotiaiden) suhdetta muihin ikäryhmiin.

Omavaraismallin negatiivinen kehitys lasten kohdalla selittynee alhaisella syntyvyydellä ja työikäisen väestön alentunut määrä yleisellä ikäänty-

Taulukko 2. Turun väestömäärä vuonna 2030 iän ja sukupuolen mukaan, omavaraismalliin perustuva tarkastelu, n.

Ikäryhmät	Miehet	Naiset	Yhteensä
0–6	5 056	4 834	9 890
7–15	9 361	8 952	18 313
16–65	53 775	54 268	106 003
66+	17 545	24 834	44 419
Yhteensä	85 737	92 888	178 625

Taulukko 3. Omavaraismalliin perustuva väestönkehitys Turussa vuosien 2013 ja 2030 välillä. Luvut tarkoittavat vuosien 2030 ja 2013 erotusta, n.

Ikäryhmät	Miehet	Naiset	Yhteensä
0–6	-1 350	-1 275	-2 625
7–15	2 630	2 725	5 355
16–65	-4 976	-7 498	-12 474
66+	4 595	4 796	9 391
Yhteensä, n	899	-1 252	-353

misellä. Tämä taas näkyy voimakkaan senioriväestön kasvuna.

5. Turun kaupungin väestö v. 2030 muuttoliikemallin perusteella (omavaraislaskelmaan lisätty muuttoliikkeen vaikutus)

Omavaraismalli perustuu siis luonnolliseen väestönkasvuun, eli syntyvyyden ja kuolevuuden väestöllisiin vaikutuksiin. Muuttoliikemalli tuo edelliseen malliin sekä maan sisäisen muuton että siirtolaisuuden vaikutuksen.

Muuttoliikemallin ennusteen mukaan Turun väkiluku olisi vuonna 2030 kaikkiaan 191 503 henkeä. Väkiluku kasvaisi siis lähes 13 000 hengellä. Koska omavaraismallin perusteella tarkasteltuna Turun väkiluku vähenisi n. 350 hengellä vuoteen 2030 mennessä, on ennusteen tuoma väestönlisäys Turulle selvä (taulukko 4).

Tässä yhteydessä on painotettava, että koska ennuste on tehty vuonna 2012, on vuodelle 2013 Turun kohdalla muuttoliike-ennusteen antama väkiluku 180 451 henkeä, johon vertailu suoritetaan.

Edellä tarkasteltiin omavarais- ja muuttoliikemallien tuloksia sekä koko Turun tasolla että ikä-

Taulukko 4. Turun väestömäärä vuonna 2030 iän ja sukupuolen mukaan, muuttoliikemalliin perustuva tarkastelu.

Ikäryhmät	Miehet	Naiset	Yhteensä
0–6	6 160	5 830	11 990
7–15	7 500	7 048	14 548
16–65	60 681	60 823	121 504
66+	17 697	25 764	43 461
Yhteensä	92 038	99 465	191 503

Taulukko 5. Muuttoliikemalliin perustuva väestönkehitys Turussa vuosien 2013 ja 2030 välillä. Luvut tarkoittavat vuosien 2030 ja 2013 erotusta, n.

Ikäryhmät	Miehet	Naiset	Yhteensä
0–6	101	77	178
7–15	768	802	1 570
16–65	824	-1 967	-1 143
66+	4 752	5 695	10 447
Yhteensä, n	6 445	4 607	11 052

ryhmittäin. Tarkastelua voidaan syventää siten, että katsotaan, missä määrin eri mallien väestömäärät poikkeavat ikäryhmittäin. Tällöin havaitaan mielenkiintoinen seikka: muuttoliikemallin mukaan erityisesti 7–15 -vuotiaiden ikäryhmässä luku on selvästi pienempi kuin omavaraismallissa (vrt. taulukko 6).

6. Muuttoliike- ja omavaraismallin vertailu

Kun muuttoliikemallista vähennetään omavaraismallin tuoma tulos, saadaan selville siis ennusteen mukainen muuttoliikkeen vaikutus Turun väestönkehitykseen. Kuten alla taulukosta 6 havaitaan, on muuttoliikkeen tuoma enemmisyys Turulle kaikkiaan

12 878 henkeä. Luku on siis estimaatti, jonka suuruus on yhteydessä malliin sisältyviin ennusteparametreihin.

Toiseksi nuorimman ikäryhmän negatiivista kehitystä pohtiessaan tekijä otti yhteyttä Tilastokeskuksen henkilötalastojen yliaktuaariin Markus Rapoon, joka ryhtyi selvittämään asiaa. Hän vastaa myös Tilastokeskuksessa väestöennusteiden teosta. Markus Rapo selvitti vuosien 2004–2013 välisenä aikana Turun nettomuuttotilanteen 0–6 -vuotiaiden ja 7–15 -vuotiaiden osalta. Selvisi, että viimeisten 10 vuoden aikana kahden nuorimman ikäryhmän yhteinen nettomuutto Turun ja muun Suomen kanssa on -4 784 henkeä. Tämä selittyy lähinnä sillä, että Turusta ”valuu” lapsiperheitä lähikuntiin. Tämä lapsilukuun liittyvä negatiivinen kehitys jää tietysti ennustemallin taustalle.

Mielenkiintoinen havainto on se, että siirtolaisuuden kohdalla nettomuutto vuosien 2004–2013 välisenä aikana on ollut voitollinen yhteensä 1 065 lapsella. Vuosina 2004 ja 2013 Turku sai muuttovoittoa kaikkiaan 6 193 henkeä. Tästä siirtolaisuuden tuomana on tullut n. 90 %, ts. Turun väestönkehitykselle nimenomaan siirtolaisuus on keskeinen väestöllinen uudistaja.

7. Väestönkehityksen vaikutus Turun huoltosuhteeseen

Edellä todettiin, että Turku menettää nuorta väestöään lähikuntiin. Tämä merkitsee vääjäämättä huoltosuhteen heikkenemistä. Tässä suhteessa Turun tilanne vuonna 2030 on selvästi huonompi kuin esimerkiksi Helsingin ja Tampereen vastaavat huoltosuhteet

Koko maan tilanteeseen verrattuna Turun huoltosuhte pysyy kuitenkin selkeästi pienempänä.

Taulukko 6. Muuttoliikemallin ja omavaraismallin välinen erotus iän ja sukupuolen mukaan tarkasteltuna.

Ikäryhmät	Miehet			Naiset			Yhteensä		
	Muuttol.	Oma.	Erotus	Muuttol.	Oma.	Erotus	Muuttol.	Oma.	Erotus
0–6	6 160	5 056	1 094	5 853	4 834	1 019	11 990	9 890	2 100
7–15	7 500	9 361	-1 861	7 048	8 952	-1 904	14 548	18 313	-3 765
16–65	60 681	53 775	6 906	60 823	54 268	6 555	121 504	108 043	13 461
66 +	17 697	17 545	152	25 764	24 834	930	43 461	42 379	1 082
Yhteensä	92 038	85 737	6 301	99 465	92 888	6 577	191 503	178 625	12 878

Taulukko 7. Turun ja muiden alueiden huoltosuhteet vuosina 2015 ja 2030 (huoltosuhte: ei-työikäisten määrä 100 työikäistä kohden).

	Huoltosuhte	
	2015	2030
KOKO MAA	58,6	71,2
Helsinki – Helsingfors	44,0	51,2
Tampere – Tammerfors	47,3	55,7
Turku – Åbo	50,2	58,2
Uudenmaan maakunta – Nylands landskap	50,3	59,4
Varsinais-Suomen maakunta – Egentiga Finlands landskap	59,2	71,7
Pirkanmaan maakunta 2 Birkalands landskap	57,9	67,8

Taulukko 8: Turussa vieraita kieliä puhuvia iän mukaan tarkasteltuna. Ikäjakama on sama kuin Helsingin seudun ennusteissa.

Ikäryhmä	Helsingin ennusteen mukainen vieraskielisten ikäjakauma vuonna 2030	Vierasta kieltä puhuvia Turussa vuonna 2030, perustuu Helsingin ikäjakaumaan	Turun väestö 2030 ikäluokittain	Vieraita kieliä puhuvia Turussa eri ikäluokissa 2030, %
0–6	8.0	2 400	11 990	20
7–15	10.4	3 120	14 548	21
16–18	3.3	990	5 227	19
19–29	15.0	4 500	35 372	13
30–54	45.2	13 560	59 503	23
55–64	10.3	3 090	19 318	16
65–	7.8	2 340	45 545	5
Yhteensä	100.0	30 000	191 503	n. 15 %

8. Ennusteisiin perustuvat kulttuuriset ja väestölliset vaikutukset

Edellä todettiin, että Turun sama muuttoliikemallin väestönlisäys on n. 13 000 henkeä vuoteen 2030 mennessä. Koska edellä todettiin, että Turun saamasta muuttovoitosta n. 90 perustuu siirtolaisuuteen, merkinnee tämä sitä, että Turun maahanmuuttajataustainen väestö on vuonna 2030 kooltaan n. 30 000 henkeä, ts. Turun väestöstä vuonna 2030 olisi 15 % maahanmuuttajataustaisia (taulukko 8).

Tarkastelun puitteissa ei ollut mahdollista suorittaa analyysiä maahanmuuttajien kieleen ja ikärakenteeseen liittyen. Tämä olisi vaatinut huolellisen ennakkopohdinnan tulijoiden etnisestä taustasta, heidän oletetusta hedelmällisyydestään, elinajan odotteestaan ja mahdollisesta poismuuttohalukkuudestaan.

Jos oletamme, että Turun maahanmuuttajataustainen väestö on ennustejakson lopussa em. 30 000 henkeä, voimme tietysti olettaa, että heidän kieli- ja ikärakenteensa säilyy suhteellisen vakioisena. Muuttoliikemallin tarjoaman ennusteen perusteella voimme olettaa, että kunkin vieraan kielen puhujamäärä kaksinkertaistuu Turussa vuoteen 2030 mennessä.

Helsingin seudun tuoreessa väestöennusteissa (Vuori 2013) on tehty ennusteita vieraskielisten jakautumisesta eri ikäryhmiin. Oletettavasti emme tee suurtakaan tilastovarkautta, mikäli sovelamme v. 2030 ikäjakaumaa myös Turkuun. Sen perusteella vieraita kieliä puhuvia olisi Turussa seuraavasti:

Vuoren ennusteissa Helsingissä vieraskielisten osuus vuonna 2030 olisi n. 23 % nykyisen 13 % sijasta (Vuori 2013, 48). Näin ollen tässä tehty ennuste Tu-

run vieraskielisten osuudesta (nyt 9 %, ennusteessa 15 %) ”tangeeraa” hyvin Helsingin ennustetun tilanteen kanssa.

9. Yhteenveto ja johtopäätökset

Raportin tiedot on hankittu pääsääntöisesti Tilastokeskuksen StatFin-tietokannasta, jossa on mahdollisuus käyttää vuoden 2012 kunnittaista väestöennustetta. Ennuste tarjoaa sekä omavaraislaskelman (vain luonnollinen väestönkasvu), että muuttoliikemallintamisen. Tällöin omavaraisennusteeseen on lisätty muuttoliike, so. maan sisäinen muutto ja siirtolaisuus. Koska aikataulu oli äärimmäisen tiukka, joutui raportin tekijä hyödyntämään joidenkin oletuksien osalta Helsingin seudulle tehtyä uunituoretta väestöennustetta (Vuori 2013).

1. Turun maahanmuuttotilanne vuoden 2013 lopussa, luku 2.

Turussa asui vuoden 2013 lopussa n. 16 700 vieraskielistä, eli heidän osuutensa oli n. 9 % kaupungin väestöstä. Luku on selvästi suurempi kuin Tampereella (6 %), mutta pienempi kuin Helsingissä (13 %).

Turun puhutuin vieras kieli on venäjä (3 000 henkeä), seuraavina ovat arabia ja kurdin kieli. Kummankin puhujia on alle 2 000 henkeä. Yleisesti voidaan sanoa, että mitä kauempaa maahanmuuttaja on tullut Varsinais-Suomeen, sitä suuremmalla todennäköisyydellä hän asuu Turussa.

Turussa asui vuoden 2013 lopussa n. 3 000 toisen polven maahanmuuttajaa. Heistä oletettavasti n. 90 % rekisteröityy vieraan kielen puhujaksi. Turun kouluikäisissä lapsissa vieraskielisiä on n. 13 %. Mitä vanhemmasta ikäryhmästä on kysymys, sitä vähemmän siinä on edustettuna vierasta kieltä puhuvia.

2. Turun kaupungin väestötilanne v. 2030 omavaraislaskelman perusteella (tilanne ilman maahanmuuttoa), luku 4.

Omavaraisennusteen perusteella tarkasteltuna Turun väkiluku laskisi vuoteen 2030 mennessä n. 350 hengellä eli 0,2 prosentilla. Luku on pieni, mutta miinusmerkkinen. Erityisesti omavaraismallin perusteella tarkasteltuna vähenee naisten määrä (taulukko 3), samoin vähennystä on alle kouluikäisissä ja työikäisissä.

3. Turun kaupungin väestötilanne 2030 sisältäen maahanmuuttotarkastelun, luku 5.

Muuttoliikemallin perusteella havaittiin, että Turun väestö kasvaisi noin 13 000 hengellä vuoteen 2030 mennessä. Ennusteen mukaan kaupungissa olisi vuonna 2030 asukkaita n. 191 000. Olettamus perustuu toki nykyiseen kuntajakoon.

Ainoa väestöryhmä, joka tässä mallissa vähenee ennustejakson aikana, ovat työikäiset naiset: heidän lukunsa on vuonna 2030 lähes 2 000 henkeä pienempi kuin vuonna 2013 (vrt. taulukko 5). Turun väestöllinen kansainvälistyminen luo tietysti haasteita Turun kaupungin kotouttamisohjelmalle (vrt. Turun kaupunki 2014).

4. Eri ennustemallien tulosten vertailu, luku 6.

Vuonna 2030 muuttoliikemallin ”tarjoama” väestömäärä on n. 12 900 henkeä suurempi kuin omavaraismallin (vrt. taulukko 6). Mielenkiintoinen havainto oli, että kouluikäisten kohdalla muuttoliikemallin perusteella saatu luku on pienempi kuin omavaraismallilla. Tämä selittyy turkulaisien perheiden poismuutolla lähikuntiin. Yleensäkin perheellisten muutot lähikuntiin merkitsevät selvää muuttotappiota nimenomaan lasten kohdalla.

5. Ennusteisiin perustuvat kulttuuriset ja väestölliset vaikutukset, luku 8.

Tarkastelussa päädyttiin siihen, että vuonna 2030 Turun 191 000 asukkaasta noin 30 000 olisi maahanmuuttajia. Tämän mukaan maahanmuuttajien osuus kasvaisi nykyisestä 9 %:sta 15 %:een. Vuoren mukaan Helsingissä vastaava suhdeluku kasvaa 13 %:sta 23 %:een. Näin ollen Turun ennuste on hyvin linjassa Helsingin väestöennusteen kanssa.

Tarkastelun perusteella havaittiin (taulukko 8), että Turun kouluikäisistä joka viides (20 %) on vieraskielisiä vuonna 2030. Nykyisin osuus on n. 13 %. Eläkeikäisissä vastaava suhde-luku on 5 %.

Johtopäätökset

Turun väestöllinen tilanne on haastava, sillä kaupunki menettää erityisesti nuoria lapsiperheitä ympäröiviin kuntiin. Toisaalta maahanmuuttajien kohdalla muuttovoitto on positiivista.

Mikäli ennuste toteutuu, merkitsee se Turun kaupungille selkeitä haasteita koulu- ja sosiaali-palvelujen kehittämisessä maahanmuuttajille. Toki voidaan sanoa, että Turun alueellinen pienuus on eräänlainen rautainen pakkopaita, joka olisi syytä murtaa tavalla tai toisella. Ta-pahtuuko se alueliitoksilla vai Turun maapolitiikkaa kehittämällä, sen aika tietysti näyttää.

Turku ei kaupunkina pääse ns. normaaliin ja tasapainoiseen väestökehitykseen, ellei saa jollain tavalla padottua lähtömuuttoa lähikuntiin.

Myös valmistuneiden opiskelijoiden sitouttaminen Turkuun on selkeä haaste. Tästä on ai-kaisemmin jo raportoinut mm. Helena Kaskinoro (2009), vrt. myös Turun kaupunki 2014 ja Varsinais-Suomen liitto 2014.

Tarkempaa tietoa on mahdollista ja tarkoituk-senmukaista hakea jatkotutkimuksen avulla. Räätä-löidyn aineiston avulla on mahdollista saada tietoa eri maahanmuuttajaryhmien tulevasta koosta ja demografisesta rakenteesta. Tulokset tarjoaisivat eri hallintokunnille mahdollisuuden rauhassa suunnitel-la omaa palvelutarjontaansa maahanmuuttajille. On ensiarvoisen tärkeää tietää, miten koulupalveluja ja sosiaali- ja terveystalvveluja on tarve kehittää maa-hanmuuton kannalta. Samoin tällainen ennuste tar-joaisi asutuksesta ja kaavoituksesta vastaaville sel-keitä näkökulmia kehittämistarpeista.

Kiitokset

Haluan tässä yhteydessä kiittää kollegoitani ja ystä-viäni, yliaktuaari Markus Rapoa Tilastokeskuksesta ja tietopalvelupäällikkö Jouni Korkiasaarta Siirtolai-suusinstituutista heidän asiantuntevasta avustaan.

Lähteet

Kaskinoro, Helena (2009): Turku ja Tampere kilpa-silla.väestömuutokset, muutot, työpaikat. Siir-tolaisuusinstituutti, Siirtolaisuustutkimuksia A 31, Turku.

Söderling, Ismo (2011): Turustako uusi Wiipuri? On-ko Turku tulevaisuudessa maakunnallinen moot-tori vai. Esitelmä 13.10.2011. Turun yliopisto/Tu-run korkeakoulujen yhteiskunnallis-taloudelli-nen tutkimusyhdistys.

Söderling, Ismo (2013): Suomen väestöllinen tule-vaisuus – kahvinjuontia ja ennakoivaa ajattelua.

ETMU-blogi, <http://etmu.fi/suomen-vaestolli-nen-tulevaisuus-kahvinjuontia-ja-ennakoivaa-ajattelua/> Luettu 8.6.2014.

Tilastokeskus 2015a: <http://tilastokeskus.fi/meta/til/vaenn.html> Luettu 18.2.2015.

Tilastokeskus 2015b. StatFin –tietokanta. http://px-web2.stat.fi/Dialog/varval.asp?ma=080_synt_ta_u_203&ti=V%E4est%F6nmuutokset+alueittain+1980+%2D+2013&path=../Database/StatFin/vrm/synt/&lang=3&multilang=fi Luettu 18.2.2015.

Turun kaupungin maahanmuuttajien kotouttamis-ohjelma 2014–2017. <http://www.turku.fi/Public/default.aspx?nodeid=4889> Luettu 17.2.2015.

Varsinais-Suomen Liitto (2014): Varsinais-Suomen maakuntastrategia. Maakuntaohjelma 2014–2017. <http://www.varsinais-suomi.fi/fi/compo-nent/content/article?id=204> Luettu 17.2.2015.

Vuori, Pekka (2013): Helsingin seudun vieraskielisen väestön ennuste 2013–2030. Helsingin kaupunki, Tietokeskus.

Varsinais-Suomen ETNO:n kokouksessa kukitet-tiin Elvi Sirkel Länsi-Suomen virolaiset ja inkeriläiset ry:stä Suomen Valkoisen Ruusun ansioristikunnia-merkin saamisen johdosta. Keskellä Sirkel, vasem-malla varapj. Raya Mudie, oikealla ETNO:n pääsih-teeri Peter Kariuki Helsingistä.

Kuva ja teksti: Ismo Söderling.

Finland Through Australian Eyes

Ruth Bonetti

Wilhelm Anders Back (29.7.1886–2.4.1974) immigrated to Australia on 26 November 1902 – a 16-year old eager to take on the world. He and his brother Karl Johan Back (20.10.1877–20.6.1962) settled in the Byron Bay-Mullumbimby area of New South Wales. They often wrote home to urge their family to sell the farm and emigrate to the ‘Promised Land.’ Civil War intervened and the elderly parents balked. Wilhelm travelled in 1924 to Finland – via the world at large – to encourage and persuade. That yearlong Grand Tour culminated in a Finnish summer. He sponsored a wave of migration from Ostrobothnia – but his own family was not amongst this.

Keywords: Australia, Finland, Sweden, emigration, Munsala, Ostrobothnia, memoir, W. A. Back.

Wilhelm’s eldest son, Eric (16.12.1909–29.11.1993) chronicled their experiences in his 1991 memoir and in his 1924 daily journal. Ruth transcribed her uncle’s exercise book to preserve his observations for this article.

Eric Back was a true historian. His Box Brownie photographs bring alive his account of life in Finland through the eyes of a 14-year-old Australian lad.

My visits to Ostrobothnia in 2008 and 2014 gain fresh perspective after reading Uncle Eric’s writing. My cousin Gretchen drives me around villages whose names are familiar since I typed up the journal’s frayed exercise book. I can compare the places with his written record and photographs. Here is Chitton (Tjiitiika), where they drove the cows daily to pasture; there at Udden they held picnics and sailed their boat in similar winds that wave banks of reeds against the waters’ edge. I learn that ‘Grassern’ is actually ‘Gräsön’.

Eric’s memoir gave a mature overview of this World Tour together with his brothers Elwyn (age 12), my father Aubrey (10), Allan (2) and sister Gloria age three. He wrote:

‘By 1923 my parents were planning a trip to Finland so that Dad’s family could meet us all. At that time to travel so far, and with a young family,

was unheard of. Tourism had not been invented then. It was a do it yourself business, and the only way to travel out of Australia, in any direction, was by ship. To go to England in those days usually took about six weeks, and I think P & O Orient had about one ship per month going in both directions.’

‘Mum and Dad decided they should take a nurse along to help with the family. They put a small advertisement in the Sydney Morning Herald, and the first responses filled the letterbox in Mullumbimby, but the next day the post office phoned and said we had better come and collect the mail. They had a mailbag full. There were over 600 replies to the advertisement and they all had to be opened, read and drafted into some order. And the winner? How was she chosen? Nurse Neilson sent a telegram saying she was coming to be interviewed, and she jumped on the first boat or train and came to Mullumbimby. Afterwards I can’t remember any complaints about her, so I guess she was satisfactory.’

‘Our World Tour started from Mullumbimby railway station at 9.30 and a large gathering of people was there to cheer us on our way. On Saturday 2 February 1924 we sailed from Brisbane in the Orient liner Osterley of over 12,000 tons.’

Ruth Bonetti is a third-generation Finland-Swede-Australian granddaughter of W. A. Back, author, presenter and musician. ruth@ruthbonetti.com

Ruth: They disembarked at Toulon and travelled to Italy where Wilhelm ordered a large six-cylinder Fiat car. It would not be available for 20 days so they toured northern Italy; Venice, Florence, Genoa and Milan. 'We had ample time to see thousands of paintings.' Wilhelm's postcard from Ventimiglia already rued his travelling circus, 'It's so boring to travel with so many to look after, especially with so many children, and fifteen bags. We should have come straight from England so we wouldn't have everything with us.' Shopping expeditions in Geneva, Zurich, Paris, London and Helsinki would add more.

Eric continues: 'In Turin, Dad applied for a driver's license. He could not talk to the Testing Officer, but he got the car going and weaved through traffic and people around a big square, after which the Officer jumped out, wrote out the license and told him to go!'

'Dad decided it would be safer to get a bit more tuition before starting across Europe, so he picked up a young fellow (via Fiat) – the chauffeur had been driver for Lloyd George doing the peace talks in 1919 at Lugarno – to go with us. As we could not speak to him Dad got a guide who knew most places and languages. So we ended up like a modern tour coach with the driver responsible for the working of the car, and a guide who could get you into a mediaeval town and bring you out on the right road on the other side. He also found hotels, as we had nothing booked head. Of course there were mistakes, like when little boys went behind the car to do a wee, and the driver thought the petrol tank was leaking! Sometimes petrol buying was primitive. It was in a very large glass bottles with the plug in the top. Then our driver would sniff them all and make a choice.'

'You will ask "Where did we put all the people?" Well usually the driver, Dad and Elwyn sat in the front seat, then there were two "Dicky" seats that folded against the front seat and the guide was behind the driver. I had the other one. Mum and Nurse were in the backseat and the little ones were spread around. The car was an open tourer; it had a folding canvas roof and was pretty cold when heading into the Alps. Luggage was strapped on running boards and at back. Mum and Nurse learned to pack a couple of bags on top with smelly clothes to discourage customs officers. Well, we did Switzerland and France including Paris and the battlefields, which were still in a mess then through Berlin to Stettin

on the Baltic. There our driver and guide returned to Italy and Nurse to England.'

'In Helsinki Dad took us in the car to a hotel and we said "It is up to you to speak to the natives now," but after a while the receptionist said "Sir, if you speak English we may get along better."'

'Dad managed the car quite well, and after leaving Helsinki we stayed the night at Tammerfors. The Finnish roads then were not designed for motorcars. On flat country they twisted and turned around small farms, and any granite small hills they went straight over, so it was slow travelling. We got to Munsala about 10 p.m. when the sun was setting, home to a warm welcome, even if we could not speak to our Finnish family. We arrived 29th of May 1924.'

No doubt tired, Eric's journal noted a brief: 'All cordially welcomed home.' Next day: 'As we did not retire early we rose at the record time of 9 A.M. which seems the custom here, & we have seen where there are big families half work in the day while the other take the night shift helped by the mid-night sun. In the morning we helped the chaffeur (sic) wash the car (witnessed by a crowd, who, as it looked had never seen a car before) & in the evening we went Kavyocke (sic) the nearest railway station to get our luggage.'

To return to Eric's memoir: 'At the Munsala home that time was Granddad Back, a little man with a lot of snow white hair, and when walking seemed to shuffle along. He would have been about 76 at the time. Grandma Back was not very big, but very energetic and a good talker. When the house was built they had put two large granite slabs down, one on top of the other, as steps into the house. Grandma fell and broke her hip when those slabs had ice on them winter many years before. Doctors were not so good then, and although she got over it, she always walked with a limp but it did not seem to slow her down. Then there was Aunt Sofia and her daughter Helmi and Dad's younger brother Edward, his wife Esther and their boy Rolf, a little fellow learning to walk.'

'Edward had a farm of his own some distance away but he would come over to help with the farm work, such as planting potatoes and haymaking.'

On their first day in the family home, Eric wrote in his journal: 'As there is plenty of water (lakes and rivers) we decided to make a boat, which would be big enough to go picnicking in.'

The highlight of summer in Finland for the Back sons was to build and sail a boat. They 'boiled the billy' on 'Picnic Island.'

'We three boys found some nice wide boards on the beams near the ceiling in what used to be Dad's old carpentering room. We asked if we could have them to make a boat. At first Granddad hesitated, then he agreed. Elwyn was the main builder and marine architect for the boat and I am pleased to say it turned out well, because long afterwards we learned Granddad had put those boards away to make his coffin when he died! We had a lot of happy days with the boat. (In fact it came to an unhappy end. In those bootlegging days a lot of smuggling went on across the Baltic. One poor unfortunate appropriated the boat to meet a rendezvous at sea. But the timber had shrunk, the boat leaked and the fellow drowned.)'

'This morning we got up early, about 8 o'clock, which is early here, for a day's work on the boat. I spent a good deal of my time in making the nose or bow, and in the afternoon we joined the side of the boat to the bow. We went to bed pretty stiff that night.' (5 June)

Boat building progress was frustrated by distractions of entertaining and daily chores like taking the cows to pasture and minding them.

'This morning Elwyn went with Grandpa in my place while I went on with the boat... but was very slow work. When Elwyn returned we continued with the boat all the evening, one of the wonders of the far North we think is the Mid-Night sun which is just like a sun in the middle of the night, so far we have not used an artificial light since we came here.' (June 11)

The following days were busy packing between the big holes and boards of the boat, mixing paint

and tar for the bottom. Did Sanna grit her teeth at the mess? 'As it was raining we could not take the boat out so we laid paper on the floor. We put the tar on first which was like varnish, and afterwards we painted the upper part with red paint.'

Two weeks later the boat was ready to sail. But the next day '... after we had performed our usual duty of leading the cows to grass, I set to work with Father on a batch of correspondence which had to be attended to before the mail closed the letter writing occupied half the day.' Hyperactive Wilhelm relied on Eric as his own English writing could not keep up with his many plans and projects. Their Uncle Edward took the boat in his cart to Udden by the sea, and introduced the boys to 'the most important lady in the district, 'Herrin Surlinksa' (it sounded like this).'

This was Betty Hallén who allowed them to use her landing and boathouse, to moor it at her manor ('man-o war') steps on a peninsula at Udden. According to R. Blomqvist, writing in the early 1900s, she gave refuge to political refugees and supported smuggling of Fria Ord activist newspapers and weapons. (http://sydaby.eget.net/swe/jp_munsala.htm)

Eric described her as 'a very old lady 83 years old whose husband was once governor of one of the Finnish States, she has a large number of visitors staying with her & employes (sic) a large number of servants.' (4 July)

A hard day's fencing further delayed the boat's maiden voyage until the 19th June:

'This-morning we decided to go out in the boat, which we left to swell the night before & after a walk of two killometers (sic) we arrived at the pe-

Wilhelm Back (right) gets his hands dirty shovelling manure.

ninsula, & got to work bailing out the water & fixing it up for its maiden voyage. We rowed towards the sea & landed on shore opposite an island to have our picnic. After we had lunch, we thought we would see the boats sailing possibilities & as there was a light breeze blowing from the sea we sailed home.' (19th June)

Snapshots show two boys – for Eric was the photographer – sitting in a chunky vessel anchored at the shore. At Picnic Bay, their rug was strewn with hats, apples, a flask and a lunchbox. In true Aussie fashion, a billy swung on sticks over a fire. Elwyn lifted his pannikin in a party boy toast.

'This-morning after helping Father clean the car & put benzine in, we set out for Udden where we had our boat moored, & after making the boat seaworthy we set out for "Grassern" (Grass island) which is an island covered with grass & Northern Forest trees such as Birch & Pine.' (26th June)

Ruth: Did they play out stories of escape as they launched it from Udden? Visitors must have told of friends and family who skied through blizzards to safety in Sweden, or in summer strained at the oars; how frenzied rowing stripped the flesh from their hands. This experience made as strong impression on the lads. Building the boat was a highlight of my father's summer in Finland – one he tried to recapture all the rest of his life. He made many abortive boat-building exercises – that was the Finland Swede in him. Such early enterprise set them into 'can-do' enterprising mindsets. It is a trait typical of our family through to present generations that we invent or create that which we lack.

The Fiat car was a novelty in the village. 'This morning was industriously (sic) occupied washing the car, which is always a magnet in drawing a crowd as there is not many cars here and the novelty has not worn off yet.' (12 July)

Eric described the landscape: 'There was no undergrowth but instead heaps of stones, both trees and stones being covered with moss, which makes it look like a snow scene, at the farm we mended the fences, which are made of trees cut down & split into sticks. ... As the land is divided up into plots & each man in the village owns so many plots of potato land or hay land, forestland, & grass land, & as they are too small to be fenced, the cattle have to be minded.'

During a hectic summer on the farm 'Everybody seemed to be busy, Uncle Edward & Father were ploughing & harrowing while the women had the dirty job of spreading manure which they faithfully fulfilled, after lunch every person that could be mustered was in the potato planting, briskness being shown by all hands in the potato races.' (6 June)

Wilhelm posed for the camera at the plough, raking manure and hay. Eric captured scenes of the family working to furrow, plant potatoes and make hay. He described soap making, combing wool to get it ready for the spinning machine, and spinning ('Grandma proved to be the best spinner the threads being almost as thin as cotton.') He was anxious about sheaving the wheat harvest, having never seen this done before:

'Aunt Sofia and Father cut the wheat with reaping hooks, a very slow process, and then Father was put out of action by cutting his finger, Elwyn, Aub

and me did the sheaving which is tying wheat in bundles and then standing them up in heaps.’ (23 August)

He went haymaking with his father. ‘Our first job was to cut the grass which was very thick, and as none of us had worked the machine before, it took us a while before we got it working properly, but we all thought it was a good job when it was finished. Afterwards we spread it all out to dry.’ After coping it into heaps the boys stacked the hay in the larder and stamped it down.

Eric often wrote of being ‘nearly eaten alive with mosquitoes... This-morning we took the cows out to Chitton like prisoners as we surrounded them and marched them through a sea of water and Mosquitoes.’ (9 July)

They picked berries, ‘which is the only fruit in Finland’ and ‘have a feed of ‘Orchaberry’. ‘In our hunts we discovered a big patch of Blueberry and did not rest until we had finished them.’ Another day ‘the ground was just covered with berries and as the cows were enjoying themselves with the grass we attacked the berries vigouresly.’ (sic).

‘This-morning we fitted out an expedition to one of the distant farms, our intentions being to construct a fence, & as the fence is made intirely (sic) of trees, Elwyn, Aubrey & I was given the job of chopping down the trees in the nearby pine forest & hauling them out into the clearing, where Grandpa & Father made the fence. We were finished work at 5.30 & set out on our way home through the forests which was like a swamp & returned home wet-footed.’

Another day: ‘Aubrey and I pulled down an old fence and then we punched holes in the ground to put sticks in which formed or acted as posts, then the flexible plants were binded round the pairs of sticks to hold up the saplings.’

By now ‘we are used to the fences which at first nearly made us cross-eyed.’

By 18 July the carts and hay cutting machinery were overhauled. Eric described the grass cutter pulled along by a horse. ‘It draws a blade up and down working like a sheep shearing clipper.’

On 19 July everybody turned out with a rake for haymaking. ‘The grass was made into heaps, and in the evening it was all raked up and loaded on the wagon, Elwyn and Aubrey being on the load to tramp it down and thus get more on. My work was to pack it in the larders or barns when it was brought to its destination.’

A week later they set out to bring in some hay and spread it all out as some of the underneath grass was damp. ‘I had to salt the hay which seems to keep the hay in a better condition until the winter. As the weather is still very warm here we went for a swim after we were finished haymaking.’

But it was not all work, for Wilhelm hired a motor launch for a large picnic on 22nd July.

‘There was 20 in the party, so we had plenty of company. We embarked on the launch at Mona after visiting a steamer loading props we set out for the open sea, which was like a lake, at our first stopping place we had coffee and then went in for a swim also taking some photoes (sic) (everybody naked) we then visited other islands.’

Next morning the boys set out for Udden ‘with the intentions of fixing the bottom of the boat, which had come loose, owing to Father taking a large crowd of bouncing people in it. We took our fishing lines to drag behind with imitation fish for bait and caught two decent fish, like a cross between a schnapper and a bream.’

Several times they sailed to Mona, ‘a village on a fjord which is known as the “Mona Pass” for crossing to Sweden we also saw a steamer waiting for a cargo of props.’

Swimming Finnish style fascinated young Eric in spite of ‘water like an ice-chest’:

‘This-morning a picnic was organised and everybody set off at 11 a.m. straight after breakfast for a popular picnic place near Udden with a name as long as Constantinople, but all the same it was very nice, we did not expect it to be so warm here so we had a good swim, but it was a bit cold. Everybody about the country seemed to be in swimming and as bathing togs were (as yet) not introduced into these parts men, women and children were naked. (I am trying to get a good snap with my camera around some of the watering places.)’ (16th July)

Sure enough, the photo album sported people sunbathing nude, but Wilhelm wore his black swimming costume, with a towel around his shoulders. He was used to nudity in the sauna and lakes as a youngster; did he become prim in Australia? Was he reluctant to be exposed in front of the locals? His sons, also clothed, seem gauche on the sand amongst the nude bodies. In another snap, four young men posed on a rock holding tree branches over their privates in defiant ridicule.

By 25 July 'The weather is getting cooler and the swimming season is over, it only lasts for one week (no wonder none of the people here are good swimmers.)' In August 'It was very hot to-day 85 degrees so we decided to go for a swim but we nearly got frozen.'

Eric was unused to Finnish name days: 'The breakfast table was full of cakes and flowers sent by different people to Mother as it happened to be "Christina Day", so the morning was spent getting ready for a big party in the evening. Father gathered the people up in the car. The party was a great success at least we thought so the lemonade being well looked after.'

They attended the wedding of his father's cousin:

'We went to the church to see the sermon, and as they were leaving the church I took a photo of them. The wedding party consisted of two musicians while all the other people filed behind two deep. We went to the wedding breakfast which consisted mainly of porridge and potatoes.' (15 June)

He described the church as very big and 'built of stone the walls being about 3 ft thick, the church also possessed an organ about the size of the one in the Sydney Town Hall.'

Frequent entertaining created a flurry of cooking and preparation for the visitors. Snapshots of picnics revealed the grandparents' fatigue, as if this deluge of family took as much in strain as it gave pleasure – or they sigh to think they will not see their son again. At a picnic all the family gathered around the gramophone Wilhelm had bought in Geneva and smuggled through customs.

Eric had noted purchasing 'a few souvaneers (sic) of Geneva including a portable gramophone (sic), a patent electric torch, and a Swiss made wristlet watch... At the frontier the customs officials started to overhaul us, but with great stealth we managed to hide the gramophone under our feet, they opened the dirty clothes and boot bag and then let us go.'

'Father went to Nykarleby and returned with a crowd of visitors after dinner so of course we had to make ourselves look respectable, much against Elwyn's will who thought he could spend his time more valuably. The people stayed for afternoon tea, supper, and mid-night supper and then thought of going home in the rain.' (29 August)

A shopping trip to Vasa was an ordeal: 'The passengers in the back seat began to complain of not

being able to get their feet or some other limb into the car owing to the rugs, winter coats & numerous parcels but were helped by soothing remarks such as "put them in your pocket" etc. The babies' temper was as bad as it could be, which made everybody a bit tired of affairs. We went to purchase some odds & ends [and meat] at the street markets. The women are fine butchers hurling axes over their heads it is a wonder they don't bash one another's brains out.' (2nd July)

'It was pretty late when we set out for home but as it is light all night it did not matter if we set out at Mid-night (sic) or Mid-day.' (sic)

As secretary to his powerhouse father, on 9 July Eric wrote that he wrote letters until lunchtime 'which is on at 5 o'clock and as tea was not on till 10 P.M we decided to go into Nykarleby where we posted the letters and sent some telegrams.'

Next day 'was the scene of great activities as everybody was busy writing letters under Fathers directions, 2 pots of ink ran dry but one blessing we had plenty of pens, and as there was only half a bottle of ink left we used to dip 3 pens in at once. As we had missed the mail at Munsala we had an early dinner at 5 P.M and Elwyn and I set out on bicycles for Nykarleby we had 14 kilometers (sic) to cover and an hour to do it in but we got there in time.'

Such letters planned meetings with governors, lunch with a Lord Mayor and a Wool Conference in Bradford England.

The visit neared its end, a poignant prospect. 'Today was spent in entertaining visitors who came to say good-bye before we left for England next Monday, the most useful entertainer was the coffee-pot (from the amount of coffee drunk by the people it is a wonder they don't die of indigestion no sooner than they have drunk a cup they are in to another).' (27 August)

'Everyone was up at 6 am, this morning busy packing and getting the portmanteaux on the car. Amidst tears we had breakfast and then came the terrible time of bidding good-bye. Everyone was weeping (sic) but at last we got away, and watched Munsala church until it disappeared from view.' (1 September)

Eric's memoir gives more insight: 'At parting Granddad gave us all his blessing. Uncle Edward came to Helsinki to see us off, with the car, for England, via Keil Canal. We disembarked at Hull and it was good to belong, to be able to read all the signs

The Back entourage visits Nykarleby in the Fiat.

and talk to people after being in foreign lands for so long.’

The next weeks were a flurry; the London Exhibition, touring, tracking down Christina’s forebears – and of course, Wilhelm’s business. The family sailed from Southampton on 16 October and arrived home at Bryon Bay on Christmas Day 1924.

Fast forward to Finland of 2008: As with my other visits to my Swedish-Finnish family, this first day’s pilgrimage lead to the village of Munsala, its church and cemetery. My cousin Gretchen drove me through the town of Nykarleby. She pointed to a building. Remember Eric’s 1924 photograph of the family in the Fiat automobile parked outside a bank? This is the very place.

This reminds me of my own family’s three-month tour across Europe in 1995 – less grand than my father’s experience in 1924. In November we brought our three sons through the arctic winter in a campervan. The boys lined up on the puce coloured divan for a photograph under that of their great-great grandparents.

In Munsala, the barn was stacked with a spinning wheel, kick-sled, utensils, brooms and spades. A bicycle hung on the wall. Carpentering tools lay on a bench. These crafted the boat in 1924.

Gretchen showed me pencil marks in the barn that chronicle the heights of my father and his

siblings seventy years earlier. I thought to call my boys to mark their heights alongside but they were engrossed kicking lumps of ice outside (wearing shoes; they often ran into the snow in socked feet.) Their heights might have been similar; my eldest son was fourteen like Eric in 1924, my middle son aged ten like my own father Aubrey; our youngest was five.

We didn’t linger or hold up our relatives’ busy lives so hugged farewells and drove away. I mulled over that missed opportunity for fifty kilometres wailing ‘I want to go back and mark the heights.’

But there are some things that, once the time has passed, can never be recaptured.

Seize the moment. Who knows, it may create history. I writhed for days.

[Note: Eric’s spelling and approximations of Finnish names are shown in the first instances then edited for clarity thereafter. At times the memoir has been edited without ellipses. His diary refers to ‘Father’ and the adult memoir ‘Dad’.]

GLOSSARY OF PLACE NAMES

Kavyocke – Kovjoki

Grassern – Gräsön

Chitton – Tjitiika

Turun kaupunkitutkimusohjelma panostaa monialaiseen aluetutkimukseen

Elli Heikkilä

Yliopistojen ja muun yhteiskunnan suhteet ovat viime vuosina lähentyneet. Alueiden ja kasvukeskusten menestymiseen vaikuttavat entistä voimakkaammin tutkimuksen ja koulutuksen alueellinen ja paikallinen tarjonta sekä paikallinen aloitteellisuus. Yliopistot ovat avautuneet yhteiskunnan suuntaan muun muassa yliopistojen kolmannen tehtävän kautta, joka korostaa yliopistojen aluekehitys vastuuta. Alueen menestyksekkään toiminnan kannalta keskeisessä vuorovaikutuksessa ovat yliopistot, elinkeinoelämä ja kaupungin hallinto.

Turun kaupungin, Turun yliopiston ja Åbo Akademin yhteisessä kaupunkitutkimusohjelmassa tehdään kaupunkien kehitystä koskevaa monitieteistä akateemista tutkimusta, joka sisältää myös maan sisäisen ja kansainvälisen muuttoliikkeen vaikutukset alueelle. Ohjelman tavoitteena on tarjota työkaluja kaupungin päätöksentekoon sekä kehittää yliopistojen ja kaupungin johdon välistä tiedonvaihtoa. Tutkimusyhteistyötä suunnataan etenkin ohjelman kautta kanavoidulla tutkimusrahoituksella.

Ensimmäisen ohjelmakauden aikana (2009–2012; jatkettiin vuoteen 2013) tavoitteina olivat kehittää Turkuja sekä osaavana ja menestyvänä kaupunkina, ihmisläheisenä kaupunkina, kestävän kehityksen kaupunkina että hyvän hallinnon ja hallinnan kaupunkina. Siirtolaisuusinstituutissa toteutettiin kyseisellä kaudella Turun maahanmuuton kuva -tutkimus, joka tekijänä oli Kimmo Salminen ja tutkimuksen rahoitti Turun kaupunkitutkimusohjelma. Tutkimusohjelmassa on tuotettu runsaasti julkaisuita ja esimerkiksi Tutkimuskatsaukset ovat luettavissa ohjelman kotisivuilta.

Turun kaupunkitutkimusohjelman toinen kausi on käynnistynyt, ja se kattaa vuodet 2014–2017. Kaupunkitutkimusohjelma kytkee teemansa Turun 2029 kaupunkistrategian ohjelmiin Kilpailukyky ja kestävä kasvu sekä Hyvinvointi ja aktiivisuus. Vuonna 2029 Turku täyttää arvokkaat 800 vuotta, mihin vuoteen kaupunkistrategia on kytketty.

Helsingissä ja sen ympäristökunnissa on vastaavan tyyppinen yhteistyössä toteutettava Kaupunkitutkimus- ja metropolipolitiikka -tutkimus ja -yhteistyöohjelma. Se on metropolialueen korkeakoulujen, kaupunkien sekä kolmen ministeriön välinen tutkimus- ja yhteistyöohjelma. Ohjelman tavoitteena on edistää monitieteistä, kansainvälisesti korkeatasoista ja metropolialueen erityispiirteistä lähtevää kaupunkitutkimusta sekä siihen tuettavaa kehittämistoimintaa ja syventää sekä laajentaa metropolialuetta koskevaa tutkimus- ja kehittämis-yhteistyötä. Ohjelman teema kaudella 2015–2018 on Metropolialueen kestävän kasvun haasteet ja mahdollisuudet.

Turun sekä Helsingin ja sen metropolialueen toteuttamat kaupunkitutkimusohjelmat ovat osoitus ns. hyvästä käytännöstä viedä laaja-alaisesti aluekehitystä eteenpäin. Tämä malli olisi sovellettavissa myös muille alueille maassamme.

Aiheesta lähemmin:

Kaupunkitutkimus ja metropolipolitiikka -ohjelma.
<http://www.helsinki.fi/kaupunkitutkimus/ohjelma/index.htm> – Luettu 30.1.2015.

Tervetuloa lehtihyllylle

Lilli Kojo

Siirtolaisuusinstituutin kirjastoon tulee ulkomaisia kausijulkaisuja, joista suurinta osaa ei ainakaan paperiversiona löydy muista suomalaisista kirjastoista. Vaikka verkkojulkaiseminen on yleistynyt, eivät kaikki lehdet ole siihen kuitenkaan siirtyneet ja jotkut verkkoversiot ovat puolestaan maksullisia. Monet lukijat myös suosivat yhä paperiversiota ja mikäli lukijalla ei ole yhteyksiä yliopistoon, voi maksullisiin verkkojulkaisuihin pääseminen olla hankalaa. Esitelen muutaman kausijulkaisun, joita kirjastomme tulee. Näistä julkaisuista voi olla runsaasti hyötyä ja iloa, erityisesti jos lukija osaa muitakin kieliä kuin suomea ja englantia. Kirjastomme tarjontaan voi tarkemmin tutustua myös verkkosivuillemme.

Kaksi Siirtolaisuusinstituutin kirjastoon tulevista ulkomaisista kausijulkaisuista löytyy myös muutamasta muusta suomalaisesta tieteellisestä kirjastosta. **Labour / Le travail** on Kanadalainen julkaisu, jonka artikkelit ovat englannin- ja ranskankielisiä. Julkaisu keskittyy työväentutkimukseen, mutta mukana on usein artikkeleita, joissa on myös siirtolaisuusteema. Labour löytyy myös verkosta, mutta sen kahden viimeisimmän numeron lukeminen on maksullista. **IMIS-Beiträge** on saksalainen ja saksankielinen julkaisu. Sitä julkaisee Institut für Migrationsforschung und Interculturelle Studien Osabrükin yliopistossa. Julkaisu on vapaasti luettavissa verkossa.

Migracijske i etničke teme sisältää nimestään huolimatta pääasiassa englanninkielisiä artikkeleita, mutta myös kroatiaa, ranskaa ja venäjää käytetään. Julkaisija on Zagrebissa sijaitseva Institute for Migration and Ethnic Studies, siis Kroatian versio Siirtolaisuusinstituutista. Julkaisu löytyy verkosta. Myös Slovenian Migration Institutin **Two Homelands / Dve Domovini** on kokonaisuudessaan verkossa. Kyseessä on monikielinen julkaisu, mutta suurin osa artikkeleista on sloveeniksi. Englannin-

kielisiäkin artikkeleita toki löytyy; viime vuoden viimeisestä numerosta voisi vilkaista esimerkiksi tutkijoiden Rogelja & Hladnik artikkelia *The voices of women migrants between past and present*. Polish academy of sciences julkaisu **Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny** koostuu puolan- ja englanninkielisistä artikkeleista. Myös tämän julkaisun artikkelit ovat ladattavissa heidän verkkosivuiltaan.

Kansainvälisen muuttoliikkeen keskus Pariisissa julkaisee **Migrations Société** -lehteä. Tämä julkaisu on ranskankielinen ja tarjoaa kieltä taitavalle useita mielenkiintoisia artikkeleita siirtolaisuuden historiasta ja nykyhetkistä. Vuoden 2014 viimeisen numeron teemana oli ensimmäinen maailmansota ja sen aikaansaamat muuttoliikkeet. Julkaisun artikkeleita on luettavana verkossa, mutta kokonaisia lehtiä ei ole mahdollista ladata.

Kirjastomme varsinaisia helmiä ovat Roomassa sijaitsevan The Centre for Migration Studiesin julkaisema, täysin italiankielinen **Studi Emigrazione** ja australialaisen Deakin Universityn **Journal of Intercultural Studies**. Studi Emigrazionen artikkeleista on verkossa saatavilla vain tiivistelmät ja Journal of Intercultural studies tarjoaa artikkelinsa luettavaksi verkossa maksua vastaan. Mikäli esimerkiksi lehden viimeisimmästä numerosta löytyvä Anita Harrisin artikkeli *Conviviality, conflict and distanciation in young people's local multicultures* kiinnostaa, suosittelemme käyntiä kirjastossamme.

Siperian-kirjeitä Siirtolaisuusinstituutin arkistolle

Jarno Heinilä

Siirtolaisuusinstituutin arkisto on vastaanottanut arvokkaan, 1930-luvun loikkarisiirtolaisuutta Neuvostoliittoon koskevan aineiston, jonka rungon muodostavat nuoren kotkalaislähtöisen miehen Siperiasta lähettämät kirjeet äidilleen ja veljelleen Suomeen. Aineisto toimitettiin arkistolle digitaalisessa muodossa. Lisäksi kirjeistä on aineistossa myös puhtaaksikirjoitukset. Aineiston lähettämisestä sekä kirjeiden puhtaaksikirjoittamisesta vastasi rouva Aino Ilkkala.

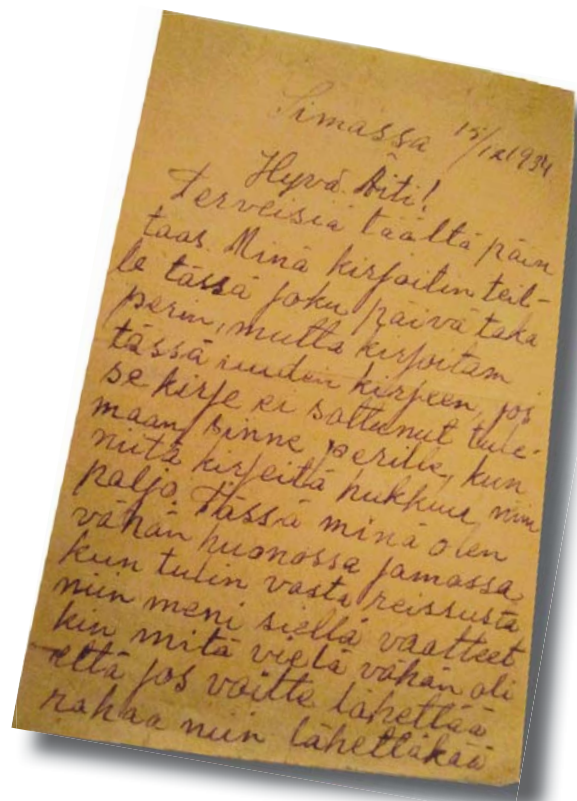
Kirjeiden kirjoittaja Niilo Ranta (s. 1911) oli yksi tuhansista laittomasti Neuvostoliittoon menneistä suomalaisista ns. loikkareista. 1930-luvun alun suuren laman mukanaan tuoma pula-aika oli työntänyt hänet ja monen muun lähtemään synnyinmaastaan. Perille päästyään Ranta oli pian joutunut Siperiaan Ziman kaupunkiin, missä hän asui parakissa 80:n muun suomalaisen kanssa. Perheelleen vv. 1931–1935 lähetettyjen kirjeiden perusteella Rannan Siperiassa oleskelua leimasivat kova työnteke sekä ruoan, rahan ja vaatteiden vähyys; pehmeitä paketteja kulkikin säännöllisesti, joskin hitaasti, Kotkasta Zimaan.

Viimeisessä säilyneessä kirjeessään tammikuulta 1935 Ranta kirjoitti kyselleensä Moskovasta asiansa vireillepanosta todeten tuonnempana kirjeessä toiveikkaasti: ”eiköhän sitä tämän vuoden aikana olla siellä mailla”. Kaiketi asia, johon Ranta viittasi, koski anomusta palata Suomeen. Niilo Ranta ei kuitenkaan koskaan palannut kotimaahansa. Hänen kohtalonsa on jäänyt epäselväksi, koska yhteydenpito Suomeen on ilmeisesti katkennut yllämainitun kirjeen jälkeen.

Aineistossa on kirjeitä Niilo Rannan lisäksi myös Alma Koskelta, joka asui Zimassa samaan aikaan Niilo Rannan kanssa. Alma oli myös lähtöisin Kotkasta. Vuonna 1957 edelleen Zimassa elänyt Koski kirjoitti kirjeessä Rannan äidille, miten Niilo oli 20 vuotta ai-

emmin matkustanut toisten miesten kanssa jonkin ” ja enempiä en tiedä hänestä mitään”. Samassa kirjeessä hän pyysi vielä lähettämään Niilon henkilötiedot selvittääkseen tämän kohtaloa. Jos Alma Koski saikin tiedot käyttöönsä, ei niistä ollut apua. Niilo Rannan jälkien häviäminen 1930-luvun puolivälin jälkeen viittaisikin lähinnä Neuvostoliiton johtaja Josif Stalinin samoihin aikoihin käynnistämiin mielivaltaisiin vainoihin, joiden seurauksena myös tuhannet suomalaiset menettivät henkensä.

Rouva Aino Ilkkalan aineisto on tärkeä lisä alan tutkijoille ja yleensäkin suomalaisten kohtaloista Neuvostoliitossa kiinnostuneille.

Miksi nuori radikalisoituu ja käy pyhää sotaa?

Markku Mattila

Viime aikoina olemme saaneet kuulla ja lukea maahanmuuttajataustaisten nuorten radikalisoitumisesta ja lähtemisestä jihadistiseen ”pyhään sotaan”. Ilmiö on herättänyt ihmetystä ja selityksen perään on kysely. Mielestäni lähelle ongelman ydintä osui Helsingin Sanomien artikkeli (18.2.2015, B8). Se oli aliotsikoitu ”Pyhään sotaan lähtijöitä leimaa liiallinen halu tehdä oikein ja elää merkityksellinen elämä”.

Avainsana on *merkityksellinen*. Niin maahanmuuttajanuoret kuin kantaväestönkin nuoret haluavat elämäänsä nimenomaan merkityksen, tarkoituksen. Elämän tarkoituksiksi ei kaikille nuorille riitä esimerkiksi välineellinen koulunkäynti eli opiskelu vain elämässä ”menestymisen” keinona tai omaan itseensä keskittyvä konsumerismi. Nuoret haluavat elämälleen näitä korkeamman, puhtaamman ja ihanteellisemmän merkityksen.

Suomalaisen kantaväestön kohdalla on jo vuosia puhuttu huolestuneeseen sävyyn ”kettutyttöilystä” (ympäristötietoisuudesta sisältäen eläinten oikeudet) tai vaihtoehtoisten toimintatapojen etsimisestä, esimerkiksi anarkismista. Historiallisesti sama merkityksen etsintä on ollut moottorina esimerkiksi hippiliikkeessä, Suomen 1960-luvun kulttuuri-radikalismissa, eurooppalaisessa 1960–1970-luvun terrorismissa, punk-liikkeessä tai vaikkapa nuoruusiän uskoon tulossa rippileirillä.

Jihadismi on ilmiönä samaa sukua. Se tarjoaa elämälle selityksen, suunnan, tarkoituksen ja merkityksen. Se myös puhuttelee sekä kantaväestön että maahanmuuttajien lapsia, sillä kumpiakin on lähtenyt jihadistien riveihin. Tämä osoittaa, ettei se ole niinkään kulttuurisidonnaista vaan enemmänkin ikäkausisidonnaista.

Maahanmuuttajien ryhmässä ilmiö koskee nimenomaan toisen sukupolven nuoria. He ovat syn-

tyneet ja kasvaneet maassa, joka on heidän vanhemmilleen uusi kotimaa. Usein he kasvaessaan havaitsivat, että huolimatta kantaväestön kanssa vietetystä yhteisestä elämästä, koulutuksesta, kokemusmaailmasta ja kielestä, he aina yhä ovat ’toisia’. Tätä heijastavat tässäkin tekstissä käytetyt termit ”maahanmuuttajataustainen” tai ”toisen sukupolven” maahanmuuttaja. Maahanmuuttajuudesta ei koskaan näytä pääsevän eroon. Toiseus vielä korostuu sellaisissa ’valkoisissa’ maissa kuin Suomi. Niissä vallitsevasta ihonväristä poikkeavan värin omaavat ovat jatkuvasti silmätikkaina.

Nämä toisen sukupolven nuoret kokevat usein karvaasti, että vanha hokema ”reenaa, reena, pääset porukkaan” ei pidä paikkaansa. Porukkaan ei ole pääsyä. Vienee sukupolven tai kaksi ennen kuin esimerkiksi Suomesta tulee ’värisokea’ yhteiskunta. Se saavutetaan vain lasten ja nuorten integroitua vapaasti keskenään. Kysyin kerran maahanmuuttajapainotteista koulua käyviltä (kantasuomalaisilta) lapsilta, oliko koulussa ulkomaalaisia. Heidän mukaansa ei ollut. Lähemmässä keskustelussa kävi ilmi, että yksi jos toinenkin luokkatoveri oli syntynyt Suomen ulkopuolella tai hänellä oli ulkomailla syntyneet vanhemmat. Silti ulkomaalaisia luokkatovereita ei ollut. Juuri näin sen pitää ollakin.

Käytännön opetus tästä esimerkistä on se, että lasten ja nuorten – ja myös aikuisten – on ”päästävä porukkaan”. Maassa oleskelevat ihmiset pitää pystyä liittämään osaksi väestöä niin, että samat mahdollisuudet ja velvollisuudet aukeavat kaikille. Kyse on jo täällä olevista ihmisistä. Täällä olo on tosiasia, joka pitää hyväksyä ja jota pitää kunnioittaa. Heiltä ei pidä tiedustella sanallisesti tai sanattomasti ”koska muuten aiot lähteä täältä”. He nimittäin saattavat lähteä ihan muuhun seuraan, kuin tiedustelijat olettavat.

Tal vid Centrets invigning

Magnus Enlund

Centret för Svenskfinland invigdes den 9 februari 2015. Härnäst presenteras ett tal som hölls vid invigningen:

"I samband med min forskning om emigrationen till Nordamerika och Sverige fann jag vilken kraft, vilken enorm betydelse detta med att flytta till olika ställen har haft för finlandssvenskarna. Och den finlandssvenska identiteten. Man kan tala om en slags rörlighetskultur eller en mobilitetstradition. Finlandssvenskarna har bott på kusttrakterna i vårt land, nära vattnet och under århundrandens lopp rest runt till olika världsdelar. Flera har också kommit tillbaka. Innovationer i vårt land har ofta fötts som en följd av migrationen.

Jag tog kontakt med forskare Kjell Herberts och under hösten 2013 började vi visionera om ett potentiellt institut som skulle fokusera på forskning och dokumentation av emigrationen. Tanken om att integrera in immigrationen kom en aning senare in i bilden. Äldre forskare Krister Björklund vid Migrationsinstitutet i Åbo blev eld och lågor av idén. När så de första sonderingarna inleddes visade chefen Ismo Söderling stort intresse för saken.

Slutresultatet blev att en finlandssvensk enhet inom Migrationsinstitutet grundades våren 2014. De finlandssvenska fonderna har visat sig vara välvilliga till vår idé och stöder vår verksamhet under en tre års period. Vi hoppas givetvis att Undervisnings- och kulturministeriet kan ta över finansieringen sedan. Eller att andra lösningar kan hittas. Det är också mycket tack vare Kronoby kommun och Kronoby folkhögskola som Centret har fått sin hemvist här.

Verksamheten är ännu i sin linda men vi har fått en god start och god respons redan nu. Svenskfinland har mycket att ge forskningen inom migration. Vi är föregångare i att ta emot invandrare, vilket exempelvis forskningen om Närpesmodellen visar.

Låt oss dra nytta av den effekt som kunskapen om migrationen kan ge, ja ge även på en nationell nivå.

Tack till alla som varit med och arbetat för detta ändamål. Jag hoppas på fruktbara och framgångsrika år för den kommande verksamheten."

Vid Centrets invigning fylldes salen med folk. Bild: Jouni Korkiasaari.

I samband med invigningen togs ett gemensamt porträtt av föreläsarna. Från vänster: Folktingets generalsekreterare Markus Österlund, Svenska Kulturfondens direktör Leif Jakobsson, Integrationskonstut Emina Arnautovic, Forskare Kjell Herberts, Projektledare Magnus Enlund, Kronoby kommundirektör Michael Djupsjöbacka, Migrationsinstitutets direktör Ismo Söderling, Rektor för Kronoby folkhögskola Tom Hansén. Bild: Jouni Korkiasaari.

Konferens vid Rautalampi, projekt OMSKOGEN

Den 10–13.11.2014 hölls en konferens i Rautalampi i Finland inom ramen för projektet OMSKOGEN. Arrangör var Värmlands museum och Migrationscentret i Karlstad. Migrationsinstitutet/Centret för Svenskfinland var representerad av undertecknad projektledare Magnus Enlund.

Projektet Omskogen riktar sig till ungdomar som har en stark koppling till Finnskogen och dess kulturarv. Syftet med projektet är att ungdomarna får berätta om sig själva och sin identitet utifrån sitt geografiska område. I praktiken går projektet ut på att skolelever dokumenterar detta tema via egna mobiltelefoner. Slutresultatet kommer att bli en utställning, som kommer att visas i Finland, Sverige och Norge.

Programmet under seminariedagarna var seriöst och intressant. Under filmpedagog Mattias Westgårds ledning fick vi utöva intressanta uppgif-

ter, bland annat begreppet storyboard blev bekant under seminariet.

Inkvarteringen vid konferensen var oförglömlig upplevelse. Övernattningen skedde vid Korhola herrgård. Kanske är undertecknad van med en aning lyxigare faciliteter, men utrymmena var inte riktigt av det senaste skriket. Miljön var dock hemtrevlig.

Vi fick också bekanta oss med Rautalampi museum och besöka både den lutherska och den ortodoxa kyrkan i staden. Detta under museichef Leni Kuokkaris ledning.

Rautalampi kommun bjöd oss seminariedeltagare sedan på en kvällsmåltid vid Ropola herrgård. Maten var något av det bästa jag någonsin ätit. Allt enligt traditionellt recept från Savolax. I programmet ingick sång och musik på kantele. En minnesvärd och även en gastronomisk upplevelse.

Lätt mobil utrustning som hjälpmedel vid dokumentation av migration

I projektet Omskogen används lätt mobil utrustning som hjälpmedel vid dokumentation av frågor kring kulturarv. Tekniken kan dock även användas vid dokumentation av migration.

Det är allmänt bekant att den tekniska utvecklingen gått snabbt framåt den senaste tiden. Ny teknik kan med fördel användas på många olika sätt. Också vid dokumentationen av migration kan man använda sig av tekniska hjälpmedel. Visuellt teknik kan allt mera användas av en bred allmänhet. Skoleleverna har under 2000-talet vant sig att använda visuellt utrustning, framför allt då mobiltelefoner, men också så kallade tabletter.

I Sverige har man under den senaste tiden använt lätt mobil utrustning i projekt som berör kulturarv. Med handledda filmpedagoger har man i Sverige genomfört projekt även riktade till barn och ungdomar. Visserligen är användningen av lätt mobil utrustning (mobiltelefon och tabletter) sådana sammanhang i barnskolorna ännu.

Fördelen med användningen av mobiltelefoner och tabletter i pedagogiskt syfte är att eleven själv får vara med redan från början och skapa struktu-

ren i undervisningen. Beroende på tema kan eleven lära sig mycket, som är till nytta i framtiden. Dels kan eleven praktisera sina tekniska kunskaper, men dels kan eleven vid intervjusituationer lära sig nya färdigheter inför kommande eventuella journalistyrken.

Vid sidan av ovan nämnda fördelar, är förutom själva processen också substansen i projektet givetvis viktig. När eleven får konfronteras exempelvis med olika kulturer i samband med filminspelningar med mobiltelefon och tabletter, såsom man gjort i Sverige, tvingas eleven att ta själv ställning till temat.

Mobiltelefon och tabletter som instrument vid dokumentation behöver inte begränsa sig till skolelever, även seniorer kan använda sig av denna typ av utrustning i samband med dokumentation av migration. Lätt mobil utrustning kan tillämpas bland annat i släktforsknings sammanhang, där släktforskare vill dokumentera sina förfäders öden. Den nya tekniken har tillfört mycket. Gemene man kan med lite assistans filma och redigera själva filmklipp, och på det sättet dokumentera en svunnen tid.

Siirtolaisuusinstituutin valtuusto kokoontui 28.11.2014. Kuvassa vasemmalta Pekka Tiainen, Susanna Merikanto-Timonen, Aaro Harjunpää, Taru Luukkala-Viitanen, Jussi Nurmi, Riitta Pyykkö, Holger Weiss, Keijo Virtanen, Arno Tanner, Tom Sandlund, Tiina Pensola, Heikki Saarento, Ann-Catrin Östman, Ismo Söderling, Juhana Tuomola, Ilari Karppi ja Sakari Itähaarla. Kuva: Kirsi Sainio.

Siirtolaisuusmuseon kuulumisia Tellervo Lahti

Suomen Siirtolaisuusmuseo sai huomattavia lahjoituksia viime vuoden aikana. Suomen Kulttuuri-rahasto lahjoitti Jorma Pohjanpalon arvokkaan ja laajan kokoelman, joka sisältää esineitä, valokuvia, kirjoja ja leikekansioita sekä taideteoksia. Materiaali tulee täydentämään Australian suomalaisista kertovaa näyttelyämme, jonka kehittämiseen panostamme kevään aikana. Toisen suuren lahjoituksen teki valokuvaaja Vesa Oja. Hän luovutti Siirtolaisuusmuseolle Finnish -valokuvanäyttelynsä teokset, joita on kaikkiaan 64. Osa näyttelyn kuvista tulee pysyvästi esille perusnäyttelyymme ja osasta laadimme teemoittain pienempiä näyttelyitä, joita kierrätämme maakunnassamme ja mielellämme etäämmälläkin, mm. koulujen ja erilaisten muiden yhteisöjen näyttelytiloissa.

Australian suomalaisia esittävä valokuvakokoelmamme karttui useallakin lahjoituksella. Esa Hakala täydensi Maailman Raitin näyttelyä alkuperäisellä Hakalan talon aineistolla. Pohjois-Amerikan siirtolaisuuteen liittyvää esineistöä ja arkistomateriaalia lahjoitettiin moneltakin taholta. Kokoelmiin saatiin vihdoin myös 1800-luvun lopun Amerikan passeja. Kiitämme kaikkia lahjoittajia kokoelmiemme täydentämisestä ja toimintamme tukemisesta!

Näyttelyitä siirtolaisuudesta

Suomen Siirtolaisuusmuseossa on useita pysyviä näyttelyitä Pohjois-Amerikan suomalaissiirtolaisuudesta. Varsinaisen perusnäyttelyn ohella on pienimuoroisia aihetta valaisevia esittelyitä. Yhdysvaltalaisen Bob Kiskanen valokuvat esittelevät suomalaissiirtolaisten farmien rakennuksia, mukana on myös henkilökuvia suomalaissiirtolaisista ja jälkipolvista. Kanadalaisen Thomas Koivukankaan valokuvanäyttely esittelee Kanadan suomalaiskohteita, ns. utopiasirtokuntia. Peräseinäjokelaissyntyisen John G. Annalan vaiheita USA:n Fitchburgissa Massachusettsissa esitellään näyttelyllä ja sen ohella myös pienoisenäytelmällä, joka on hänen elämän-

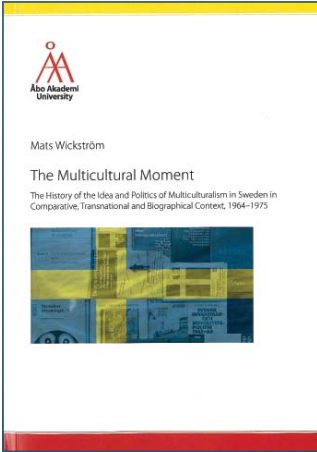
työnsä ja testamenttinsa pohjalta saanut nimen Miljoonan dollarin kirkonkylä. Pysyvästi esille asetetaan myös huomattavasta suomalaisjuurisesta Emil Hurjasta kertova pienoisenäyttely.

Amerikansuomalaista keramiikkataidetta

Kevätkauden uudet näyttelyt Suomen Siirtolaisuusmuseoon tulevat USA:n suomalaisten piiristä. Lenore Lampi on Duluthissa asuva suomalainen sukujuuret omaava keramiikkataiteilija, jonka näyttely avataan maaliskuussa. Toinen keramiikkataiteilijamme on seinäjokelaissyntyinen Pirjo Polari-Khan, joka on muuttanut Yhdysvaltoihin n. 35 vuotta sitten. Hänen taidettaan asetetaan esille keväällä myös. San Josessa Kaliforniassa asuva Pirjo Polari-Khan on myös runoilija ja muusikko. Hän on tullut Suomeen vierailulle ensi kesänä ja on lupautunut esiintymään Lännen Päivän tapahtumassamme elokuussa.

Heikinpäivä Amerikan malliin

Heikinpäivää, St Henrik's Day, vietettiin Siirtolaisuusmuseolla jälleen USA:n Michiganin Hancockin tapaan tammikuun lopulla ja viimeisenä viikonloppuna. Markkinatunnelmaa elävöitti jo perinteeksi muodostunut saappaanheittomestaruuskilpailu ja juhluutta toi Vuoden Heikin julkistaminen. Kriteerinä Vuoden Heikiksi valitsemisessa on Peräseinäjoen matkailun kehittämisessä ansioituminen. Yhteistyössä paikallislehden kanssa hoidetun yleisöäänestyksen voitti monipuolisesti ja aktiivisesti matkailun eteen vapaaehtoistyötä tehnyt Reijo Ilomäki, joka oli myös raadin suosikki. Hänen panoksensa Peräseinäjoen matkailun markkinoimisessa mm. valtakunnallisilla messuilla on hyödyttänyt myös Suomen Siirtolaisuusmuseota ja Maailman Raittia.

Wikström, Mats: The Multicultural Moment. The History of the Idea and Politics of Multiculturalism in Sweden in Comparative, Transnational and Biographical Context, 1964–1975. Doctoral Thesis in General History. Åbo Akademi University, Turku 2015. 325 p. ISBN 978-952-12-3133-9.

Yhtenäisestä kansankodista monikulttuuriseen yhteiskuntaan – aatehistoriallinen näkökulma Ruotsissa käytyyn poliittis-ideologiseen keskusteluun vuosina 1964–1975.

Historioitsija Mats Wikström on paneutunut artikkelipohjaisessa väitöskirjassaan merkittävään vaiheeseen ruotsalaista lähihistoriaa. Tutkimuksessaan 'The Multicultural Moment' hän tarkastelee aatehistorian ja poliittis-ideologisen keskustelun kautta, millä tavoin Ruotsi on eurooppalaisittain merkittävänä edelläkävijänä luonut monikulttuuriseen politiikkaan sitoutuneen yhteiskuntamallinsa.

Wikström lähestyy tutkimusaihetta sekä kansainvälisesti vertailevasta että henkilöhistoriaan nojautuvasta näkökulmasta. Vertaileva teema sisältää kuvauksen käsitekeskustelusta, jonka kautta hahmotetaan ideologis-retorista muutosta yhtenäistävistä kansankodin ilmapiiristä kohti monikulttuurista integraatioajattelua. Kansainvälisenä vertailukohteenä on Tanskassa ja Kanadassa käyty monikulttuurisuuteen linkittyvä poliittinen keskustelu. Kanadassa monikulttuurisuuspolitiikka virallistettiin vuonna 1971, kun taas Tanskassa ajatus ei saanut vastakaikua. Osittain juuri Kanadan esimerkin pohjalta Ruotsi hyväksyi ensimmäisenä eurooppalaisena valtiona monikulttuuriseen ideologiaan perustuvan maahanmuutto- ja vähemmistölakinsa vain neljä vuotta myöhemmin. Tämä merkittävä käänne huipensi 1960-luvun puolivälissä aloittaneen 'maahanmuuttoasioiden työryhmän' työskentelyn sekä laajan yhteiskunnallisen keskustelun, johon Wikströmin tutkimuksensa otsikkossa viittaa.

Väitöskirjatutkimus rakentuu neljästä erillisestä artikkelista. Edellä mainittujen kohteiden lisäksi

hänen aiheenaan on kielikysymyksen politisoituminen, ei-ruotsalaisten vähemmistöjen äidinkielen opetukseen liittyvä keskustelu ja aktivismi, jossa ymmärrettävästi tulee vahvasti esiin ruotsinsuomalaisen vähemmistön merkittävä osuus 'puolikielisyyden' huolesta. Neljäs artikkeli käsittelee yksilöhistoriaan pohjautuvan analyysin kautta pääsihteerin Jonas Widgrenin edelläkävijän roolia monikulttuurisen maahanmuutto- ja vähemmistöpolitiikan muodostumisessa.

Tutkimuskysymyksenä – ja erillisten artikkeleiden kantavana teemana – Wikström pohtii, milloin, miten ja minkä vuoksi monikulttuurisuus poliittisena ideana määrittäyty ja muotoutuu keskeiseksi osaksi ruotsalaista yhteiskunnallista keskustelua. Vastavaa tarkastelua hän käy läpi myös maahanmuuttotutkimuksen ja maahanmuuttopolitiikan kannalta. Lisäksi hän vertailee Ruotsissa rakentunutta tilannetta suhteessa muihin länsieuroopan maihin sekä myös Kanadassa ja Australiassa jo aiemmin omaksutun virallisen monikulttuurisuuspolitiikan taustaan.

Väitöskirjassaan Wikström haluaa tuoda esiin yksilötoimijoiden merkityksen poliittisen muutoksen taustalla. Hänen mukaansa nämä ovat jääneet paitsioon kansallisen politiikan, instituutioiden tai ideologisten traditioiden rinnalla. Toimijoina hän näkee sekä etniset aktivistit, asiantuntijat että viranomaiset. Omassa tutkimuksessaan hän on aikalaiskeskustelua analysoiden tarkastellut, millaisia vaikutuksia tietyillä ilmauksilla ja niiden käytöllä on voinut olla suhteessa poliittiseen diskurssiin. Lähteinä hän on käyttänyt sekä puhuttua että kirjoitettua poliittista keskustelua, ja hyödyntänyt julkaistujen lähteiden rinnalla myös henkilöhaastatteluja.

Vierastyöläisten rajattu oleskeluoikeus

Ruotsi oli pitkään yhtenäiskulttuuriksi mielletty valtio, jossa vielä 1930-luvulle saakka maastamuutto oli yleisempää kuin maahanmuutto. Kuten esimerkiksi Suomesta, myös Ruotsista lähdettiin työn ja paremman elinkeinon toivossa mm. Yhdysvaltoihin ja Austraaliaan. Muuttoliike kääntyi vähitellen päinvastaiseen suuntaan mm. amerikanruotsalaisten paluumuuttajien ansiosta.

Toisen maailmansodan jälkeen Ruotsiin muutti liki 30 000 henkilöä Baltian maista sekä saman ver-

ran muita siirtolaisia. Näihin maahanmuuttajaryhmiin liittyen Wikström fokusoi keskustelua henkilöhistorian kautta, esimerkkeinä virolaiset Sven Alur Reinans ja Voldemar Kiviaed sekä puolanjuutalainen David Schwarz, joiden siirtolaisuuteen liittyvä aktiivisuus tutkimuksen kohteena olevana ajanjaksona on ollut merkittävää monikulttuurisuuspolitiikan muotoutumisessa Ruotsissa.

Vähitellen työperäinen maahanmuutto Ruotsiin alkoi kasvaa: erityisesti Suomesta pohjoismaisen yhteistyön ja liikkuvuussopimuksen myötävaikutuksella, mutta myös muualta Euroopasta. Muualta muuttaneiden ajateltiin asuvan vain tilapäisesti Ruotsissa, ja muuttavan työn päättyessä takaisin lähtömaahansa. Muuttoliikkeen laajenemisen myötä ensimmäisen kerran vuonna 1965 kysymys 'maahanmuuttajien sopeutumisesta' (*immigrant adjustment*) nousi esiin poliittisessa keskustelussa. Tämän seurauksena muutamaa vuotta myöhemmin, eli vuonna 1967, aiempi nk. vapaa turistimuutto (*tourist immigration*) ja Pohjoismaiden ulkopuolelta muuttavien oleskelulupa edellytti työ- ja asuinpaikkaa ennen maahantuloa. Tässä vaiheessa myös termi 'maahanmuuttaja' alkoi korvata termiä 'ulkomaalainen' hallinnollisena ja poliittisena käsitteenä. Samaan aikaan muotoutui uusi kansallinen tavoite: maahanmuuton ongelmallisuus käännettiin yhdenvertaisuudeksi, jonka pohjalta ruotsinkielien oppiminen ja ruotsalaiseksi tuleminen nousivat tavoitteiksi.

Wikström toteaa, että Ruotsi muuttui monikulttuuriseksi yhteiskunnaksi poliittis-ideologisesa mielessä yhden sukupolven aikana. Samanlaisesti toteutunut yhteiskuntarakenteen progressiivinen uudelleenorganisointi ja hyvinvointivaltiomallin rakentaminen myötävaikuttivat uuden ideologisen mallin esiintuloon – tosin vahvistamalla kaikille ulottuvaa hyvinvointia erityisesti 'ruotsalaisen kansankodin' ajattelutavan mukaisesti. Tuolloin monikulttuurisuuden ajatusta kohtaan nähtiin sekä edistäviä, että estäviä elementtejä.

Ruotsinsuomalaisten erityisasema suhteessa muihin vähemmistöihin

Toisen maailmansodan jälkeen Suomesta muutti Ruotsiin sekä suomen- että ruotsinkielistä väkeä.

Mats Wikström rinnastaa Will Kymlickan analyysia Kanadan monikulttuurisuuden rakentumisesta ja soveltaa käsitettä 'the difference white ethnics made' suomalaistaustaiseen vähemmistöön Ruotsissa. Suomen ja Ruotsin välinen pitkä yhteinen historiausta sekä ruotsinsuomalaisten vahva ammatillinen järjestyneisyys ja sitoutuminen työntekoon myötävaikuttivat siihen, että suomalaistaustaista vähemmistöä on pidetty 'kuin meitä' eli hyvin integroituneina ruotsalaiseen yhteiskuntaan.

Aiempaan tutkimukseen viitaten Wikström toteaa, että ruotsinsuomalaisiin liittyvä tutkimus suomeksi julkaistuna on jäänyt 'sokeaksi pisteeksi' tämän Ruotsin kannalta merkittävimmän maahanmuuttajaryhmän tutkimuksessa. Tästä poikkeuksena hän mainitsee kirjassa 'Suomalaiset Ruotsissa' (Korkiasaari & Tarkiainen, 2000) tehdyn ansiokkaan kuvauksen. Suomalais tutkijat ovat olleet kiinnostuneita enemmän kulttuuriin tai kulttuuri-identiteettiin liittyvästä näkökulmasta, eivät niinkään poliittis-ideologisesta keskustelusta suhteessa muuttoliikkeeseen.

Omassa tutkimuksessaan Wikström tarkastelee kielipolitiikan moniulotteisuutta ja tähän liittyntä keskustelua Suomessa ja Ruotsissa. Keskeisenä kohteena on kielikysymyksen politisoituminen Ruotsissa, johon liittyi mm. kielen ja oman äidinkielen merkitys sosiaalipoliittisena kysymyksenä. Kielipoliittiset – omakieliseen opetukseen liittyvät vaatimukset – olivat etnisten aktivistien kampanjoinnissa keskeisenä elementtinä. Paitsi että kielikysymys nähtiin pohjana sosiaaliselle ja poliittiselle yhdenvertaisuudelle, kielen osaamisen merkitystä perusteltiin myös mahdollisen paluumuuton kannalta.

Tosin hän myös muistuttaa siitä, kuinka vaatimaton tukea ruotsinsuomalaisten vähemmistöjoukkojen puolustaminen sai esimerkiksi Suomen hallitukselta tai silloiselta presidentiltä. Virallisen kielivähemmistöaseman ajaminen oli hajanaista, eikä sen vuoksi saavuttanut aktivistien esittämää tavoitetta vielä tuolloin.

Tutkimuksen johtopäätöksiä

Tutkimuksensa johtopäätöksinä Mats Wikström nostaa esiin seitsemän keskeistä piirrettä, jotka ovat myötävaikuttaneet monikulttuurisuuden ide-

an omaksumiseen (käsitteellisen, vertailevan, kansainvälisen tarkastelun näkökulmasta) ruotsalaisessa yhteiskunnassa. Ensinnäkin ajallinen ja käsitelmääritykseen liittyvä ulottuvuus, jossa Ruotsiin vaikutti Kanadassa käyty keskustelu ja poliittiset linjaukset. Toisena Wikström mainitsee yksittäisten etnisten aktivistien merkityksen. Tässä hän tuo esiin (aiemmin mainittujen aktivistien lisäksi) myös esimerkiksi Artturi Similän vaikutuksen monikulttuurisuusajatuksen muotoutumiseen ja vahvistumiseen Ruotsissa.

Kolmantena Wikström korostaa, että monikulttuurisuuden ideaa ei tuotu Ruotsiin valmiina, vaan se muokattiin omanlaisekseen yhteiskunnallisen keskustelun ja painopisteiden pohjalta. Neljäntänä johtopäätöksenä on etnisten aktivistien diaspora-ajatus, jonka pohjalta elämää uudessa kotimaassa ei rakennettu väliaikaisuuden tai lähtömaahan paluun pohjalta, vaan tavoitteena oli oman etnikulttuurisen aseman löytäminen osana ruotsalaista yhteiskuntaa.

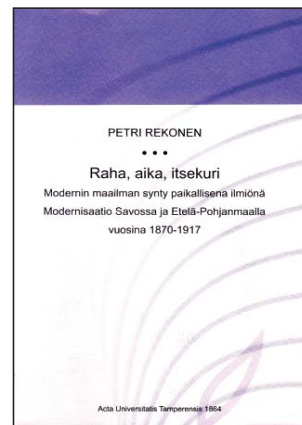
Viidentenä hän toteaa, että tuon ajanjakson keskustelussa kulttuuriset erot eivät olleet keskiössä niin vahvasti kuin esimerkiksi nykyään. Vasta myöhemmin nousi esiin mm. keskustelu uskonnollisista ääriliikkeistä, pakkoavioliitoista tai naisten alistaisesta asemasta. Tässä kohden Wikström muistuttaa, kuinka tärkeää on sitoa monikulttuurisuusdebatti historialliseen ajankohtaan ja nähdä siinä kontekstissa vaikuttavat piirteet.

Kuudes johtopäätös liittyy suomalaisten erityisasemaan. Erityisesti kielipoliittisten oikeuksien esiintuominen pohjusti yleisemminkin ajatusta vähemmistökuulttuurien asemasta ja oikeuksista osana yhteiskuntaa. Lopuksi Wikström nostaa esiin näkemyksen aatesuuntausten tai ideoiden leviämisestä; varsin nopeasti etnikulttuurisen monimuotoisuuden ajatus syrjäytti aiemman assimilaation pohjautuvan idean julkisessa keskustelussa. Hän muistuttaa, että muuttoliike oli tiukasti kontrolloitua ja että monimuotoiseen yhteiskuntaan ja sen hallinnointiin liittyvät kysymykset eivät olleet puoluesidonnaisia samalla tavoin kuin nykyisin.

Kuten Mats Wikström itse toteaa, moniulotteisella tutkimuksellaan hän on täydentänyt aukkoa, joka on liittynyt kyseiseen aiheeseen ja ajankohtaan. Ansiokkaasti hän käy läpi nykyisen monikulttuurisuuteen sitoutuneen ruotsalaisyhteiskunnan muotou-

tumista ideologis-poliittisen keskustelun ja toiminnan kautta. Tutkimus herättää lukijan mielenkiinnon yksilöhistorian merkitystä kohtaan. Kokonaisuuden hahmottamisessa lyhyt tiivistelmä tai muu kokoava osuus keskeisistä toimijoista, keskustelunavauksista ja hallinnollisista muutoksista olisi voinut auttaa lukijaa ja selkeyttää eri kohdista löytyvää tietoa. Jatkossa Wikströmin toivoisi paneutuvan vastaavalla analyysillä ajankohtaiseen siirtolaisuusdebattiin, jossa kärjistyksen suuntaan ja toiseen tulevat yhä vahvemmin esille.

Sari Vanhanen

Rekonen, Petri: Raha, aika, itsekuri. Modernin maailman synty paikallisena ilmiönä. Modernisaatio Savossa ja Etelä-Pohjanmaalla vuosina 1870–1917. Acta Universitatis Tampereensis 1864. Tampere 2013. 318 s. ISBN 978-951-44-9244-0.

Petri Rekosen tutkimus käsittelee suuren valtamerentakaisen siirtolaisuuden ajanjaksoa 1800-luvun modernisaatiokehityksen valossa. Väitöskirja jakautuu kolmeen osaan: Ensimmäisessä tarkastellaan siirtolaisuutta. Keskeisiä kysymyksiä ovat miksi siirtolaisuus Etelä-Pohjanmaalta oli 1800-luvun loppupuolella niin voimakasta, kun joistakin maakunnista, kuten Savosta, siirtolaisuus oli suhteellisen vähäistä? Oliko siirtolaisuus seurausta taloudellisista vai mentaalisisistä tekijöistä? Toisessa osassa kuvataan lähinnä kirkon väkilukutaulukon, maaherran vuosikertomusten ja Suomen virallisen tilaston valossa Suomen maaseudun taloudellista ja sosiaalista rakenteesta. Kolmannessa osassa tarkastellaan millä tavoin maalaisraivas oli omaksunut kapitalistisen mentaliteetin ja kuinka tämä ilmeni erityisesti suhteessa työnteeseen.

Siirtolaisuuden huippuvuosina 1800-luvun loppulla eteläpohjalaisten osuus oli reilu kolmannes kaikista siirtolaisista. Siirtolaisuus Savosta oli vaatimatonta tähän verrattuna. Väkiluvun kasvu ja tilat-

toman väestön osuuden kasvu 1800-luvun puolella välissä erityisesti Etelä-Pohjanmaalla on tutkimuskirjallisuudessa nähty perustavanlaatuisena siirtolaisuuden syynä. Ensin lähtivät talolliset, joiden tilakoko oli liian pieni perheen elättämiseen, ja sen jälkeen ns. irtain väestö. Talorahojen hakeminen Amerikasta on usein esitetty siirtolaisuuden tärkeimpänä vaikuttimena, koska suurin osa takaisen palaa-vista siirtolaisista oli talollisia ja talollisten poikia. Tämä selitys on Rekosen mukaan jossain määrin harhaanjohtava, koska tilaton väestö jäi suurelta osin Amerikkaan rakentamaan uutta tulevaisuutta, koska heillä ei ollut niin vahvoja syitä palata Suomeen kuin talollisilla ja talollisten jälkeläisillä. Kaikkia kansankerroksia koskettaneen siirtolaisuuden taustalla oli modernisaation leviäminen myös maaseudulle ja traditionaalisen ajattelun mureneminen.

Sellaisilla alueilla, missä vallitsi moderni käsitys yksilöstä ja hänen mahdollisuuksistaan, henkilökohtaisista kyvyistä oli hyötyä. Niiden varaan saattoi rakentaa elämänsuunnitelman, ja siirtolaisuus tuli varteenotettavaksi vaihtoehdoksi. Taloudellisen mielen omaava ihminen ymmärsi varsin nopeasti Amerikan siirtolaisuuden taloudelliset edut”, kuten Rekonen tiivistää. Tällainen kulttuuri oli selvimminkin vallalla ruotsinkielisellä Pohjanmaalla, mutta myös suurella osalla Etelä-Pohjanmaata.

Kapitalistinen tuotantotapa oli jo 1880-luvulla lyönyt itsensä läpi Etelä-Pohjanmaalla, jossa myös oli laajalle levinnyt rahatalous. Savossa taas noin kolmasosa palkoista maksettiin viljana tai raha- ja viljapalkan yhdistelmänä. Etelä-Pohjanmaalla vallitsikin yleisesti korkeampi elintaso kuin Savossa. Myös keinot rahan ansaitsemiseen olivat erilaiset. Kun Savossa tilaton väestö hankki rahaa metsätöillä ja kausiluontoisilla maataloustöillä sekä laittomalla viinanpoltolla, Etelä-Pohjanmaalla oli paljon talon ja pienen maatilkun omistajia, ja kotiteollisuus täydensi maataloustöitä. Myös karjatalouden nopea yleistyminen vaurastutti maakuntaa.

Yhteiskunnallinen kuri oli ankarampi Etelä-Pohjanmaalla kuin Savossa. Vähitellen kurista tuli kasvatuksen kautta sisäistetty itsekuri. Etelä-Pohjanmaalla työntekoa tarkkailtiin hyödyn näkökulmasta. Huomio kiinnitettiin tehokkaaseen työntekoon kuten myös työntekijöiden erilaisiin toivottaviin tai epätoivottaviin luonteenpiirteisiin. Savossa taas työnteko ja asumismuoto kietoutuivat usein toi-

siinsa hämärtäen palkkasuhteen ja yhteisöasumisen eroa. Talollisten ja tilattomien välinen kynnys oli usein matala. Tehokkaaseen työntekoon tai ihmisen luonteenpiirteisiin ei juuri kiinnitetty huomiota.

Näistä olosuhteista johtuen Etelä-Pohjanmaa ja Savo modernisoituivat hyvin eri tavalla. Etelä-Pohjanmaalla itsekuri, tehokkuus ja individualismi oli modernisaation ytimessä ja rahatalous moottorina kun Savossa rahatalous oli vasta kehitysvaiheessa metsäkauppojen ja metsätyön rahapalkkojen kautta. Yksilöllä oli siten paremmat mahdollisuudet asettaa tavoitteita elämälleen Etelä-Pohjanmaalla. Amerikan siirtolaisuus voidaan ymmärtää nopeamman modernisaation seurauksena.

Modernisaation vaikutuksesta siirtolaisuuteen kielii myös, että tilaton väestö kasvoi koko 1800-luvun ajan Etelä-Pohjanmaalla, mutta paljon voimakkaammin Savossa. Tilattomuus ja maatyöväestön alivuokralaisuus olivat siis huomattavasti yleisempiä Savossa. Liikaväestöä oli siis enemmän Savossa kuin Etelä-Pohjanmaalla, ja siten siirtolaisuuden paine olisi perinteisten selitysten mukaan ollut rakenteellisesti voimakkaampaa Savossa. Rekosen tutkimuksen mukaan Etelä-Pohjanmaan vauraus ja eetos oli tärkeämpi selitys siirtolaisuudelle. Sekä vuoden 1887 siirtolaisuusaalto että nopeasti kehittyvä karjatalous ja tämän myötä panostus meijereihin sekä heinäviljelyyn osuivat yksiin. Tämä merkitsee sitä, että Etelä-Pohjanmaalla oli varaa sijoittaa yhtäaikaista sekä Amerikan siirtolaisuuteen että karjatalouteen.

Rekosen tutkimustulokset ovat hyvin mielenkiintoiset, ja valottavat siirtolaisuutta ja sen syitä uudella tavalla. Tutkimuksessa käsitellään aiempi siirtolaisuustutkimus perusteellisesti ja kriittisesti. Rekonen ei hylkää aiemmissä tutkimuksissa tehtyjä johtopäätöksiä, pikemminkin oikaisee ja tarkentaa ja tarjoaa uusia selityksiä. Varsin kattavasta esityksestä jää valittavasti uupumaan taloudellisen järjestötoiminnan analyysi. Osuuskaupat, osuusmeijerit ja osuuskassat muodostivat myös tärkeän taloudellisen sektorin Etelä-Pohjanmaalla ja tukee tutkimuksen tuloksia.

Avoimeksi jää olisiko pohjalaisella kansanluonteella ja yritteliäisyydellä ollut oma osansa modernisaatiossa, vai loiko modernisaatio myytin tästä. Tämä onkin vaikeammin tieteellisesti tutkittavissa.

Krister Björklund

Palola, Tuomas: Amerikkalainen vai pohjoismainen? – Amerikan apostolis-luterilaisuus vuosina 1884–1929 (American or Scandinavian? American Apostolic Lutheranism 1884–1929), Suomen Rauhanyhdistysten Keskusyhdistys ry. Oulu 2014. 570 s. ISBN 978-951-843-251-0.

Lestadiolaisuuden historiaa Pohjois-Amerikassa

Amerikasiirtolaisuus sisältää muiden muuttoliikkeiden tapaan transnationaalisia piirteitä, aatteiden, uskontojen ja vuorovaikutuksen siirtymiä. Eriytyisen mielenkiintoisia esimerkkejä löytyy uskonnollisten suuntausten ja ryhmien siirtymisissä, jotka ovat myös oman aikamme keskeisiä kulttuurisia ja poliittisia kysymyksiä. Suomalaisen siirtolaisuuden historian kannalta tärkeä ja mielenkiintoinen kysymys on ollut lestadiolaisuuden kannattajien muuttoliike Amerikkaan. Itse asiassa suuren massasiirtolaisuuden alkuvaiheen suomalaiset amerikasiirtolaiset tulivat pääosin juuri vahvoilta lestadiolaisalueilta Tornionjokilaakson molemmilta puolilta, Ruotsin Lapista ja Norjan Jäämeren rannikoilta. Lestadiolaistaustaiset muuttajat tulivat eri valtioiden alueilta, puhuivat suomea, norjaa tai ruotsia. Heidän joukossaan oli myös saamelaistaustaisia.

Tuomas Palola on tutkinut kirkkohistorian väitöskirjassaan Pohjois-Amerikkaan siirtyneiden suomalaisten, jossain määrin myös ruotsalaisten ja norjalaisten mukanaan viemää henkistä perintöä, lestadiolaisuutta, sen asettumista uuteen ympäristöön, siinä tapahtuneita muutoksia ja syntyneitä uusia muotoja. Eriytyisen merkittävä kysymys on yhteydenpito ja sen muodot alkuperäalueen ja uuden ympäristön välillä. Toimintatapojen, aatteiden ja uskonnollisten näkemysten juurtuminen ja muovautuminen uuden maailman oloissa ei ollut aivan yksinkertaista. Yleiset elinolot, fyysinen ympäristö, toisenlainen yhteiskuntajärjestelmä, henkinen ilmapiiri, kirkollisten olojen erilaisuus - erityisesti amerikkalainen vapaakirkkojärjestelmä joka merkittävästi erosi suomalaisesta, ruotsalaisesta ja

norjalaisesta valtiokirkkotyyppistä - ja monet muut tekijät asettivat uudenlaisia toimintaedellytyksiä ja myös monia rajoituksia.

Tutkimuksen kohteena ovat lestadiolaisuusmuovautumiset aikavälillä 1884–1929, alkaen suuresta hajaannuksesta. Osa ryhmäkunnista seurasi melko läheisesti pohjoismaisia esikuviaan, osa pyrki omille linjoilleen ja aiheutti hämminkiä kaukaisilla lähtöalueillaan. Henkilökiistojen ja opillisten keskustelujen pohjalta lopulta muotoutuivat keskeiset ryhmät, ehkä merkittävimpänä tuloksena oli pohjoisamerikkalaisen Apostolis-Luterilaisen kirkkokunnan perustaminen vuonna 1928. Se kokosi ehkä noin puolet kaikista lestadiolaisuuden kannattajista, kun lisäksi oli muita kilpailevia suuntia. Uusia suuntauksia on eriytynyt lisää seuraavinakin vuosikymmeninä. Keskeiset kiistat ovat yleensä liittyneet opinkappaleiden tulkintaan, Raamatun ohjeiden noudattamiseen, ripin ja kasteen merkitykseen, maallikkojohtajuuteen, ja selvästi myös henkilöiden persoonallisuksien ja johtamistapojen aiheuttamiin riitoihin.

Palola pyrkii kokonaisvaltaiseen tutkimukseen, joka tässä yhteydessä tarkoittaa laaja-alaista, monipuolista historiaa. Tekijä pyrkii selvittämään, mitkä ryhmät vaikuttivat amerikkalaisessa lestadiolaisuudessa eli apostolis-luterilaisuudessa; millaiset olivat yhteydet pohjoismaiseen lestadiolaisuuteen, mikä oli kansallisuuden ja kielen, eli etnisen taustan, merkitys; ja mitkä olivat eri ryhmien dogmaattiset painotukset. Käsitykseni mukaan näistä kysymyksistä kolmas, amerikkalaistumiseen liittyvä, on painoarvoltaan suurin. Tutkimuksessa ei ole kuitenkaan ole juuri hyödynnetty amerikkalaistumiseen liittyviä teoreettis-käsitteellisiä tutkimuksia, joita viime vuosikymmeninä on tehty runsaasti. Tieteellisinä apukäsitteinä tai teorioina on hyödynnetty ryhmänmuodostuksen (Hogg 1987) ja ryhmäidentiteetin teorioita (Teifel 1987), joskin kovin niukasti. Tutkijalle olisi ollut hyvä perehtyä myös historian tutkimuksessa käytettyihin transnationaalisuuden ja verkostoitumisen käsitteisiin.

Maantieteellisesti tutkimus sisältää sekä Yhdysvallat että Kanadan. Koska ylivoimaisesti suurin osa 20 000–30 000 apostolis-luterilaisesta sijoittui Yhdysvaltain puolelle tuona aikana, Kanadan mukaanotto tuntuu turhalta. Tutkimus on rakennettu ajallisen muutoksen pohjalta. Tämä jaottelu on toimiva ja selkeä, vaikka paikoitellen mekaanisen tuntuinen

(esim. luvuissa 4. ja 5. ja ”suurten seurojen” käsittely). Olisi kannattanut problematisoida paremmin ko. vaiheissa merkittävänä pidetyt asiat.

Palola tuntee amerikkansuomalaista apostolis-luterilaisuutta koskevan kirjallisuuden hyvin. Tutkimusaineisto on vakuuttavaa, erittäin runsasta ja monipuolista, ja sitä on koottu sekä pohjoismaista että Pohjois-Amerikasta. Tutkimusmateriaali koostuu arkistolähteistä, painetusta alkuperäismateriaalista, haastatteluista, sanoma- ja aikakauslehdistä, aikalaiskirjallisuudesta ja tutkimuskirjallisuudesta. Voi kuitenkin huomata, että monissa yhteyksissä (esim. ”suuret seurakunnat”) ei käytetty aineisto aina tarjoa mahdollisuutta päästä ns. kulissien taakse, jolloin päätelmiä on pitänyt tehdä lähinnä aloitteiden ja kokousten loppulauselmien sisällöistä. Siksi esim. lehdistössä käyty keskustelu olisi voinut olla esillä vielä nykyistä paremmin.

Sosiaaliselta taustaltaan valtaosa apostolis-luterilaisista kuului työväestöön. Apostolis-luterilaisuuden asenne järjestäytyneitä työväenliikettä vastaan näyttäytyy työssä kovin jyrkkänä. Kuitenkin siinä on mainittu joitakin esimerkkejä, jotka kertovat jakaantuneista mielipiteistä tässä suhteessa (esim. saarnaaja Itäsen tapaus, sekä viittaukset ”suurten seurojen” keskustelunaiheisiin kuten lakkoihin ja ammattiliittoihin), joten asia ei ole aivan itsestään selvä.

Tutkimuksen kannalta tärkeä amerikkalaistumisen kysymys tulee käsittelyyn esimerkiksi seuraavien asioiden yhteydessä: siirtolaisen asema yhteiskunnassa, työ, vapaa-aika, lainsäädäntö, lakot, koulutus, kielikysymykset (englannin kielen käyttö), suhteet muihin etnisiin ryhmiin, ensimmäisen maailmansodan vaikutukset (keskustelut esivaltauskollisuudesta ja sen osoittamisesta, ks. s. 214–220) sekä kieltolaki. Jäädään siis kysymään, mitä amerikkalaistuminen todella merkitsi, oliko se pakottavaa vai vapaaehtoista, miten kilpailevat apostolis-luterilaisuuden suuntaukset suhtautuivat eri kysymyksiin? Kielikysymystä tarkastelemalla Palola osoittaa hyvin, että monet apostolis-luterilaiset olivat aktiivisia englannin kielen käytön levittämisessä. Tämä piirre kertoo samalla kyseisen amerikkansuomalaisen ryhmän pitkään jatkuneesta läsnäolosta Yhdysvalloissa ja siten siirtolaissukupolvien amerikkalaistumisen tilanteesta.

Tärkeä kysymys Palolan tutkimuksessa on myös selvittää, ketkä johtivat apostolis-luterilaisuutta ja

miten sitä johdettiin. Yksilövaikuttajat nousevat tällöin esille. Heitä on ollut paljon - saarnaajia, pappeja ja erilaisia maallikkojäseniä. Maallikoista Palola nostaa esiin ”amerikkalaistuneet” apostolis-luterilaiset liikemiehet. Lukijan huomiota kiinnittää se, että naisten osallistuminen jää väitöskirjassa kovin vähälle huomiolle, vaikka heidän osuutensa jäsenistöstä oli noin puolet. Väitöskirjan tekstissä ja lähdeviitteissä on selviä viitteitä naisten aktiivisesta panoksesta apostolis-luterilaisten yhteisöissä (esim. Ida Nummi ja Maria Manley). Tästä aiheesta voisi ehkä jopa tehdä oman erillisen tutkielmansa. Erikoista on myös, ettei tutkimuksessa mainita sanaakaan osuustoiminnasta ja osuusliikkeistä, joka on ollut amerikkansuomalaisten yhteisöjen yksi tunnusomaisimmista piirteistä varsinkin Keskilännessä eli apostolis-luterilaisuuden vahvalla alueella.

Väitöskirjan yksi keskeinen kysymys liittyy yhteydenpitoon vanhaan maahan eli Suomen lestadiolaisalueille, Tornionjokilaaksoon, Ruotsin Lappiin (Jällivaara, Lannavaara) ja Norjaan (”Vesisaaren hajaannus”). Yhteydenpito puolin ja toisin oli vilkasta – saarnaajia ja pappeja tuli ja meni jatkuvasti ja postin kuljetti kirjeitä. Tarkoitus oli kysyä neuvoja, kertoa kuulumisia, ohjeistaa, antaa tukea kulloinkin oikeassa olevalle ryhmälle ja tehdä puhujamatkoja eri paikkakunnille. Lähetit raportoivat ja jakoivat tietoa. Tämä kaikki kertoo paitsi verkostoista, asettaa myös kysymyksen valtasuhteista. Kuka johti apostolis-luterilaisia, olivatko he vain heijastumia vanhasta maasta vai toimiko suhde toisinkin päin? Palolan mukaan voidaan nimittäin myös havaita, miten kiistat Pohjois-Amerikasta heijastuivat Euroopan pohjoisosiin. Mutta miten pohjoismaista lestadiolaisuutta johdettiin, mikä oli sen uskonnollisen yhteisön rakenne, miten merkittävästi esim. Ruotsin Lapista tai Kittilästä puututtiin asioihin, kuka ja miten viestejä välitti, kuka vaikutti keneen? Näistä asioista on paljon tietoa, mutta kokonais kuvan saaminen ei ole aivan helppoa.

Palolan tutkimusotteelle on ominaista toteava käsittelytapa ja runsas, paikoin yksityiskohtainen lähdetietojen esittäminen. Monipuolisempi siirtolaisuuden historiaan, amerikkalaistumiseen, transnationalismiin ja verkostoitumiseen liittyvien käsitteiden ja teorioiden käyttö olisi vahvistanut analyttisempää otetta. Väitöskirjan teksti on ilmaisultaan sujuvaa ja huoliteltua asiasuomea. Palola pyr-

kii selittämään lukuisat aiheeseen liittyvät ”sisäryhmäläiset” usein melko värikkäiltä kuulostavat ilmaiset. Hän on myös laatinut niistä mittavan liiteluettelon. Muutamia tarkennusta vaativia kohtia, asiavirheitä tai huolimattomuusvirheitä tosin löytyy, ei kuitenkaan häiritsevässä määrin.

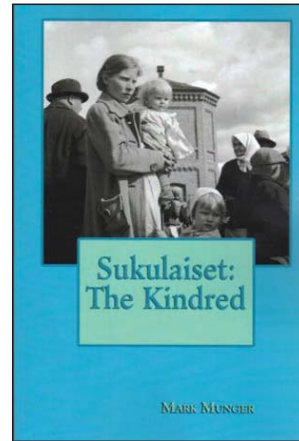
Runsas lähdeviitteiden käyttö kertoo luonnollisesti siitä, että Palola on tehnyt jopa poikkeuksellisen mittavan lähdeyön. Tietoja on koottu myös 11 liitetaulukon, terminologiseen liitteeseen ja laadittu graafinen ”apostolis-luterilaisuuden sukupuu”. Lisäksi tekstiin on sisällytetty runsaasti taulukkoja, pienikokoisia karttoja sekä historiallisia valokuvia. Nämä kaikki ovat luonnollisesti arvokkaita monille myöhemmille siirtolaishistorian ja lestadiolaisuuden historian tutkijoille.

Tuomas Palolan tutkimus tuo paljon uutta, ennen näkemättömän tarkkaa tutkimustietoa aihepiiristä, jota on aikaisemmin käsitelty suhteellisen vähän. Kyseessä on perusteellinen, monipuolinen ja laaja-alainen selvitys amerikkalaisesta apostolis-luterilaisuudesta (eli lestadiolaisuudesta), sen suuntauksista ja kehityslinjoista vuosina 1884–1929. Vahvimmillaan tutkimus on ryhmäkuntaisuuden synnyn ja linjariitojen tutkimuksessa sekä monien verkostoimaisten yhteyksien käsittelyssä pohjoismaihin.

Palola korostaa yksittäisten henkilöiden, pappien, saarnaajien ja maallikkovaikuttajien osuutta, erilaisia henkilö- ja järjestösuhteita. Tutkimus tarkentaa myös kuvaa pohjoismaisen lestadiolaisuuden toimintavoista, sen monikansallisista piirteistä, johtajuusongelmista ja yhteysverkostoista niin pohjoismaihin kuin Pohjois-Amerikkaan. Tarkempi rajaus, kysymyksenasettelun tarkentaminen ja käsitteellistäminen olisi ollut tutkimukselle eduksi ja tutkimusote voisi kauttaaltaan olla analyttisempi. Keskeiseen asiaan eli amerikkalaistumiseen liittyvät asiat tulevat esiin eri yhteyksissä ja hajanaisesti. Työn tekijälle on toisaalta annettava tunnustus lopuluvusta, jossa analysoidaan amerikkalaistumisproblematiikkaa hyvällä tavalla.

Palolan kirja on erittäin perusteelliseen työhön pohjautuva vahva tietopaketti. Se tarkentaa merkittäväällä tavalla tietojamme amerikansuomalaisten uskontohistoriasta ja koko pohjoismaisen lestadiolaisuuden kansainvälisistä yhteyksistä ja toimintatavoista.

Auvo Kostiainen

Munger, Mark: *Sukulaiset: The Kindred. Novel.* Cloquet River Press, Duluth 2014. 462 p. ISBN 978-097-92-1756-2.

Sukulaiset: The Kindred (2014) is another noteworthy Finnish-American-centered novel of the Duluthian author Mark Munger whose previous works comprise an impressive collection of novels and short stories portraying life in Minnesota, one of the regions of Finnish concentration in the USA. *Sukulaiset* is a sequel to his novel *Suomalaiset: People of the Marsh* (2004) telling about the lives, hardships and struggles of Finnish migrants in Minnesota from the late 1910s to the early 1920s. The struggles Finnish-Americans fight are of different kinds: love rivalry, the political confrontation between the “Red Finns” and the “church Finns”, the strikes of Finnish IWW activists for better salaries and working conditions, the last battles of World War I in 1918, and, more important, Finns’ fight for success, recognition and their own place in the American society not as migrants but as citizens.

Yet the hardships and struggles are not over for some characters of *Suomalaiset* and many new characters (both Finns, Finnish-Americans and Estonians) who are now put into the overwhelming turbulence of the 1930s and 1940s in which the Karelian fever and the idealism of the “Red Finns” (as well as their disillusion), the Soviet invasion of the Baltic states, the Winter war and the World War II, Stalin’s political purges and Hitler’s Holocaust stand together. And also together stand two key countries in which the novel is set: Finland and Estonia, two Finno-Ugric nations with many similarities in languages and cultures. Two small states for which the 1930s and the 1940s were the hardest challenge. *Sukulaiset. The Kindred.*

In beautiful winter Finnish forests and on the centuries-old streets of Estonian towns the mag-

nificent story of love and rivalry, war and peace, separation and reunion unfolds. The characters are often based on real people, and that is why a reader follows their lives with a heart trembling and with full immersion into their dramas and tragedies. What will happen to the protagonists next? Another stroke of fate or escape at last?

At the same time, Mark Munger vividly tells not only the story about Finns and Estonians, but also the story about Finland and Estonia. The novel demonstrates how much research the author has put into his text. The historical background of the characters' lives is multifaceted, authentic and accurate, and the details are noticeable: the exodus of the "Red Finns" from the USA to the Soviet Karelia and the role of communist activists in recruiting them, the Forest Brothers' guerilla war, the role of the Estonian Infantry Regiment 200 in Finnish army, and the Singing revolution in Estonia. The author has definitely spent much time in working

with archives, historical studies and newspapers. However, this is not surprising given the fact how accurate and full of the true stories his first novel *Suomalaiset* was.

This rich, detailed and easy-to-read historical fiction is a perfect book both for those who are interested in the history of Finland, Estonia, and the Finnish-American migrant diaspora from the 1930s to the 1940s, and for those who are curious to learn something about this history. Although Mark Munger is neither a Finn nor Estonian himself, he writes about Finland and Estonia with both skill, knowledge and understanding. The novel is not only a story of the Finnish and Estonian characters' battles and hardships, but also of their feelings, strengths and weaknesses which they discover and rediscover during the hard times. An inspiring book to read, definitely!

Roman Kushnir

Pappi kuunteli saarnaa

Ruskon kirkkoherra Pasi Salminen on instituutin hallituksen jäsen. Viime kokouksen alla Pasi kertoi jutun Tanskan ajoiltaan – hän on vuosina 1994–98 toiminut siirtolaispappina Kööpenhaminassa. Tehtävä oli mielenkiintoinen ja toimenkuva laaja: työt heittivät Pasiin välillä diplomaattikutsuille, joskus hän teki etsivää sosiaalityötä prostituoitujen parissa.

Pasi kertoi: *"Tulin autollani jostain työtehtävästä. Ajelin moottoritiellä luvalliset 110 km tunnissa. Ajatuksissani kun olin, en huomannut, että yhtäkkiä nopeusrajoitus oli 40 km/tunnissa. Ja poliisihan siellä oli käsi pysytyssä odottamassa. Avasin auton ikkunan varmana siitä, että nyt kortti lähtee. Joskus on papin virkapuku tuonut anteeksiantoa – nyt ei ollut sekään mukana. Tuima poliisi ilmoitti, että ylinopeus oli huomattavan suuri. Johdatustako, mutta samalla kun poliisi avasi suunsa, vaimoni soitti vieressäni olevaan kännykkään. Vastasin Anu-vaimolle, että en voi puhua, sillä poliisilla on nyt puheenvuoro"*.

Pasi jatkoi: *"Poliisi tiedusteli, että mikä mies ja mistä olen? Ilmoitin olevani Suomesta ja pappi ammatiltani. Poliisi oli vetänyt henkeä, ja ilmoitti, että jospas pappi nyt vaihteeksi kuuntelisi hänen saarnansa. Ja kyllähän sitä saarnaa tuli, kertoi Pasi. Mutta ystävänä erottiin, eikä sakkoja tullut. Ja seuraavana sunnuntaina saarnani teemana olikin sitten armo"*.

Ismo Söderling

Haaparanta, Ruotsi 24.2.2015

Haaparannalla juhlittiin Ruotsinsuomalaisten päivää ja omaa lippua

Ismo Söderling

Ruotsissa asuu tällä hetkellä n. 700 000 ihmistä, joilla on suomalainen tausta. Eipä siis ihme, että Ruotsissa on pidetty tärkeänä ruotsinsuomalaisuutta korostavan oman juhlapäivän saamista kalenteriin. Tämä tapahtuikin vuonna 2010, kun Ruotsin akatemia päätti, että juhlapäivä on aina 24. helmikuuta. Kyseinen päivämäärä valittiin vuotuiseksi juhlapäiväksi, koska se on Värmlannin suomalaismetsissä samoilleen suomalaisen ja vuonna 1796 syntyneen Carl Axel Gottlundin syntymäpäivä. Gottlund yllättyi matkoillaan suomen kielen elinvoimaisuudesta, ja hän tekikin useita aloitteita kielen ja kulttuurin säilymiseksi.

Päivän tarkoituksena on juhlistaa ruotsinsuomalaisen vähemmistön olemassaoloa sekä herättää valtaväestön kiinnostus ruotsinsuomalaisia kohtaan. Ensimmäinen Ruotsinsuomalaisten päivä pidettiin vuonna 2011. Alusta alkaen päivien puitteissa on tarjottu kulttuuripitoista ohjelmaa Ruotsin suomalaikeskuksissa.

Oma lippu saadaan

Ruotsinsuomalaiset ovat havitelleet itselleen myös omaa lippua. Asiasta on keskusteltu vuosikautia – perisuomalaiseen tyyliin asialla on tiukat kannattajansa ja vastustajansa. Viimein Ruotsinsuomalainen valtuuskunta valitsi vuosikokouksessaan 30.3.2014 lipputalouden voittajaksi Andreas Jonassonin tekemän ehdotuksen. Ehdotus sai myös selvästi eniten ääniä kansanäänestyksessä. Lippu on kaunis siniristilippu lisätynä keltaisella raidalla. Lippu oli ensimmäistä kertaa esillä Haaparannalla, kun siellä 24.2.2015 juhlittiin ruotsinsuomalaisuuden päivää. Lippu hulmusi komeasti kaupungintalon edessä.

Ruotsinsuomalaisten lippu hulmuu Haaparannalla.

Haaparannalla juhlittiin erityisesti Ragnar Lassinanttia

Haaparannan juhlilla muistettiin erityisesti Norrbottenin läänin entistä maaherraa, valtiopäivämiestä ja suomalaisuuden suurta ystävää Ragnar Lassinanttia. Hänen syntymästään on kulunut tänä vuonna 100 vuotta. Jos jostain henkilöstä voidaan sanoa, että hän on ollut aikanaan rakastettu ja kunnioitettu, niin kyseinen määritelmä voidaan liittää Lassinanttiin. Hänen voimakkaat siteensä Suomeen tulivat Aili-äidin kautta, joka oli ”poikkinaitu” Torniojoen Suomen puoleiselta rannalta. Äiti kannusti aina Ragnaria olemaan ylpeä suomalaisuudestaan. Poika oli. Kun Pohjois-Ruotsissa kirjastoihin sai ottaa suomenkielisiä kirjoja vasta vuonna 1957, haki nuori Ragnar kirjat hiihtämällä Suomen puolen kirjastoista. Samoihin aikoihin kun kirjastot ”vapautuivat”, sallittiin suomen kielen puhuminen koulujen välitunneilla. Nykykielellä sanottuna kyse oli siis aika tiukasta assimiloivasta vähemmistöpolitiikasta. Ragnar halusi panna stopin moiselle mielivallal-

le, Koko hänen elämäntyönsä liittyikin suomenkielen ja sitä puhuvien aseman parantamiseen. Mutta toki Ragnar oli ruotsalainen virkamies, ja hän hoiti viimeisen päälle kaikkien lääniläisten asiat.

Ragnar tunnettiin lupsakkana ihmisenä, jonka puoleen uskallettiin kääntyä. Entinen kunnanpuolustus Bengt Westman kertoi Haaparannalla Lassinantista jutun, joka hyvin kuvaa hänen asemaansa ja suosiotaan (paikkanimet ovat muistinvaraisia).

Maaherra Ragnar Lassinantti kävellä tepastelee Ruotsin puolella Övertårneon kaduilla, ja vastaan tuli vanhempi rouvashenkilö Suomen puolelta. Rouva tunsikin Ragnarin ja loihe virkkaamaan: ”Kuulehan sie Ragnar – meiltä puuttuu katuvalot. Voisitko vaikuttaa siihen, että ne tulisivat pian, kun täällä Ruotsin puolellakin on jo”. Ragnar myhäili ja totesi, että hän on töissä Norrbottenin puolella, siellä Suomen puolella asioita hoitaa Asko Oinas. Rouva vilkaisi Ragnaria: ”En mie sen Oinaksen puoleen voi kääntyä – se on iso herra, sehän on maaherra”.

Pitkä työura päättyy – mutta työ jatkuu

Haaparannan juhlien keskeinen primus motor on ollut Ruotsin radion suomenkielisten ohjelmien toimittaja Juha Tainio. Hän on tehnyt Ruotsissa kaikkiaan yli 40-vuotisen uran. Juhan vakituinen ura Ruotsin radiossa alkoi vuonna 1974 Örebrossa ja päättyi

Kuva: Juha Tainio tallennettujen radio-ohjelmien äärellä Sisuradion Haaparannan toimituksessa.

helmikuussa 2015 Haaparannalla. Juha tunnetaan mainioista haastatteluistaan, hän on myös voimakkaasti kehittänyt suomenkielistä ohjelmatarjontaa. Juha ei vain tee ohjelmia, hän myös tallentaa ja arkistoi niitä mitä suurimmassa määrin. Hän on tehnyt suuren urakan saattaessaan sähköiseen muotoon mm. Ragnar Lassinantin aikanaan tekemät radio-ohjelmat (Lassinantti oli pitkän uransa aikana myös tunnettu radioääni Norrbottenissa).

Juha on luvannut, että tallennetusta materiaalista toimitetaan kopiot Siirtolaisuusinstituutin arkistoon kevään 2015 aikana. Materiaali on aikanaan kaikkien ruotsinsuomalaisuudesta ja Lassinantista kiinnostuneiden käytettävissä. ”Näppituntumalla” voin sanoa, että Lassinantista, suomen kielikysymyksestä (meän kieli) ja suomalaisten vähemmistöasemasta Ruotsissa on nyt Juhan ansiosta materiaalia, joka riittää moneen väitöskirjaan tai muuhun oppinnäytteeseen.

Kaikkiaan Haaparannan juhlat osoittivat, että ruotsinsuomalaisuus on suuri voimavara, jonka merkitystä ja asemaa ei riittävästi tunneta Suomessa. Syytä olisi, sillä suomalaisilla on aktiivisuutensa vuoksi hyvä noste Ruotsissa, uudessa kotimaassaan.

Kuva. Ragnar Lassinantin elämäntyötä kunnioittamaan avattiin Ruotsinsuomalaisen kansankorkeakoulun tiloihin pieni museo. Avauksen suorittivat maatalousministeri Sven-Erik Bucht ja Ruotsin radion kanavajohtaja Elle-Kari Höjeberg. Bucht on Haaparannan entinen kaupunginjohtaja, joka riikinruotsalaisena on opetellut puhumaan sujuvasti meänkieltä. Taustalla seremoniamestarina toimii Juha Tainio. (Huom! Katkaistava ”nauha” on kelanauhurin magneettinauha.)

Ilmoittaudu heti!

9. Valtakunnallinen Muuttoliikesymposium

**Maassamuutto ja siirtolaisuus kehityksen moottoreina?
Näkökulmia Suomen alueelliseen ja väestölliseen tulevaisuuteen**

19.–20.11.2015

Siirtolaisuusinstituutissa Turussa, Eerikink. 34

Tässä aiheitamme ja muutamia puhujia, jotka ovat jo varmistuneet:

Globaalit muuttoliikkeet ja Suomi

Keynote Speaker: **European Immigration Policy Approaches**
Director Jan Niessen, Migration Policy Group, Brussels

Alueellinen kehitys, erityistapauksena Salo

**Muuttoliike ja aluekehitys – mitkä alueet ovat kehityksen
dynamoja ja missä moottori yskii?**
VTT, kehittämisspääällikkö Timo Aro, Porin kaupunki

Tyhjenevätkö saloseudut, valehtelevatko tilastot?
Professori Pertti Rannikko, Itä-Suomen yliopisto

**Erityyppisten maakuntien ja kuntien aluekehityksen
haasteet ja mahdollisuudet -paneelikeskustelu**
Paneelin vetäjänä Professori Hannu Katajamäki, Vaasan yliopisto

Uusi työ ja uudet kodit

Muuttoliike ja globalisoituvaa työtä
Apulaisprofessori Lena Näre, Helsingin yliopisto

**Transnationaaliset somaliperheet Suomessa,
Kanadassa ja Somaliassa**
Akatemiatutkija Marja Tiilikainen, Suomen Akatemia/Helsingin yliopisto

Yhteenveto symposiumista
Dosentti Ilari Karppi, Tampereen yliopisto

Symposiumin päätössanat ja katse tulevaisuuteen
*Hallituksen puheenjohtaja, kaupunginjohtaja Aleksis Randell,
Siirtolaisuusinstituutti*

Turun yliopisto ja Åbo Akademi järjestävät 7.–8.5.2015 Tieteen päivät Turussa

Vuoden teemana on Sattuma – Slumpen – Chance

Osana Tieteen Päiviä Siirtolaisuusinstituutilla on avoimet ovet ja paljon ohjelmaa mm.

Torstaina 7.5.

- "Arkiston aarteita", arkistonhoitaja Jarno Heinilä
- "Pikkuserkkuja Amerikassa. Miten pääsen jäljille?", sukututkija Elisabeth Uschanov
- Muuttoliikkeen ja etnisyystutkimuksen (MEV) -seminaari teemalla "Yksintulleet pakolaislapset" Ohjelma löytyy instituutin kotisivuilta.

Perjantaina 8.5.

- Avoimet ovet: kirjasto, arkisto, sukututkimus ja luentoja:
- "Vaari ja mummo matkasi Amerikkaan?", tietopalvelupäällikkö Jouni Korkiasaari
- "Suomalaiset keksijät Amerikassa", johtaja Ismo Söderling
- "Till Amerika och till Sverige – den stora utvandringen", Äldre Forskare Krister Björklund
- "Multicultural Marriages and Their Dynamics in Finland", Research Director Elli Heikkilä

Molempina päivinä on:

Opastettuja näyttelykierroksia

Mielettömiä kirjatarjouksia

Kirjakahvila

Tervetuloa!
Välkommen!
Welcome!

Siirtolaisuusinstituutti, Eerikinkatu 34, Turku

Tarkempi ohjelma löytyy kotisivuilta:

<http://www.siirtolaisuusinstituutti.fi/>

"Hangosta uuteen maailmaan"

Karoliina Veijon valokuvanäyttely

15.1.–12.6.2015 Siirtolaisuusinstituutissa

Näyttely tarjoaa valokuvataiteen kautta aikamatkan Suomen suuriin siirtolaisuvuosiin 1880–1930. Valokuvataiteilija Karoliina Veijo (s.1975) on rakentanut Hangon museon kokoelmiin kuuluvista arkistokuvista sekä itse ottamistaan 2000-luvun Hankoa ja New Yorkia esittävistä kuvista kollaa-simaisia teoksia, joissa historia ja tämä päivä limittyvät.

Vapaa pääsy. Tervetuloa!

Siirtolaistarinoita tosielämästä -keruukampanja

Siirtolaisuusinstituutti järjestää tarinankeruukampanjan suomalaisten siirtolaisten seikkailuista ja kommelluksista maailmalla. Tavoitteena on julkaista parhaat tarinat kirjan muodossa.

Tarinat voivat olla yhtä hyvin humoristisia kuin vakavampiakin kertomuksia esim. siirtolaisen kohtaamista kielellisistä tai kulttuurisista väärinymmärryksistä. Sekä omakohtaiset että muilta kuulut, niin uudet kuin vanhatkin tarinat ovat tervetulleita. Etusijan annamme lyhyille ja napakoilla teksteille, mutta hyvä juttu kestää pitemmänkin lukemisen. Teksti voi olla humoristisesti kirjoitettu, mutta mielellään tosipohjainen. Vitsejäkin voi silti lähettää.

Osallistujien kesken arvomme hyviä kirjapalkintoja!

Lähetä tarinasi 15.4.2014 mennessä, joko kirjeitse osoitteella Siirtolaisuusinstituutti, Eerikinkatu 34, 29100 Turku, Finland tai sähköpostilla info@siirtolaisuusinstituutti.fi

Lisätietoja: johtaja Ismo Söderling (isoder@utu.fi) tai tietopalvelupäällikkö Jouni Korkiasaari, (joukork@utu.fi)

Did you know?

The monument of the Crimean War Finnish soldiers in England

The monument, in Lewes, East Sussex, is dedicated to the 28 Finns who died in the local prison, after being captured when the British attacked the Åland Islands during the Crimean War 1854-1856.

The Åland Islands were controlled by Russia at the time and the British were worried about the threat posed by the country's Baltic fleet. The Royal Navy attacked the main fortress at Bomarsund in June 1854. The assault was repulsed, but a second attack by British and French forces proved successful and the fortress was destroyed.

Some two thousand soldiers were taken prisoner and transported to England and France, 340 of them to Lewes, where they were housed in an empty naval prison. Although the officers taken prisoner were Russian, the men were mostly Finns, conscripted into the Russian army. Both groups were well treated and became objects of great interest in Lewes. The officers were housed with local families and integrated themselves into local society.

In the prison, a workshop was set up for the men to make wooden toys, for sale, and the jail itself became a visitor attraction. When the inmates left for home after the war ended in 1856, the civic authorities and the townspeople came out with a military band to wave them goodbye.

Many prisoners had been ill when they arrived in the town and 28 of them died in Lewes, many from tuberculosis. They were buried in the churchyard of St John-sub-Castro. Their comrades erected a memorial stone for them, to be replaced in 1877 by a large obelisk commissioned by the Russian Tsar Alexander II. The new monument carried the names of the prisoners.

After a fundraising campaign in Finland and Russia the memorial was restored and unveiled in September 2013.

Read more:

http://en.wikipedia.org/wiki/Russian_Memorial,_Lewes

<http://www.finemb.org.uk/Public/default.aspx?contentid=288292&nodeid=35864&culture=en-GB>

Text: Jouni Korkiasaari (joukork@utu.fi)

Kirjoitusohjeet

Otamme mielellämme vastaan erilaisiin muuttoliikkeisiin liittyviä artikkeleita.

Lisätietoja: kirsi.sainio@utu.fi

- Artikkelin enimmäispituus on 5 000 sanaa sisältäen tiivistelmän (abstractin), taulukot sekä kuvat (yhteensä noin 10-12 liuskaa). Muiden kirjoitusten kuten kirja-arvostelujen, konferenssi-esittelyjen jne. enimmäispituus on 1 000 sanaa.
- Materiaali lähetetään Microsoft Word- tai yleisenä rtf-muotoisena tiedostona. Käsikirjoitukset kirjoitetaan 1,5 rivivälillä ja fonttikoolla 12. Kirjoitus lähetetään sähköpostin liitetiedostona.
- **Kuvioiden tulee olla excel-muodossa** ja tarvittaessa tulee toimittaa niiden mukana alkuperäisdata kuvioiden mahdollista uudelleen tekemistä varten. **Tekstin sekaan valmiiksi upotettuja kuvioita ei tule käyttää.**
- Taulukot ja kuvat merkitään järjestyksessä ("taulukko 1 tähän") tekstiin siihen kohtaan, mihin tekijä(t) sen haluavat. Kukin taulukko ja kuvio tulee artikkeliliitteen loppuun omalle sivulleen siinä järjestyksessä kun se esiintyy tekstissä. Taulukot ja kuvat liitetään mukaan myös korjattuun käsikirjoitukseen. Taulukoiden desimaaleissa käytetään pilkkua.
- **Valokuvien tulee olla hyvälaatuisia ja riittäväällä tarkkuudella skannattuja.** Digitaalikameralla otetut valokuvat voidaan lähettää sellaisenaan. Kuvia skannattaessa tulee käyttää resoluutiota 300 dpi (pistettä tuumalle) ja pidemmän sivun kohdekokona (target size) 20 cm. Web-sivustoilta tallennettuja kuvia ei käytetä. Kuvat pitää toimittaa erillisinä kuvatiedostoina. Tekstitiedostoon valmiiksi upotettuja valokuvia ei tule käyttää.
- Tekstiä ei tule tavuttaa etukäteen. **Kappaleen jälkeen painetaan rivinvaihtoa (enter) – ei siis sisennyksiä, tyhjiä rivejä tms.**

HUOM! Yksityiskohtaiset kirjoitusohjeet löytyvät nettisivuiltamme:
<http://www.siirtolaisuusinstituutti.fi/art/smlehti.php>

Ilmoitushinnat

Sivukoko B5, 176x250mm (leveys x korkeus)

Takakansi; aina 4-värinen

1/1 sivu	176x250mm	500 €
½ sivu vaaka	176x125mm	300 €
1/3 sivu vaaka	176x83mm	200 €

= leikkaukseen (reunaan) asti

Takakannen sisäpuoli; aina 4-värinen

1/1 sivu	176x250mm	400 €
½ sivu	176x125mm	250 €
1/3 sivu	176x83mm	170 €

= leikkaukseen asti

Sisäsivut; aina mustavalkoinen (mv)

1/1 sivu	154x204mm	250 €
1/2 sivu	154x102mm	150 €
1/3 sivu	154x68mm	100 €

= marginaalit huomioitu, joten ilmoitus ei ulotu leikkaukseen asti

Emme tarjoa ilmoitusten suunnittelupalveluja.
Hintoihin ei lisätä alv:tä.

Ilmoitusmyynti:

Kirsi Sainio
Puhelin 02-2840 465
kirsai@utu.fi

Ilmoitusaineisto

Luovuta ilmoituksesi meille julkaisuvalmiina aineistona. Julkaisuvalmis ilmoitusaineisto on digitaalinen Adobe PDF-tiedosto. Ilmoitusvalmistuksessa suosituksena on Adoben CS3–CS4 grafiikkaohjelmistot, Illustrator ja InDesign. Väriarvot määritellään prosessiväreinä (cmyk). Värikuvat cmyk- väritilassa ja mustavalkoiset gray-väritilassa. Kuvat muodoissa jpeg, eps tai tiff. Kuvien resoluutio 300dpi.

Aineiston toimitus:

Sähköposti: kirsai@utu.fi
Postitse: CD-ROM-levy, UBS-massamuisti

Aineiston deadline seuraavaan numeroomme on 15.4.2015.

Ilmoitus-
hinnat

Uutuudet:

Pigga Keskitalo, Veli-Pekka Lehtola ja Merja Paksuniemi (toim.): Saamelaiden kansanopetuksen ja koulunkäynnin historia Suomessa

Tutkimuksia A50. Painosalama, Turku 2014. 366 s.

Millaiset ovat saamelaisen kouluhistorian juuret Suomessa? Miten saamelainen kouluhistoria näyttäytyy uudemmassa ajassa? Millainen asema saamelaiden opetuksella on ollut suomalaisessa koululaitoksessa? Kirja tekee yhteenvetoa siitä, mitä saamelaiden kouluhistoriasta tiedetään sekä tulkitsee niitä keskusteluja ja linjauksia, joiden pohjalta saamelaiden koulutus ja saamen kielen asema ovat muotoutuneet. Artikkelikokoelma perustuu arkisto- ja lähdemateriaalityöhön sekä kouluhallinnon ja koulutuksen tehtävissä toimineiden henkilöiden kouluhistoriallisiin kokemuksiin.

Hinta 25 € + toimituskulut

Riitta Niemi:

Kirkkokahvit on ollu aina. 50 vuotta suomalaista seurakuntatyötä Sydneyssä

Tutkimuksia A51. Painosalama, Turku 2014. 233 s.

Kirkkokahvit on ollu aina -kirja vie lukijan Australiaan. Se kertoo Sydneyn suomalaisen seurakuntatyön 50-vuotisesta taipaleesta. Tässä muisteluskirjassa seurakuntalaiset, työntekijät ja heidän perheensä kertovat muistojaan ja juttujaan seurakunnan toiminnasta, tapahtumista ja mukana olleista ihmisistä.

Kirkkokahvit on ollu aina -kirja esittelee huumorintajuksen seurakunnan, jonka hengellisyys on kuulunut yhdessäoloon ja jakamista, hiljentymistä ja nauramista, toisten luona kyläilyä ja oman kodin avaamista toisille. Omaperäisellä kekseliäisyydellä, luovuudella ja ennakkoluulottomuudella on löytynyt ratkaisut seurakunnan ongelmiin.

Hinta 23 € + toimituskulut

Paula Könnilä:

Sisua ja manañaa. Suomalaiset Espanjan Aurinkorannikolla

Tutkimuksia A47. Painosalama, Turku 2014. 431 s.

Teos kuvaa useista näkökulmista Espanjan Aurinkorannikolla asuvien suomalaisten elämää. Miten he elävät ja miten he ovat kokeneet erilaisten kulttuurien vaikutukset? Monet suomalaiset ovat asuneet Aurinkorannikolla jo pitkään, jolloin omaa perhekuntaa on Espanjaan ehtinyt kertyä jopa useita sukupolvia.

Laaja tutkimus valottaa myös Aurinkorannikolla asuvien suomalaisnuorten, työikäisten ja ikäihmisten elinympäristön muutoksia sekä espanjalaiseen kulttuuriin sopeutumisen vaiheita. Tutkimus toteutettiin Euroopan talouskriisin aikana, joten myös sen vaikutuksia suomalaisten elämään arvioitiin. Espanjan Aurinkorannikon suomalaisten kokemukset ja kommentit ovat osittain yllättäviä sekä kansainvälistymistä kuvaavia.

Hinta 25 € + toimituskulut

Tilaukset/Orders:

<http://kauppa.siirtolaisuusinstituutti.fi/>
email: satu.lopponen@utu.fi